

Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2006

November
2007

revision
revision

revision

Indholdsfortegnelse

Introduktion	1
I. Erklæring om statsregnskabet	4
II. De væsentligste sager under ministerområderne	6
III. De enkelte ministerområder	7
A. § 5. Statsministeriet	7
B. § 6. Udenrigsministeriet	10
C. § 7. Finansministeriet	16
D. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet	24
E. § 9. Skatteministeriet	27
F. § 11. Justitsministeriet	31
G. § 12. Forsvarsministeriet	34
H. § 15. Socialministeriet	41
I. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet	45
J. § 17. Beskæftigelsesministeriet	49
K. § 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	54
L. § 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	57
M. § 20. Undervisningsministeriet	67
N. § 21. Kulturministeriet	73
O. § 22. Kirkeministeriet	79
P. § 23. Miljøministeriet	82
Q. § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	87
R. § 27. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender	89
S. § 28. Transport- og Energiministeriet	94
IV. Revision af EU-midler i Danmark	104
V. Udvalgte emner	111
A. Digital kommunikation	111
B. Administrative servicecentre	117
C. Cheflønspuljeordningen	122
D. 15 kommuners forvaltning af integrationsloven	130
VI. Statsregnskabet	139
VII. Baggrundsoplysninger om revisionen	145
Bilag 1. Bedømmelse pr. produkt for hver virksomhed	148
Bilag 2. Barrierer for digital kommunikation blandt de 27 besøgte statslige virksomheder	156

Introduktion

1. Rigsrevisionen har revideret statsregnskabet og afgiver i forlængelse heraf denne beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006. Afgivelsen sker i henhold til § 17, stk. 1, i rigsrevisorloven¹⁾. Det fremgår heraf, at rigsrevisor undersøger fuldstændigheden af statsregnskabet og sammenholder bevillings- og regnskabstal og afgiver en beretning herom til Statsrevisorerne.

2. De enkelte afsnit i beretningen har været forelagt de relevante ministerier i udkast i overensstemmelse med rigsrevisorlovens § 17, stk. 3. Ministeriernes bemærkninger er i videst muligt omfang indarbejdet i beretningen.

3. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 1. juni 2007 i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling²⁾ erklæret sig personligt inhabil i forhold til nogle konkrete sager vedrørende SKATs regnskab under statsregnskabets § 9. Skatteministeriet. Sagerne er omtalt i beretningens pkt. 117-123. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene i brev af 25. juni 2007 udpeget tidligere rigsrevisor Jørgen Mohr som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil. Sætterigsrevisor har derfor erklæret sig om den del af statsregnskabet, der vedrører SKAT under § 9. Skatteministeriet, jf. pkt. 24-25.

4. I det efterfølgende gives en introduktion om beretningens opbygning, herunder om:

- kapitlernes indhold og disposition
- regnskabsprincipper
- virksomhedsbegrebet
- Rigsrevisionens kontakt og dialog med virksomhederne og departementerne
- opfølgning fra sidste års beretning.

Kapitlernes indhold og disposition

5. Beretningen indledes med Rigsrevisionens *erklæring* om statsregnskabet underskrevet af rigsrevisor og sætterigsrevisor (kap. I). Derefter følger 6 kapitler og bilag med en række uddybende og supplerende oplysninger til erklæringen.

6. I kap. II henvises til *de væsentligste sager* behandlet under ministerområderne. Selve behandlingen af sagerne findes i kap. III, der omhandler de *19 ministerområder*. Hvert ministerium gennemgås særskilt.

¹⁾ Rigsrevisorloven fremgår af lovbekendtgørelse nr. 3 af 7. januar 1997 samt de ændringer, der følger af lov nr. 590 af 13. juni 2006.

²⁾ Instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling fremgår af bekendtgørelse nr. 447 af 6. maj 1992 som ændret ved bekendtgørelse nr. 129 af 24. februar 1999 og bekendtgørelse nr. 716 af 17. maj 2006.

Gennemgangen indledes med Rigsrevisionens vurdering af ministerområdet. Efter vurderingen beskrives baggrundsoplysninger samt omfanget og resultatet af den revision, som Rigsrevisionen har udført på ministerområdet. Afslutningsvis omtales en række udvalgte sager.

Omtalen af de enkelte udvalgte sager indledes med Rigsrevisionens vurdering af det revierede område. Herefter følger de væsentligste revisionsresultater, virksomhedens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne.

7. I kap. IV er revisionen af *EU-midler* i Danmark omtalt. Danmark modtager hvert år midler fra EU, ligesom Danmark afregner told og landbrugsafgifter mv. samt moms- og BNI-bidrag til EU. I kapitlet er der afgivet en erklæring om EU-midler i Danmark.

8. Under overskriften *Udvalgte emner* har Rigsrevisionen valgt at gennemgå 4 emner i kap. V. Det drejer sig om: digital kommunikation (A), administrative servicecentre (B), chef-lønspuljeordningen (C) samt 15 kommuners forvaltning af integrationsloven (D). De 3 førstnævnte emner vedrører mere end ét ministerområde og går dermed på tværs af ministerområder, mens det sidste emne alene vedrører Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.

9. I kap. VI gennemgås statsregnskabet hovedtal for driftsregnskabet og anlægsregnskabet. Kapitlet omhandler endvidere statens status og de korrektioner (primokorrektioner), der er foretaget i forhold til statens status ultimo 2005.

10. I kap. VII er samlet en række *baggrundsoplysninger* om den revision, beretningen omfatter, revisionsprodukter, revisionsdækning, revisionsprincipper og Rigsrevisionens 4-trins-karakterskala, der går fra meget tilfredsstillende til ikke tilfredsstillende.

11. Rigsrevisionens *bedømmelse pr. produkt for hver virksomhed* inden for ministerområderne fremgår af oversigten i bilag 1.

Regnskabsprincipper

12. Finansudvalget gav ved Akt 163 24/6 2004 sin tilslutning til en reform, hvor der indføres omkostningsbaserede budget- og regnskabsprincipper i staten. Reformen er gennemført i 2 tempi, idet alle virksomheder fra og med 2005 ved siden af det udgiftsbaserede regnskab har aflagt et omkostningsbaseret regnskab, mens der fra og med 2007 er indført omkostningsbaserede driftsbevillinger på finansloven.

13. Efter reformens vedtagelse har Finansministeriet lagt en betydelig indsats i at udvikle tidssvarende og hensigtsmæssige statslige regnskabsregler. De nye regnskabsregler har løbende været drøftet med Rigsrevisionen. De nye omkostningsbaserede regnskabsregler svarer på en række områder til de principper, som private virksomheder anvender, men er tilpasset statslige virksomheders behov, herunder den løbende økonomistyring. De nye omkostningsbaserede regnskabsregler giver samtidig et bedre grundlag for at vurdere omkostningerne ved de statslige virksomheders aktiviteter. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at der hermed er sikret et meget tilfredsstillende og fyldestgørende grundlag for statens regnskabsaflæggelse.

14. De nye omkostningsprincipper anvendes i forhold til bevillingstyperne driftsbevilling og statsvirksomhed. Indtægter, tilskud, overførselsudgifter, investeringer i infrastruktur samt investeringer i nationalejendom (fx slotte) er ikke omfattet af de nye omkostningsprincipper.

Statsregnskabet driftsdel er i 2006 fortsat aflagt efter de hidtidige udgiftsbaserede regnskabsprincipper, mens virksomhedernes omkostningsbaserede regnskab fremgår af deres årsrapporter for 2006. Statsregnskabet statusdel er i 2006 opgjort efter de omkostningsbaserede regnskabsprincipper. Fra og med 2007 vil statsregnskabet driftsdel også skulle aflægges efter de omkostningsbaserede regnskabsprincipper.

Virksomhedsbegrebet

15. Ordet *virksomhed* anvendes i denne beretning i den betydning af ordet, der er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1693 af 19. december 2006 om statens regnskabsvæsen mv. (regnskabsbekendtgørelsen). En virksomhed er dermed en forvaltningsenhed inden for et ministerområde, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for en eller flere hovedkonti på bevillingslovene.

Rigsrevisionens kontakt og dialog med virksomhederne og departementerne

16. Rigsrevisionen har rapporteret resultaterne af de udførte revisioner for 2006 til virksomhederne. Når revisionerne udføres ved besøg i virksomhederne, giver Rigsrevisionen allerede ved besøgets afslutning en mundtlig tilbagemelding om revisionsresultaterne og begrundelserne for Rigsrevisionens vurderinger. Endvidere vil Rigsrevisionen og virksomheden typisk udveksle synspunkter om særlige forhold i virksomheden mv., når Rigsrevisionen under revisionen i virksomheden undersøger tilrettelæggelsen af forretningsgange, interne kontroller mv.

Departementerne orienteres om revisionsresultaterne i de enkelte virksomheder. Rigsrevisionens kontakt til ministerierne består derudover i regelmæssige drøftelser med departementerne om økonomiforvaltningen, regnskabsaflæggelsen mv. Endvidere holder rigsrevisor årligt møder med hvert departement repræsenteret ved departementschefen mfl.

Rigsrevisionen lægger stor vægt på en dialog med virksomheder og departementer, hvor synspunkter og gode erfaringer udveksles. En gensidig forståelse af hinandens opgaver, vilkår og rammer giver ifølge Rigsrevisionens opfattelse det bedste udgangspunkt for, at revisionsresultaterne kan medvirke til en sikker og korrekt regnskabsaflæggelse.

Opfølgning fra sidste års beretning

17. Rigsrevisor tilkendegav i notat af 28. februar 2007 til Statsrevisorerne, at han ville følge 18 sager fra Statsrevisorernes beretning nr. 18/05 om revisionen af statsregnskabet for 2005. 11 af sagerne er omtalt i henholdsvis pkt. 53, 54, 55-59, 148-158, 159-166, 167-174, 175-178, 303-307, 452-454, 455 og 457. De øvrige sager følges i et fortsat notat til Statsrevisorernes beretning nr. 18/05 om revisionen af statsregnskabet for 2005.

I. Erklæring om statsregnskabet

Indledning

18. Rigsrevisionen har revideret statsregnskabet for finansåret 2006 og har som led heri sammenholdt bevillings- og regnskabstal, jf. rigsrevisorlovens § 17, stk. 1.

Revisionen omfatter også EU-midler i Danmark. Danmark modtager hvert år midler fra EU, ligesom Danmark afregner told og landbrugsafgifter mv. samt moms- og BNI-bidrag til EU. Revisionen af EU-midler i Danmark er omtalt i kap. IV, hvor der er afgivet en erklæring om midlerne.

Rigsrevisionen har tillige fulgt op på 11 sager fra Statsrevisorernes beretning nr. 18/05 om revisionen af statsregnskabet for 2005.

19. Rigsrevisionen betragter med denne erklæring revisionen af statsregnskabet for 2006 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet i denne beretning, bliver vurderet på ny.

Den udførte revision

20. Revisionen er planlagt og udført i overensstemmelse med God Offentlig Revisionsskik. Rigsrevisionen efterprøver ikke alene rigtigheden af statens regnskab, men undersøger også en række aspekter vedrørende forvaltningens overholdelse af bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

21. Rigsrevisionen har ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko efterprøvet grundlaget og dokumentationen for de anførte beløb og øvrige oplysninger i statsregnskabet. Revisionen er udført ved stikprøveviser undersøgelser. Revisionen af statsregnskabet er udført som planlagt og med en dækning, som giver Rigsrevisionen et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere statsregnskabet.

Konklusion

22. Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at statsregnskabet er rigtigt og giver et retvisende billede af statens udgifter og indtægter i finansåret 2006 og af aktiver og passiver ultimo 2006. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

23. Revisionen af statsregnskabet for 2006 har dog for enkelte virksomheders vedkommende afdækket svagheder ved regnskabsforvaltningen samt fejl i regnskaberne. Disse svagheder og fejl har haft indflydelse på vurderingen af de enkelte virksomheders regnskabsforvaltning og regnskaber. Fejlene i regnskaberne vedrører primært status. De konstaterede fejl og svagheder ændrer ikke på Rigsrevisionens samlede vurdering af statsregnskabet.

Rigsrevisionen, den 14. november 2007

Henrik Otbo
rigsrevisor

/Bettina Jakobsen
afdelingschef

Konklusion vedrørende SKATs regnskab under statsregnskabets § 9. Skatteministeriet

24. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 1. juni 2007 i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling erklæret sig personligt inhabil i forhold til nogle konkrete sager vedrørende SKATs regnskab under statsregnskabets § 9. Skatteministeriet. Sagerne er omtalt i beretningens pkt. 117-123. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene i brev af 25. juni 2007 udpeget tidligere rigsrevisor Jørgen Mohr som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil. Sætterigsrevisor har derfor erklæret sig om den del af statsregnskabet, der vedrører SKAT under § 9. Skatteministeriet.

25. Det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabet for SKAT under statsregnskabets § 9. Skatteministeriet samlet set er rigtigt og giver et retvisende billede af udgifter og indtægter i finansåret 2006 og af aktiver og passiver ultimo 2006. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen, den 14. november 2007

Jørgen Mohr
sætterigsrevisor

/Bettina Jakobsen
afdelingschef

II. De væsentligste sager under ministerområderne

26. Rigsrevisor har i erklæringen om statsregnskabet vurderet, at statsregnskabet for 2006 er rigtigt. Rigsrevisor har endvidere i erklæringen vurderet, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

27. Vurderingerne er resultatet af en samlet vurdering på baggrund af de i alt 504 revisioner, som Rigsrevisionen har udført, samt resultatet af Rigsrevisionens bevillingskontrol af i alt 1.331 hovedkonti på bevillingslovene.

28. Den samlede vurdering er baseret på, at den altovervejende del af revisionerne (89 %) resulterede i bedømmelsen tilfredsstillende eller meget tilfredsstillende, at der blev konstateret et begrænset antal fejl i regnskaberne, og at bevillingskontrollen gav anledning til relativt få bemærkninger (4), som var så væsentlige, at de er omtalt i denne beretning.

29. Rigsrevisionen skal fremhæve følgende sager, hvor Rigsrevisionen har vurderet virksomhedernes forretningsgange og interne kontroller som meget tilfredsstillende:

- revision af Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Finansieringsfonden til øgede uddelinger fra Danmarks Grundforskningsfond, jf. pkt. 68-71
- afsluttende revision af Patent- og Varemærkestyrelsen, jf. pkt. 105-106
- it-revision ved Sundhedsstyrelsen, jf. pkt. 210-211
- revision af kommunal afregning ved Integrationsministeriets departement, jf. pkt. 242-244
- afsluttende revision af Det Kongelige Bibliotek, jf. pkt. 338-339
- revision i årets løb ved Kystdirektoratet, jf. pkt. 445-446.

30. Under de enkelte ministerområder er der omtalt en række sager om svagheder i regnskabsforvaltningen, fejl i virksomhedernes regnskaber og bemærkninger fra bevillingskontrollen. Rigsrevisionen skal pege på følgende sager:

- pensionsrevision ved Økonomistyrelsen, jf. pkt. 72-75
- revision af Slots- og Ejendomsstyrelsen, jf. pkt. 84-93
- revision af Forsvarskommandoen og Hjemmeværnet, jf. pkt. 148-166
- revision ved Sundhed.dk, jf. pkt. 212-216
- aktstykkebevilling til afslutning af uafsluttede sager i Arbejdsskadestyrelsen, jf. pkt. 223-225
- Danmarks Tekniske Universitets lån til Scion-DTU a/s, jf. pkt. 294-295
- revision af CIRIUS, jf. pkt. 308-313
- lønrevision ved Ordrupgaard, jf. pkt. 344-347
- revision af Miljøstyrelsen, jf. pkt. 366-375
- revision i årets løb, afsluttende revision og it-revision ved Danmarks Fødevareforskning, jf. pkt. 409-418
- revision af Færdselsstyrelsen, jf. pkt. 429-434
- revision i årets løb og udvidet gennemgang af årsrapport for Vejdirektoratet, jf. pkt. 437-444
- revision af Banedanmark, jf. pkt. 447-460.

III. De enkelte ministerområder

A. § 5. Statsministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Statsministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsuplysninger

31. Statsministeriet bestod i 2006 af departementet, Rigsombudsmanden i Grønland og Rigsombudsmanden på Færøerne.

32. Statsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Statsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	55
Øvrige driftsudgifter	48
Tilskud	2
Bygge- og anlægsudgifter	2
Bruttoudgifter i alt	107
Bruttoindtægter	3

b. Den udførte revision

33. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- gennemført 4 andre revisioner.

34. I tabel 2 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 2. Bedømmelser på Statsministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	3	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	3		3			-
Revision i årets løb	2		2			-
Tilskudsrevision	1		1			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	1		1			-
I alt	10	0	7	0	0	0

35. Det fremgår af tabel 2, at alle 7 områder blev bedømt som tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

Revision i årets løb ved departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

36. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede *tilfredsstillende* og opfyldte generelt de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed til at sikre regnskabet rigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

37. Rigsrevisionen konstaterede, at departementet havde fulgt op på Rigsrevisionens bemærkninger fra tidligere revisioner.

Gennemgangen af den regnskabsmæssige registrering viste, at departementet havde afgrænset bogholderifunktionen klart, og at den løbende bogføring var nøjagtig, fuldstændig og dokumenteret. Der foretages månedligt afstemninger af samtlige beholdningskonti, og der følges løbende op på eventuelle udeståender. Rigsrevisionens gennemgang af udvalgte afstemninger viste, at afstemningerne var af god kvalitet.

En stikprøvevis gennemgang af bilag viste, at beløb, konteringer og attestationer/godkendelser mv. med enkelte undtagelser var korrekte, og at dispositionerne var i overensstemmelse med bevillinger og love mv.

Gennemgangen af omposteringsbilagene viste dog, at årsagen til omposteringer generelt ikke fremgik af bilagene, og at bilagene ikke var godkendt af en anden medarbejder, end den der havde udarbejdet bilagene.

Departementets forretningsgange og interne kontroller vedrørende beregning og udbetaling af statsydelse til dronningen og årpenge til medlemmer af kongehuset fungerede meget tilfredsstillende.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

38. Departementet oplyste, at procedurerne vedrørende omposteringsbilag ville blive ændret.

39. Rigsrevisionen finder departementets initiativer tilfredsstillende.

B. § 6. Udenrigsministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Udenrigsministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

40. Udenrigsministeriet bestod i 2006 af Udenrigstjenesten og Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

41. Udenrigsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Udenrigsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	726
Øvrige driftsudgifter	1.553
Tilskud	11.889
Bygge- og anlægsudgifter	146
Bruttoudgifter i alt	14.315
Bruttoindtægter	911

b. Den udførte revision

42. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under de 2 virksomheder
- foretaget afsluttende revision af begge virksomheder
- gennemført 6 andre revisioner.

43. I tabel 4 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 4. Bedømmelser på Udenrigsministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	2	-	-	-	-	1
Afsluttende revision	2		2			-
Revision i årets løb	2		1	1		-
Lønrevision	1		1			-
Tilskudsrevision	1		1			-
It-revision	1		1			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	1		1			-
I alt	10	0	7	1	0	1

44. Det fremgår af tabel 4, at 7 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 1 område blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. Bevillingskontrollen gav anledning til 1 bemærkning, som var så væsentlig, at den vil blive omtalt i det følgende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

45. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- bevillingskontrol af rentekonto
- revision i årets løb ved Udenrigstjenesten
- opfølgning på sagen om bedrageri og regnskabsmæssig uregelmæssighed med støtte-midler til uddannelsessektorprogram i Mozambique
- opfølgning på sagen vedrørende ministeriets anvendelse af et centralt system til op-følgning og registrering af udestående tilskudsregnskaber uden for udviklingsbistan-dens område
- revision i årets løb ved Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Bevillingskontrol af rentekonto

46. Bevillingskontrollen af § 6.11.06. Renteindtægt af diverse tilgodehavender viste, at der var renteindtægter på 21,4 mio. kr. og renteudgifter på 14,1 mio. kr.

Udenrigsministeriet har oplyst, at renteudgiften på de 14,1 mio. kr. vedrørte en voldgifts-sag, der blev afsluttet forligsmæssigt med, at Danida forpligtede sig til at betale renter af 45 mio. kr. fra ultimo 2000. Sagen var anlagt af et dansk joint venture, der oprindeligt sag-søgte Udenrigsministeriet for ca. 103 mio. kr., og vedrørte et vejsektorprogram i Tanzania.

Rigsrevisionen finder, at sagen og udgiften burde have været omtalt i Udenrigsministeriets orientering af Folketingets Finansudvalg i Program- og Projektorientering (PPO) om udvik-lingsbistanden. Rigsrevisionen finder endvidere, at ministeriet burde have orienteret Finans-ministeriet efter Budgetvejledningens pkt. 2.4.3 samt have underrettet Rigsrevisionen i hen-hold til ministeriets "Instruks om underretning af Rigsrevisionen".

Ministeriet har oplyst, at Finansministeriet efterfølgende er blevet orienteret, og at Finansministeriet i øvrigt er enig i, at udgifterne på udviklingsbistandens område vedrørende voldgiftsbeløbet er afholdt inden for gældende rammer på udviklingsbistandens område. Ministeriet vil fremover sikre, at Finansministeriet orienteres tidligst muligt i lignende sager, samt at lignende sager fremover omtales i PPO, og at Rigsrevisionen underrettes i henhold til ministeriets egne instrukser herom.

Rigsrevisionen finder ministeriets initiativer tilfredsstillende.

Revision i årets løb ved Udenrigstjenesten

47. Udenrigstjenesten består af hjemmetjenesten i København og udetjenesten bestående af ambassader, generalkonsulater og handelskontorer i mere end 100 byer og i godt 80 lande samt 7 repræsentationer ved internationale organisationer.

Rigsrevisionen har udført revision i årets løb ved hjemmetjenesten i København og ved følgende 11 repræsentationer ved udetjenesten: Singapore, Hongkong, Oslo, Vilnius, Tirana, Ouagadougou, Lusaka, Dar es Salaam, Kiev, Luxembourg og Paris.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

48. Rigsrevisionen har ved en sammenvejning af de udførte revisioner i hjemmetjenesten og udetjenesten vurderet, at regnskabsaflæggelsen samlet set var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Revisionen viste, at de gennemgåede forretningsgange og interne kontroller i udenrigstjenesten samlet set fungerede *tilfredsstillende*. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed til at sikre regnskabs rigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

49. Rigsrevisionen kunne konstatere forhold på flere repræsentationer, der også gav anledning til bemærkninger ved tidligere års revisioner. Bemærkningerne vedrørte overholdelse af regler på det konsulære område, afstemninger af oplysninger mellem kundestyringssystemet CRM og økonomisystemet, funktionsadskillelse, forretningsgange og interne kontroller på ministeriets repræsentationer.

50. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen af hjemmetjenesten svagheder i forretningsgange og interne kontroller på flere områder i ministeriet. Flere af disse forhold blev også konstateret ved tidligere års revisioner. Det drejer sig bl.a. om manglende årsafslutning på de enkelte repræsentationer, overskridelse af betalingsfrister, et væsentligt antal uafregnede rejser, samt at ministeriet fortsat ikke havde implementeret Finansministeriets regler om anvendelse af betalingskort. En stikprøvevis gennemgang af bilag viste, at beløb, konteringer og attestationer/godkendelser mv. med enkelte undtagelser var korrekte, og at dispositionerne var i overensstemmelse med bevillinger og love mv.

Endvidere fandt Rigsrevisionen, at ministeriets forvaltning af Investeringsgarantiordningerne for Udviklingslande og Østlande kunne forbedres. Fx konstaterede Rigsrevisionen fejl i statusrapporterne pr. 31. december 2005 i forhold til underliggende registreringer og bogføring, mangelfuld administration af rykkerproceduren i forbindelse med virksomhedernes manglende indsendelse af årsregnskaber, manglende periodisering af præmieindtægter samt en risikodækning, der ikke var i overensstemmelse med vejledningen på området.

Ministeriets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

51. Ministeriet har taget en række initiativer vedrørende de konstaterede forhold på repræsentationerne. Ministeriet oplyste tillige, at årsafslutningen på de enkelte repræsentationer forventedes afsluttet medio marts 2007. Den fulde implementering af e-faktura vil understøtte, at betalingsfrister bliver overholdt, og e-faktura er nu fuldt implementeret i hjemmetjenesten. Samtlige uafregnede rejseafregninger blev afregnet inden for regnskabsåret 2006, og ministeriet forventer, at administrationen af tjenesterejser bliver ændret ved im-

plementeringen af et nyt webbaseret rejseafregningssystem i løbet af 2007. Ministeriet har oplyst, at ministeriet har indført løbende afstemning af oversigten over udleverede kreditkort med en samlet oversigt over personaleændringer. Endelig er administrationen af Investeringsgarantiordningerne for Udviklingslande og Østlande overført fra ministeriet til Eksport Kredit Fonden.

52. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at ministeriet har taget en række tiltag for at forbedre regnskabsforvaltningen.

Opfølgning på sagen om bedrageri og regnskabsmæssig uregelmæssighed med støttemidler til uddannelsessektorprogram i Mozambique

53. Det fremgik af Statsrevisorernes beretning nr. 18/05 om revisionen af statsregnskabet for 2005, s. 176-179, pkt. 511-523, at Rigsrevisionen vil følge den konkrete sag om uregelmæssighed med danske bistandsmidler for 9,6 mio. kr. til uddannelsessektorprogrammet i Mozambique.

Ministeriet oplyste i december 2005 Finansudvalget om, at ministeriet havde besluttet at stoppe alle nye aktiviteter og betalinger i uddannelsessektorprogrammet som helhed med undtagelse af de allermest nødvendige aktiviteter, som videreføres under skærpet tilsyn af ambassaden.

Endvidere orienterede ministeriet i juli 2006 Finansudvalget og Udenrigsudvalget om, at bistanden til uddannelsessektorprogrammet ville blive stoppet. Ministeriet har efterfølgende over for Rigsrevisionen oplyst, at der var aktiviteter for 69 mio. kr., der var bundet til kontraktligt betingede udbetalinger, som derfor skulle fortsættes. Rigsrevisionen finder, at ministeriets beslutning om at stoppe bistanden til programmet er i fuld overensstemmelse med Danmarks holdning om nultolerance over for korruption. Rigsrevisionen finder dog, at Udenrigsministeriet burde have oplyst Finansudvalget og Udenrigsudvalget om de faktiske økonomiske konsekvenser, som indebar fortsatte kontraktligt betingede udbetalinger på 69 mio. kr.

Rigsrevisionen har i januar 2007 aflagt besøg ved ambassaden i Mozambique. Formålet var bl.a. at undersøge, hvordan ambassaden og ministeriet har behandlet og fulgt op på sagen, herunder ministeriets underretning af de bevilgende myndigheder om sagen, samt tilbagebetalingen af udokumenterede udgifter.

Rigsrevisionen vurderer, at ambassaden gennem de iværksatte initiativer har håndteret sagen om tilbagebetaling af udokumenterede udgifter tilfredsstillende.

Opfølgning på sagen vedrørende ministeriets anvendelse af et centralt system til opfølgning og registrering af udestående tilskudsregnskaber uden for udviklingsbistandens område

54. Rigsrevisionen har i beretninger om revisionen af statsregnskabet for 2003, 2004 og 2005 fulgt ministeriets arbejde med at få etableret et system til registrering af udestående tilskudsregnskaber uden for udviklingsbistanden, der kan medvirke til, at der bliver foretaget rettidig opfølgning og kontrol af tilskudsregnskaber. Området omfatter ca. 500 mio. kr. fordelt på mere end 50 tilskudsmodtagere og -formål. Ministeriet har oplyst, at lovbundne tilskud til relativt få store internationale organisationer som Nordisk Ministerråd, FN, OSCE og NATO udgør mere end 75 % af de samlede tilskud uden for udviklingsbistanden.

Udenrigsministeren har senest i sin redegørelse af 15. januar 2007 til Statsrevisorernes beretning nr. 18/05 om revisionen af statsregnskabet for 2005 oplyst, at ministeriet har etableret et centralt system til opfølgning og registrering af udestående tilskudsregnskaber, som supplerer og understøtter den decentrale opfølgning og gennemgang af tilskudsregnskaber, som finder sted i de enkelte tilskudsforvaltende enheder, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2005, s. 205. I sit notat af 28. februar 2007 til Statsrevisorerne om

beretning om revisionen af statsregnskabet for 2005 tilkendegav rigsrevisor, at han ville følge sagen, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2005, s. 242, pkt. 4.

Rigsrevisionen har i maj 2007 foretaget en opfølgning på ministeriets anvendelse af det centrale system til opfølgning og registrering af udestående tilskudsregnskaber uden for udviklingsbistandens område. Rigsrevisionen kunne konstatere, at ministeriet har etableret et system til økonomikontorets kontrol af, om de enkelte decentrale tilskudsforvaltende enheder følger op på og gennemgår tilskudsregnskaber. Ministeriet har ibrugtaget en første version af en elektronisk oversigt i Excel. Oversigten skal løbende opdateres med oplysninger fra de tilskudsforvaltende enheder og med data fra økonomisystemet. Oversigten er tilgængelig på ministeriets intranet. Tilskud på eksportområdet indgår ikke specificeret i denne oversigt, idet der for disse tilskud er etableret et særligt elektronisk tilskudsadministrativt system, hvorfra der 2 gange årligt skal sendes en statusrapport på uafsluttede sager til økonomikontoret. Ministeriet har således 3 forskellige systemer, der fungerer sideløbende, idet det elektroniske tilskudsadministrative system PDB anvendes til tilskud inden for udviklingsbistandsområdet.

Ministeriet har i juni 2007 udarbejdet en administrativ vejledning for tilskud uden for udviklingsbistandens område, der kan understøtte opfølgningen, og har overvejet muligheden for at anvende PDB. Med den nuværende organisering, hvor de enkelte enheder typisk kun administrerer enkelte tilskud uden for udviklingsbistanden, vil enhederne have meget begrænset berøring med PDB, hvorfor ministeriet finder, at en systemunderstøttelse ved PDB kan vise sig at være uhensigtsmæssig i en række sammenhænge. Ministeriet vil dog fortsat overveje muligheden for at udvide anvendelsen af PDB.

Rigsrevisionen finder det positivt, at ministeriet har etableret et system til kontrol af, om de enkelte decentrale tilskudsforvaltende enheder følger op på og gennemgår tilskudsregnskaber. Rigsrevisionen finder det endvidere hensigtsmæssigt, at ministeriet fortsat overvejer en samlet fælles løsning for opfølgning på ministerområdets tilskud, som i højere grad vil kunne sikre en ensartet og effektiv tilskudsadministration i ministeriet.

Revision i årets løb ved Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

55. I sit notat af 28. februar 2007 til Statsrevisorerne om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2005 tilkendegav rigsrevisor, at han ville følge Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheders (DCISM) implementering af handlingsplanen, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2005, s. 242, pkt. 5.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

56. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen samlet set var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede *ikke helt tilfredsstillende*, idet de ikke fuldt ud opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabsrigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

57. Revisionen viste, at administration og kontrol af projekter ikke blev udført ensartet som følge af manglende struktur i projektforvaltningen. Endvidere var der uklare regler for regnskabsaflæggelse og revision af projekterne.

Revisionen viste videre, at DCISM's igangværende projektarbejder var fejlagtigt værdiansat i årsregnskabet pr. 31. december 2005, idet væsentlige aktivposter ikke repræsenterede aktiver, men derimod udlæg, der var forbrugt på regnskabsafslutningstidspunktet. De eksisterende deadlines for aflæggelse af projektrenskaber gør det umuligt for DCISM at foretage en nøjagtig opgørelse af igangværende arbejder pr. 31. december 2005. Rigsrevi-

sionen fandt, at det burde være muligt for DCISM ud fra et detailkendskab til projekterne og ud fra et erfaringsgrundlag at foretage et skøn over forbrugte udlægsmidler og således være i stand til at foretage en mere korrekt værdiansættelse af igangværende arbejder.

En opsætningsfejl i Navision i forbindelse med beregningen af momsfradrag var ikke opdaget af de interne kontroller i DCISM, hvilket medførte, at momsfradrag på repræsentationsbilag var fejlagtigt beregnet. Dertil kom mangler i forvaltningen af interne bilag vedrørende tjenesterejser. Årsregnskabet for 2005 var tillige belastet med en udgift og en hensættelse på 970.000 kr. i en ældre erstatningssag. Hensættelsen var ikke bogført i 2005 og heller ikke optaget i DCISM's balance i november 2006.

DCISM's initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

58. DCISM har oplyst, at man vil sætte fokus på beskrivelsen af projektadministrationen i forbindelse med en igangværende revision af regnskabsinstruksen, så de nødvendige vejledninger og forretningsgangsbeskrivelser bliver udarbejdet. DCISM har endvidere oplyst, at man vil arbejde på en model, der kan sikre, at regnskabsaflæggelsen for 2006 lever op til Rigsrevisionens anbefaling i relation til værdiansættelse af igangværende projektarbejder. DCISM har rettet opsætningsfejlen i Navision, ligesom fejl genereret i 2006 er rettet.

59. Rigsrevisionen har i september 2007 konstateret, at regnskabsinstruksen fortsat manglede en forretningsgangsbeskrivelse for projekter, idet projekthåndbogen endnu ikke var udarbejdet. Endvidere konstaterede Rigsrevisionen, at DCISM endnu ikke havde udarbejdet en model vedrørende værdiansættelse af igangværende projektarbejder. Ministeriet har oplyst, at det er DCISM's hensigt at udarbejde retningslinjer for værdiansættelse af igangværende projektarbejder i efteråret 2007 i forbindelse med udarbejdelsen af projekthåndbogen, som er en del af handlingsplanen.

Rigsrevisionen finder, at ledelsen i DCISM fortsat bør have fokus på det økonomiske og regnskabsmæssige område, herunder både driften og udviklingsopgaverne i handlingsplanen.

C. § 7. Finansministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Finansministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen har på det foreliggende grundlag ikke kunnet vurdere, om Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskab er rigtigt. Regnskabsforvaltningen var ikke tilfredsstillende tilrettelagt og medvirkede dermed ikke i tilstrækkelig grad til at sikre, at regnskabet for 2006 var rigtigt. Hertil kom, at dispositionerne på enkelte områder omfattet af regnskabsaflæggelsen ikke var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Da styrelsens regnskab repræsenterer en mindre del af ministerområdets udgifter og indtægter, ændrer forholdene ikke på Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet.

a. Baggrundsuplysninger

60. Finansministeriet bestod i 2006 af i alt 4 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Økonomistyrelsen, Personalestyrelsen samt Slots- og Ejendomsstyrelsen. Ministerområdet omfattede endvidere Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Finansieringsfonden til øgede uddelinger fra Danmarks Grundforskningsfond.

Finansministeriet er endvidere overordnet ansvarlig for følgende finanslovparagraffer: § 35. Generelle reserver, § 36. Pensionsvæsenet, § 37. Renter, § 40. Genudlån, § 41 Beholdningsbevægelser mv. samt § 42. Afdrag på statsgælden (netto).

61. Finansministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Finansministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	657
Øvrige driftsudgifter	+1.224
Tilskud	12.025
Bygge- og anlægsudgifter	391
Bruttoudgifter i alt	11.848
Bruttoindtægter	5.405

Indtægter indgår både i indtægtsregnskabet og udgiftsregnskabet. Indtægter, der efter de internationale statistiske definitioner indregnes i skattetrykket, placeres i statsregnskabet på indtægtsregnskabet. Øvrige indtægter henføres til udgiftsregnskabet, der dermed omfatter de nettoudgifter, der skal finansieres. Den negative post under ministeriets øvrige

driftsudgifter er en konsekvens af, at øvrige driftsindtægter er større end øvrige driftsudgifter.

Derudover afholdt Finansministeriet i 2006 under finanslovens §§ 35-37 og 40-42 bruttoudgifter for i alt 309.769 mio. kr. Desuden havde ministeriet indtægter for i alt 169.929 mio. kr. Hovedparten af beløbene vedrørte afdrag på statsgælden og låneoptag.

b. Den udførte revision

62. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 8 regnskaber, der er omfattet af aftaler om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9
- gennemført 8 andre revisioner.

63. Revisionen af Finansministeriets departement, Økonomistyrelsen, Personalestyrelsen samt Slots- og Ejendomsstyrelsen, der er omfattet af en § 9-aftale om intern revision, udføres af Finansministeriets interne revision (Koncernrevision). Revisionen af Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Finansieringsfonden for øgede uddelinger fra Danmarks Grundforskningsfond, der ligeledes er omfattet af § 9-aftaler om intern revision, udføres af Nationalbankens Revision.

64. I tabel 6 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 6. Bedømmelser på Finansministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	4	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	8	4	3		1	-
Revision i årets løb	2			2		-
Lønrevision	1		1			-
Pensionsrevision	2		1	1		-
It-revision	2		2			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	1		1			-
Revision af regnskaber med intern revision	8	4	3		1	-
I alt	28	8	11	3	2	0

65. Det fremgår af tabel 6, at 8 områder blev bedømt som meget tilfredsstillende og 11 som tilfredsstillende, mens 3 områder blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende og 2 som ikke tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

66. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- principiel sag om ledelsens påtegning med forbehold på årsrapporten
- revision af Statsgældsforvaltningen og 3 fonde
- pensionsrevision ved Økonomistyrelsen
- revision af Personalestyrelsen
- revision af Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Principiel sag om ledelsens påtegning med forbehold på årsrapporten

67. Finansministeriet og Rigsrevisionen har på baggrund af en sag vedrørende Slots- og Ejendomsstyrelsens årsrapport drøftet, hvordan virksomhederne skal forholde sig, hvis en ledelse ikke kan afgive en erklæring som forudsat i bekendtgørelse nr. 1693 af 19. december 2006 og statens regnskabsvæsen mv. (regnskabsbekendtgørelsen). Ifølge regnskabsbekendtgørelsens § 39, stk. 4, skal ledelsen med påtegningen tilkendegive:

- at årsrapporten er rigtig, dvs. ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

På baggrund af drøftelserne har Økonomistyrelsen udarbejdet et oplæg vedrørende ledelseserklæringer i forbindelse med regnskabsgodkendelsen. I oplægget indgår et forslag til, hvordan virksomhederne skal forholde sig, hvis der ikke kan afgives en ledelseserklæring omfattende de 3 forhold i regnskabsbekendtgørelsen, § 39, stk. 4. Det er foreslået, at erklæringen skal udformes, så den omfatter de forhold, ledelsen kan erklære sig om, og samtidig begrunde, hvorfor den pågældende ledelse ikke kan afgive den forudsatte uforbeholdne erklæring.

Rigsrevisionen er enig i Finansministeriets forslag til retningslinjer og kan tilslutte sig, at de bliver indarbejdet i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning.

Revision af Statsgældsforvaltningen og 3 fonde

68. Rigsrevisionen har revideret Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Finansieringsfonden til øgede uddelinger fra Danmarks Grundforskningsfond, som er omfattet af § 9-aftaler om intern revision.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

69. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Statsgældsforvaltningens og fondenes regnskaber er rigtige, og at regnskabsforvaltningen har været *meget tilfredsstillende* tilrettelagt og dermed har medvirket til, at regnskaberne for 2006 er rigtige. Det er endvidere Rigsrevisionens vurdering, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurdering

70. Vurderingen er baseret på Rigsrevisionens egen revision samt samarbejde og tilsyn med Nationalbankens Revision. Rigsrevisionens afsluttende revision omfattede gennemlæsning af rapporteringen fra Nationalbankens Revision. Den løbende revision omfattede

Statsgældsforvaltningens og 3 fondes regnskabsforvaltning har været meget tilfredsstillende tilrettelagt.

regnskabsanalyser, drøftelse af regnskabsinstruks, ændringer i nummerstrukturen og andre forhold i forbindelse med regnskabsreformen og kontoplanen for 2007.

De væsentligste revisionsresultater

71. Rigsrevisionen fandt den løbende kontrol med regnskabsaflæggelsen tilfredsstillende og medvirkende til at sikre rigtige regnskaber.

Rigsrevisionen fandt regnskabsforvaltningen af statsgælden og fondene meget tilfredsstillende. Statsgældsbogholderiet har for disse regnskabstekniske komplekse områder, der administreres ved hjælp af specialudviklede it-systemer, etableret effektive og sikkerhedsmæssigt betryggende it-miljøer, en hensigtsmæssig funktionsadskillelse samt gode forretningsgangsbeskrivelser, der bliver fulgt.

Hertil kommer, at statsgældsbogholderiet, som anbefalet af Rigsrevisionen, i 2006 udviklede et uddata, der gjorde det muligt at afstemme de udenlandske renteudgifter på § 37.12.01.10 i aktuel valutakurs. Dette uddata har understøttet revisionen af regnskabet for 2006.

Pensionsrevision ved Økonomistyrelsen

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

72. Pensionsrevisionen ved Økonomistyrelsen viste, at de gennemgåede forretningsgange og de interne kontroller på tjenestemandspensionsområdet *ikke var helt tilfredsstillende* og generelt ikke opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning på området.

De væsentligste revisionsresultater

73. Revisionen viste, at pensionsinstruksen indeholdt en fyldestgørende beskrivelse af de overordnede forretningsgange på tjenestemandspensionsområdet, og at de blev fulgt i praksis. Rigsrevisionen konstaterede imidlertid, at der manglede beskrivelser af de interne kontroller, og at pensionssagerne i flere tilfælde ikke indeholdt fyldestgørende dokumentation for beregning og udbetaling, ligesom en stikprøvevis gennemgang viste flere tilfælde, hvor der ikke var udarbejdet notater i forbindelse med sagsbehandlingen. Det var derfor ikke muligt for Rigsrevisionen at efterprøve rigtigheden af pensionsalder og skalatrin på flere pensionssager. Rigsrevisionen omtalte ligeledes den ufyldstgørende dokumentation i forbindelse med revisionen af området i 2004 og 2005. Rigsrevisionen fandt det utilfredsstillende, at dokumentationen fortsat ikke var til stede på en række områder.

Økonomistyrelsens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

74. Økonomistyrelsen har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil indsatte en beskrivelse af de interne kontroller i pensionsinstruksen, ligesom styrelsen vil sikre, at særligt dokumentationen for ægtefællepensioner og opsatte pensioner fremover er til stede.

75. Rigsrevisionen finder Økonomistyrelsens initiativer tilfredsstillende.

Revision af Personalestyrelsen

76. Rigsrevisionen har revideret Personalestyrelsen, som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

77. Det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabet er rigtigt, samt at regnskabsforvaltningen er *tilfredsstillende* tilrettelagt og dermed har medvirket til at sikre, at regnskabet for 2006 er rigtigt. Desuden er det Rigsrevisionens vurdering, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurdering

78. Vurderingen er en sammenvejning af resultatet af de enkelte revisioner og er baseret på Rigsrevisionens egen revision samt samarbejde og tilsyn med Finansministeriets Kon-

Økonomistyrelsens
interne kontroller
på tjenestemandspensionsområdet
var ikke helt tilfredsstillende.

cernrevision. Revisionen omfattede løbende revision, revision af inventar og it-anskaffelser, afsluttende revision, herunder regnskabsanalyser, udvidet gennemgang af årsrapport samt bevillingskontrol.

Rigsrevisionen foretog desuden gennemlæsning og drøftelse af rapporteringen fra Koncernrevision samt gennemgik Koncernrevisions væsentligste revisionskonklusioner og årsberetning.

De væsentligste revisionsresultater

79. Rigsrevisionens egen revision i årets løb fokuserede på, hvordan Personalestyrelsen og Statens Center for Kompetence- og Kvalitetsudvikling (SCKK) i samarbejde med Finansministeriets Administrative Fællesskab (FAF) har administreret og kontrolleret den løbende bogføring, regnskabsaflæggelsen og opfølgningen herpå.

Ved revisionen gennemgik Rigsrevisionen regnskabsinstruksen samt de regnskabsmæssige forretningsgange og interne kontroller på områderne eksterne bilag, indtægter og aflægelse af halvårsregnskabet pr. 30. juni 2006.

Revisionen viste, at forretningsgange og interne kontroller på områderne indtægter og aflæggelsen af halvårsregnskabet *ikke fungerede helt tilfredsstillende*.

Personalestyrelsen kontrollerede således kun i begrænset omfang det økonomiske og materielle indhold mv. i afregningsbilag fra eksterne partnere, inden bilagene blev videregivet til FAF til bogføring. Endvidere var der ikke fastlagt eller beskrevet en forretningsgang for procedurerne for gennemgang i styrelsen af de konti, som ikke afstemmes af FAF. Endelig var der behov for en ajourføring af regnskabsinstruksen.

80. Rigsrevisionens udvidede gennemgang af årsrapporten for 2006 viste, at Personalestyrelsens årsrapport samlet set er *tilfredsstillende*.

81. Koncernrevision udførte revision i årets løb og afsluttende revision dels af Personalestyrelsen, dels af de områder, Personalestyrelsen administrerer for Finansministeriet eller andre ressortministerier. Langt hovedparten af de reviderede områder blev af Koncernrevision vurderet som *tilfredsstillende*.

Rigsrevisionen er enig med Koncernrevision i, at regnskabsforvaltningen for de fleste områders vedkommende var *tilfredsstillende*.

Personalestyrelsens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

82. Personalestyrelsen og SCKK har over for Rigsrevisionen redegjort for de fremtidige tiltag og har taget initiativ til en række tiltag, der skal forbedre regnskabsaflæggelsen.

83. Der er sket flere forbedringer, og det er Rigsrevisionens opfattelse, at der fortsat arbejdes målrettet på at forbedre regnskabsaflæggelsen, samt at implementeringen af styrelsens og SCKK's initiativer vil medføre, at kravene til en god og pålidelig regnskabsforvaltning opfyldes.

Revision af Slots- og Ejendomsstyrelsen

84. Rigsrevisionen har revideret Slots- og Ejendomsstyrelsen, som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

85. Rigsrevisionen har på det foreliggende grundlag ikke kunnet vurdere, om Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskab er rigtigt. Revisionen viste, at der er fejl i regnskabet for 2006 samt usikkerhed om enkelte regnskabsposter, men at de væsentligste, konstaterede fejl er omtalt i ledelsens påtegning i årsrapporten. Det er desuden Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsforvaltningen *ikke er tilfredsstillende* tilrettelagt og dermed ikke i tilstrækkelig grad

Rigsrevisionen kunne på det foreliggende grundlag ikke vurdere, om Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskab er rigtigt.

har medvirket til at sikre, at regnskabet for 2006 er rigtigt. Endvidere er der enkelte områder, hvor dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen ikke er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen finder samlet set, at styrelsen ikke har haft tilstrækkeligt fokus på regnskabsforvaltningen, og finder det særligt uheldigt, at styrelsen i nogle tilfælde har disponeret uden bevillingsmæssig hjemmel og i strid med reglerne i omkostningsreformen.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurdering

86. Vurderingen er en sammenvejning af resultatet af de enkelte revisioner og er baseret på Rigsrevisionens egen revision samt samarbejde og tilsyn med Finansministeriets Koncernrevision. Revisionen har omfattet løbende revision, revision af inventar og it-anskaffelser, afsluttende revision, herunder regnskabsanalyser, samt bevillingskontrol.

Rigsrevisionens egen revision

87. Rigsrevisionens egen revision i årets løb vedrørte Slots- og Ejendomsstyrelsens administration af indgåede lejeaftaler. Gennemgangen omfattede en undersøgelse af forretningsgangene for beregning og opkrævning af husleje, herunder hvordan styrelsen sikrer, at ændringer i huslejen er i overensstemmelse med den bagvedliggende lejeaftale, samt hvordan lejerne bliver informeret om ændringerne i huslejen.

De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller på området beregning og opkrævning af husleje fungerede *ikke helt tilfredsstillende* og opfyldte samlet set ikke helt de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede derfor ikke helt til at sikre regnskabs rigtighed. Rigsrevisionen konstaterede endvidere i forbindelse med revisionen, at Slots- og Ejendomsstyrelsen havde ændret sin beskrivelse i lejekontrakten af, hvordan prisreguleringen af huslejen foretages. Det var Rigsrevisionens opfattelse, at beskrivelsen kunne tydeliggøres, og anbefalede, at den gældende reguleringsmetode blev oplyst i finanslovens anmærkninger.

Afsluttende revision og revision af årsrapporten

88. Ved Koncernrevisions afsluttende revision blev det konstateret, at det ikke var muligt at opnå et tilstrækkeligt egnet revisionsbevis til, at Koncernrevision kunne afgive en endelig konklusion på Slots- og Ejendomsstyrelsens årsrapport, hvilket er fremhævet i Koncernrevisions påtegning på årsrapporten.

Ledelsens erklæring på årsrapporten

89. De væsentligste årsager til Koncernrevisions vurdering er tillige omtalt i de supplerende oplysninger til ledelsens påtegning på årsrapporten.

Det fremgår af de supplerende oplysninger, at da en række byggesager både indeholder vedligeholdelsesaktiviteter, der påhviler styrelsen og således skal finansieres af driftsbevillingen (7.16.01), og moderniseringsaktiviteter, der finansieres af anlægsbevillingen ved optagelse af langfristet gæld (7.16.02) og efterfølgende huslejeindbetalinger, har det været nødvendigt at foretage en række overførsler mellem disse 2 konti. Styrelsen har fastlagt, hvor stor en andel af byggesagens udgifter der finansieres af henholdsvis anlægsbevillingen og driftsbevillingen, med udgangspunkt i den indgåede huslejekontrakt og bestemmelsen på finansloven om, at eventuelle over-/underskud skal finansieres af styrelsens driftskonto. Byggesagens samlede omkostninger har afspejlet sig i byggeregnskabet, men det har ikke i alle tilfælde været muligt at henføre hver enkelt faktura til 2 finansieringskilder. Dette har vanskeliggjort den revisionsmæssige vurdering af kontrolsporets korrekthed.

Vedrørende henlæggelser til udskiftning af basisinstallationer har Slots- og Ejendomsstyrelsen ikke håndteret disse i overensstemmelse med reglerne i omkostningsreformen. Ligeledes er der vedrørende hensættelser til indvendig vedligehold i forbindelse med fraflytning blevet anvendt en praksis, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i omkostningsreformen. For både henlæggelser og hensættelser har styrelsen ikke anvendt brutto-

konteringsprincippet. Princippet indebærer, at udgifter og indtægter registreres på hver sin konto.

For så vidt angår optagne forpligtelser på afhændede ejendomme burde posten solgte ejendomme for ca. 4,5 mio. kr. være indtægtsført i styrelsens regnskab på salgstidspunktet.

Endelig har Slots- og Ejendomsstyrelsens anvendelse af anlægsløn på anlægsbyggesager manglet bevillingsmæssig hjemmel.

Koncernrevisions vurdering

90. Koncernrevision har anført i sin påtegning i årsrapporten, at Slots- og Ejendomsstyrelsens bevillinger er inddelt i en række hovedkonti med specifikke bevillingsformål og forudsætninger. Registreringernes beskaffenhed i forbindelse med byggeprojekter, der har indeholdt elementer af såvel vedligeholdelsesarbejder som moderniseringsarbejder, har ikke i tilstrækkeligt omfang muliggjort kontrol af, at de bevillingsmæssige forudsætninger var opfyldt for aktiviteter, der medførte overførsel af udgifter og indtægter mellem bevillinger. Det har ikke været muligt entydigt at opgøre den potentielle beløbsmæssige effekt for regnskabet for denne type transaktioner.

Ligeledes har Koncernrevision på status konstateret forpligtelser på afhændede ejendomme, som fejlagtigt ikke er indtægtsført eller på anden måde afviklet. Der er som tidligere nævnt optaget forpligtelser på 4,5 mio. kr. vedrørende afhændede ejendomme.

Endvidere påpeger Koncernrevision, at der på hovedkonto 7.16.03 vedrørende styrelsens kulturvirksomhed er indtægtsført 3,4 mio. kr. vedrørende honorarer opkrævet i anlægsbevillingerne under § 7.16.04 vedrørende byggearbejder på kulturvirksomhedens ejendomme. Der er ikke på finansloven hjemmel til at foretage denne overførsel.

Rigsrevisionens vurdering af regnskabet

91. Rigsrevisionen er enig med Koncernrevision i, at regnskabsaflæggelsen vedrørende 2006 er mangelfuld, samt at revisionen har fremdraget en række forhold, hvor der ikke kan konkluderes endeligt.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at flere af de anførte forhold og problemstillinger har været kendt af Slots- og Ejendomsstyrelsen, siden denne påbegyndte arbejdet med at udarbejde åbningsbalancer pr. 1. januar 2005. Selv om anvendelsen af SEA-retningslinjerne (Statens Ejendoms Administration) har været under drøftelse i denne periode, udgør usikkerheden vedrørende den konkrete anvendelse af disse retningslinjer alene en mindre del af de konstaterede forhold. En væsentlig del af problemstillingerne vedrørte færdiggørelse af regnskabet for 2006.

Rigsrevisionen og Koncernrevision har løbende holdt Slots- og Ejendomsstyrelsen og departementet underrettet om resultaterne af gennemgangen af åbningsbalancerne og revisionen af 2005- og 2006-regnskaberne. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Slots- og Ejendomsstyrelsen i højere grad og hurtigere, end det har været tilfældet, burde have igangsat udarbejdelse af forretningsgangsbeskrivelser og regnskabsinstrukser. En sådan indsats kunne have medvirket til at formindske antallet af opståede fejl.

Det er tillige Rigsrevisionens opfattelse, at planlægning og kvalitetssikring af regnskabsafslutningsprocessen, herunder en konkret beskrivelse af kravene til afstemninger, specifikationer, analyser samt dokumentationen af disse, ville have medvirket til at reducere antallet af fejl.

Slots- og Ejendomsstyrelsens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

92. Ledelsen har i de supplerende oplysninger til påtegningen på årsrapporten for 2006 oplyst, at Slots- og Ejendomsstyrelsen i slutningen af 2006 bl.a. tog initiativ til en omorganisering af Administrationsenheden og en styrkelse af regnskabschef-funktionen med henblik

på fremadrettet at sikre en korrekt regnskabsaflæggelse. Primo 2007 tiltrådte en ny regnskabschef, ligesom der blev sat flere kræfter ind på at fastlægge procedurerne på byggesagsområdet.

På baggrund af en evaluering i 2006 af den statslige huslejeordning har Finansministeriets departement vurderet, at det vil være hensigtsmæssigt med en nærmere beskrivelse af ordningens regelsæt. Der er derfor iværksat et arbejde med udarbejdelse af en vejledning for administration af den statslige huslejeordning. Vejledningen skal danne grundlag for den fremtidige administration af ordningen, hvilket vil stille yderligere krav til den økonomiske og administrative styring og bidrage til at præcisere kravene til de regnskabsmæssige registreringer.

Som følge af den betragtelige udvidelse af Slots- og Ejendomsstyrelsens ejendomsportefølje inden for få år er der fundet behov for at vurdere, hvordan de administrative opgaver løses på den mest hensigtsmæssige og effektive måde, der samtidig understøtter udvidelsen af Slots- og Ejendomsstyrelsens kerneopgaver. Finansministeriet iværksatte derfor en indledende forundersøgelse, som kortlægger og gennemgår resurseforbrug, sagsgange og systemunderstøttelse på økonomi- og administrationsområdet.

Slots- og Ejendomsstyrelsen har, med udgangspunkt i forundersøgelsen og problemerne med regnskabsaflæggelsen i 2006, iværksat en række initiativer. Heri indgår en revurdering og effektivisering af regnskabsprocesser med tilhørende konteringsvejledninger, en revurdering af forretningsgange for de centrale områder inden for økonomi og regnskab, implementering af ændret finanslovstruktur samt en analyse af behovet for it-understøttelse og efterfølgende it-implementering. Dette projekt er organiseret med en intern styregruppe og en ekstern følgegruppe med repræsentanter fra Finansministeriet, Økonomistyrelsen samt Slots- og Ejendomsstyrelsen. Endvidere er økonomi- og regnskabsfunktionen yderligere styrket gennem ansættelse af en økonomidirektør i efteråret 2007.

Slots- og Ejendomsstyrelsen forventer, at initiativerne sammen med revisionens anbefalinger til styrelsen kan bidrage positivt til et fuldstændigt og retvisende regnskab.

93. Det blev ved revisionen af 2006 konstateret, at styrkelsen af regnskabsfunktionen gennem den ændrede organisering og bedre procesbeskrivelser havde forbedret regnskabsaflæggelsen i forhold til 2005, men at der fortsat var behov for at arbejde videre hermed.

Med hensyn til de øvrige initiativer vedrørende administrationsvejledning og procesanalyser vil effekten heraf først kunne vurderes i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2007.

Rigsrevisionen forventer, at Slots- og Ejendomsstyrelsen på alle væsentlige områder hurtigst muligt får udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser og sammenhængende regnskabsinstrukser, der overholder principperne i bekendtgørelse nr. 1693 af 19. december 2006 om statens regnskabsvæsen mv. (regnskabsbekendtgørelsen) eller i særlige tilfælde SEA-reformens regelsæt, så regnskabsforvaltningen forbedres og medvirker til at sikre et rigtigt regnskab.

Rigsrevisionen finder, at Finansministeriets departement løbende har taget de nødvendige initiativer til at sikre genopretningen af Slots- og Ejendomsstyrelsens økonomiske forvaltning. Rigsrevisionen finder det nødvendigt, at departementet fastholder det forstærkede fokus på genopretningen af forholdene vedrørende Slots- og Ejendomsstyrelsens økonomiske forvaltning, herunder at departementet nu sikrer, at styrelsen ikke disponerer uden bevillingsmæssig hjemmel eller i strid med reglerne i omkostningsreformen.

D. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Økonomi- og Erhvervsministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

94. Økonomi- og Erhvervsministeriet bestod i 2006 af i alt 10 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Finanstilsynet, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Patent- og Varemærkestyrelsen samt Søfartsstyrelsen. Ministerområdet omfatter endvidere 13 selvejende institutioner for maritime uddannelser under Søfartsstyrelsen, der finansieres af tilskud. Samtlige virksomheder under ministerområdet fremgår af bilag 1.

95. Økonomi- og Erhvervsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 7.

Tabel 7. Økonomi- og Erhvervsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.015
Øvrige driftsudgifter	1.095
Tilskud	959
Bygge- og anlægsudgifter	42
Bruttoudgifter i alt	3.112
Bruttoindtægter	2.771

b. Den udførte revision

96. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 11 regnskaber, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9
- gennemført 17 andre revisioner.

97. I tabel 8 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 8. Bedømmelser på Økonomi- og Erhvervsministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	10	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	12	1	11			-
Revision i årets løb	4		3	1		-
Lønrevision	2		2			-
Tilskudsrevision	2		2			-
It-revision	3		3			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	4		4			-
Revision af regnskaber med intern revision	11 ¹⁾		11			-
I alt	48	1	36	1	0	0

¹⁾ Da 2 af de 13 selvejende institutioner for maritime uddannelser er under afvikling, bliver regnskabet revideret af Rigsrevisionen.

98. Det fremgår af tabel 8, at 1 område blev bedømt som meget tilfredsstillende, 36 som tilfredsstillende og 1 område som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

99. En tilskudsrevision ved Erhvervs- og Byggestyrelsen, der omfattede tilskud til regionaludvikling fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling samt tilskud fra Den Europæiske Socialfond, er omtalt i kap. IV. Revision af EU-midler i Danmark.

c. Udvalgte sager

100. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- revision i årets løb ved Danmarks Statistik
- afsluttende revision af Patent- og Varemærkestyrelsen.

Revision i årets løb ved Danmarks Statistik

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

101. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede dog *ikke helt tilfredsstillende* og opfyldte generelt ikke helt de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede derfor ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabets rigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

102. Rigsrevisionen konstaterede svage interne kontroller ved forvaltningen af indtægter, hvilket kan medføre risiko for, at der ikke sker korrekt udfakturering, så Danmarks Statistik kan miste indtægter. Derudover bemærkede Rigsrevisionen, at der manglede efterkalkula-

tion, hvilket kan medføre risiko for fejl i prisfastsættelsen. Hertil kom mangelfuld opfølgning på debitorer og på internationale projekter, hvilket kan give risiko for fejl i regnskabet og unødige tab.

En stikprøvevis gennemgang af bilag viste, at beløb, konteringer og godkendelser var korrekte. Forvaltningen af udgifter til håndværkere var imidlertid ikke tilfredsstillende, da det bl.a. var samme medarbejder, der havde disponeret, kontrolleret at arbejdet var udført og attesteret bilagene. På baggrund af ovenstående anbefalede Rigsrevisionen, at forretningsgangene og de interne kontroller blev styrket.

Danmarks Statistiks initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

103. Danmarks Statistik har iværksat initiativer som opfølgning på Rigsrevisionens kritikpunkter, herunder styrket forretningsgange og oprettet en særlig afdeling for kundeservice. Ud over de udadrettede funktioner vil afdelingen sætte fokus på efterkalkulation og løbende opfølgning på den indtægtsdækkede virksomhed.

104. Rigsrevisionen finder Danmarks Statistiks initiativer tilfredsstillende.

Afsluttende revision af Patent- og Varemærkestyrelsen

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

105. Revisionen viste, at ledelsen i Patent- og Varemærkestyrelsen på en *meget tilfredsstillende* måde havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet.

De væsentligste revisionsresultater.

106. Rigsrevisionen konstaterede, at Patent- og Varemærkestyrelsen havde et betydeligt ledelsesmæssigt fokus på regnskabsaflæggelsen og havde tilrettelagt hensigtsmæssige og velfungerende kontroller, der sikrede systematisk opfølgning på udestående poster, og at afstemninger blev foretaget korrekt. Dette betød, at Rigsrevisionen på effektiv vis opnåede en begrundet overbevisning om, at regnskabet var rigtigt.

Patent- og Varemærkestyrelsens regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet var meget tilfredsstillende.

E. § 9. Skatteministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Skatteministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

107. Skatteministeriet bestod i 2006 af i alt 3 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Landsskatteretten og SKAT. SKAT er en enhedsforvaltning, der består af et hovedcenter, 30 skattecentre samlet i 5 skattesamarbejder samt en række videns- og kompetencecentre. Skatteministeriet er endvidere overordnet ansvarlig for finanslovparagrafferne § 34. Arbejdsmarkedsfond og § 38. Skatter og afgifter.

108. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 1. juni 2007 i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling erklæret sig personligt inhabil i forhold til nogle konkrete sager vedrørende SKATs regnskab under statsregnskabets § 9. Skatteministeriet. Sagerne er omtalt nedenfor i pkt. 117-123. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene i brev af 25. juni 2007 udpeget tidligere rigsrevisor Jørgen Mohr som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil. Sætterigsrevisor har derfor erklæret sig om den del af statsregnskabet, der vedrører SKAT under § 9. Skatteministeriet, jf. pkt. 24-25.

109. Skatteministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Skatteministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006
(Mio. kr.)

	§ 9	§ 34	§ 38	I alt
Lønudgifter	4.442	-	-	4.442
Øvrige driftsudgifter	1.421	39	1.465	2.925
Tilskud	236	-	29.343	29.579
Bygge- og anlægsudgifter	139	-	-	139
Bruttoudgifter i alt	6.238	39	30.808	37.085
Bruttoindtægter	908	88.731	450.297	539.936

b. Den udførte revision

110. Rigsrevisionen har

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 1 regnskab, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9
- gennemført 6 andre revisioner.

111. I tabel 10 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 10. Bedømmelser på Skatteministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	3	-	-	-	-	1
Afsluttende revision	3		3			-
Revision i årets løb	2		2			-
Lønrevision	1		1			-
Tilskudsrevision	1		1			-
It-revision	1			1		-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	1		1			-
Revision af regnskaber med intern revision	1		1			-
I alt	13	0	9	1	0	1

112. Det fremgår af tabel 10, at 9 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 1 område blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. Bevillingskontrollen gav anledning til 1 bemærkning, som er så væsentlig, at den er omtalt i det følgende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

113. En tilskudsrevision ved departementet af Danmarks bidrag til EU's egne indtægter samt revision af SKATs opgørelse af told og landbrugsafgifter mv. og SKATs opgørelse af momsindtægter er omtalt i kap. IV. Revision af EU-midler i Danmark.

c. Udvalgte sager

114. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter

- bevillingskontrol af § 38.14.01. Pensionsafkastskat
- revision af SKAT.

Bevillingskontrol af § 38.14.01. Pensionsafkastskat

115. Bevillingskontrollen af § 38.14.01. Pensionsafkastskat viste, at der var en væsentlig merindtægt på 11.977 mio. kr. eller 131,6 % af bevillingen på hovedkontoen. Det er Rigsrevisionens vurdering, at kontoen er vanskelig at budgettere, og at Skatteministeriet har afgivet en tilfredsstillende regnskabsmæssig forklaring på merindtægten.

116. Skatteministeriet har oplyst, at merindtægten på pensionsafkastskat fordeler sig med 6.227 mio. kr. vedrørende indkomståret 2006 og 5.750 mio. kr. vedrørende efterreguleringer for tidligere år. Merindtægten vedrørende indkomståret 2006 kan primært henføres til en undervurdering på bevillingstidspunktet af afkastforudsætningerne for aktiekursudviklingen for indkomståret 2006, mens merindtægten vedrørende efterreguleringer for tidligere år formentlig skyldes, at de skattepligtige virksomheder ved beregning af den foreløbige skat har undervurderet udviklingen i aktie- og obligationskurserne og dermed den samlede skattebetaling.

Revision af SKAT

117. Rigsrevisionen har revideret SKAT, som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

118. Det er Rigsrevisionens vurdering, at SKATs regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre retsfor skrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen finder, at regnskabsforvaltningen har været *tilfredsstillende*.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurdering

119. Vurderingen er baseret på Rigsrevisionens revision samt samarbejde og tilsyn med den interne revision. Rigsrevisionen har udført løbende revision, udvidet gennemgang af SKATs årsrapport, afsluttende revision samt bevillingskontrol. Rigsrevisionens løbende revision har omfattet lønrevision, it-revision og indtægtsrevision af registreringsafgift mv. af motorkøretøjer.

Rigsrevisionen har bl.a. gennemgået den interne revisions væsentligste revisionskonklusioner og den interne revisions årsberetning.

Rigsrevisionen kan tilslutte sig den interne revisions væsentligste revisionskonklusioner.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Rigsrevisionen kan basere sin løbende revision af regnskabet på den interne revisions arbejde.

I det følgende omtales Rigsrevisionens:

- it-revision ved SKAT
- indtægtsrevision ved SKAT af registreringsafgift mv. af motorkøretøjer.

*It-revision ved SKAT**Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område*

120. It-revisionen ved SKAT viste, at den generelle it-sikkerhed *ikke var helt tilfredsstillende*, fordi der var mangler, som kan give problemer ved afviklingen af de væsentligste it-systemer.

Revisionen omfattede en opfølgning på it-revisionen foretaget i 2005. Ved revisionen blev der primært fokuseret på it-styring og informationssikkerhed, fordi sikringen af datafortrolighed, integritet og tilgængelighed er afgørende for SKAT. Revisionen omfattede endvidere status på implementering af DS 484 (Dansk Standard om informationssikkerhed).

Rigsrevisionen er bekendt med, at SKAT har været i gang med meget betydelige ændringer de seneste år i forbindelse med systemmoderniseringen og fusionen på skatteområdet.

De væsentligste revisionsresultater

121. Revisionen viste, at SKATs it-styring var mangelfuld. De planlagte og igangsatte aktiviteter efter den sidste revision havde bl.a. ikke haft den fornødne fremdrift. SKAT havde således først under revisionen i 2006 udarbejdet en samlet overordnet risikoanalyse af de væsentligste systemområder, som var under vurdering.

Der var væsentlige svagheder i relation til SKATs styring af rettigheder til såvel SAP-systemerne som til it-miljøet i Hovedcentret, hvor en for stor personkreds havde særlige rettigheder. Denne personkreds havde dermed mulighed for at kompromittere alle tilrettelagte kontrolforanstaltninger.

SKAT foretog ikke en systematisk opfølgning på den it-sikkerhed, der knyttede sig til ydelser leveret af eksterne leverandører, for derved at sikre, at det sikkerhedsniveau, som SKAT ønskede, blev efterlevet.

SKATs initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

122. Rigsrevisionen konstaterede, at SKAT under revisionen gennemførte aktiviteter, som afhjalp nogle af de konstaterede forhold.

SKAT har desuden efterfølgende oplyst, at man har taget Rigsrevisionens øvrige bemærkninger til efterretning og vil følge op på dem.

123. Rigsrevisionen finder SKATs initiativer tilfredsstillende og forventer, at implementering af løsningerne sker snarest muligt.

*Indtægtsrevision ved SKAT af registreringsafgift mv. af motorkøretøjer**Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område*

124. Indtægtsrevisionen ved SKAT af indtægter fra registreringsafgifter af motorkøretøjer og afgifter vedrørende ansvarsforsikring for motorkøretøjer viste, at regnskabsforvaltningen samlet set har været *tilfredsstillende*, men at det på nogle punkter er muligt at forbedre administrationen.

De væsentligste revisionsresultater

125. Indtægten fra registreringsafgifter af motorkøretøjer og afgifter vedrørende ansvarsforsikring for motorkøretøjer udgjorde i 2006 25,9 mia. kr. og er i statsregnskabet konteret på henholdsvis hovedkonto 38.23.03 og 38.23.05.

Revisionen viste, at de forretningsgange og interne kontroller, som SKAT anvender ved administrationen af statens indtægter fra registreringsafgifter mv., i tilfredsstillende grad har medvirket til at sikre, at afgifterne beregnes og opkræves i overensstemmelse med gældende regler, og at indtægterne (og udgifterne) fra registreringsafgifter mv. er optaget korrekt i statsregnskabet under § 38. Skatter og afgifter.

Revisionen viste dog også, at der mangler dokumentation (dato og initialer) for, at der er udført sammenholdelse mellem angivelser (specifikationer) og lister fra Politiet. Tilsvarende mangler der dokumentation for, at der er foretaget sandsynlighedskontrol. Rigsrevisionen har tilkendegivet, at der skal foretages eftertælling af beløbene i specifikation og sammenholdelse med totalbeløb ifølge angivelse, ligesom der bør udarbejdes en vejledning om, hvordan sandsynlighedskontrollen i hovedtræk skal udføres og dokumenteres.

SKATs initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

126. SKAT har oplyst, at man vil tage de nødvendige initiativer med henblik på at forbedre regnskabsforvaltningen på de områder, hvor Rigsrevisionen har påvist forbedringsmuligheder.

127. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at SKAT vil tage de nødvendige initiativer.

F. § 11. Justitsministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Justitsministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

128. Justitsministeriet bestod i 2006 af i alt 7 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Civilstyrelsen, Retslægerådet, Datatilsynet, Politiet og Anklagemyndigheden mv., Direktoratet for Kriminalforsorgen og Domstolsstyrelsen.

129. Justitsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 11.

Tabel 11. Justitsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	8.705
Øvrige driftsudgifter	3.119
Tilskud	949
Bygge- og anlægsudgifter	505
Bruttoudgifter i alt	13.279
Bruttoindtægter	4.047

b. Den udførte revision

130. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 1 regnskab, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisionens § 9
- gennemført 12 andre revisioner.

131. I tabel 12 er anført de bedømmelser, som de enkelte revisioner gav anledning til.

**Tabel 12. Bedømmelser på Justitsministeriets område
(Antal)**

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	7	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	7		7			-
Revision i årets løb	4		4			-
Lønrevision	1		1			-
Pensionsrevision	1		1			-
Tilskudsrevision	1		1			-
It-revision	1		1			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	2		2			-
Bygge- og anlægsrevision	1	1				-
Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	1		1			-
Revision af regnskaber med intern revision	1		1			-
I alt	27	1	19	0	0	0

132. Det fremgår af tabel 12, at 1 område blev bedømt som meget tilfredsstillende og 19 som tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

Revision af Politiet og Anklagemyndigheden mv.

133. Rigsrevisionen har revideret Politiet og Anklagemyndigheden mv., som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

134. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Politiet og Anklagemyndighedens regnskab var rigtigt. Det er endvidere Rigsrevisionens vurdering, at de dispositioner, der var omfattet af regnskabsaflæggelsen, var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen fandt, at regnskabsforvaltningen var *tilfredsstillende*.

De væsentligste revisionsresultater

135. Vurderingen er baseret på Rigsrevisionens revision samt samarbejde og tilsyn med den interne revision. Revisionen har omfattet bevillingskontrol, udvidet gennemgang af Politiets årsrapport samt løbende revision. Den løbende revision har omfattet en opfølgning på en it-revision foretaget i 2005.

Rigsrevisionen har som led i tilsynet bl.a. gennemgået den interne revisions væsentligste revisionskonklusioner og den interne revisions årsberetning. Samarbejdet og tilsynet med den interne revision giver Rigsrevisionen mulighed for at vurdere, om Rigsrevisionen kan basere sin løbende revision af Politiet og Anklagemyndighedens regnskab på den interne revisions arbejde.

136. Ved den interne revisions løbende revision blev det både i 2005 og 2006 konstateret, at de interne kontroller i en række politikredse på et eller flere punkter var utilstrækkelige. Samlet set var der således grundlag for at konkludere, at politikredsenes interne kontroller fortsat kunne styrkes.

Forholdet har imidlertid ikke haft konsekvenser for hverken politikredsenes samlede regnskabsførelse eller regnskabets rigtighed.

137. Den udvidede gennemgang af Politiets årsrapport viste, at årsrapporten samlet set var *tilfredsstillende*.

Revisionen viste, at målopstillingen var tilfredsstillende, idet målene var styringsrelevante og havde en god balance mellem resultatkrav til produktion, kvalitet og udvikling. Årsrapporten indeholdt endvidere tilfredsstillende analyser og vurderinger af Politiets væsentligste mål, aktiviteter og resultater.

G. § 12. Forsvarsministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Forsvarsministeriets driftsregnskab samlet set er rigtigt, men at status ikke er rigtig. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisionen har vist, at Forsvarskommandoens og Hjemmeværnets driftsregnskaber er rigtige, men at status ikke er rigtig på grund af fejl i værdiansættelse og indregning af immaterielle og materielle anlægsaktiver samt fejl i tilstedeværelse, værdiansættelse og indregning af varebeholdninger. Disse forhold blev konstateret i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalancerne pr. 1. januar 2005 og medførte i 2006 udarbejdelse af en handlingsplan.

Rigsrevisionen har noteret sig, at der er sket betydelige fremskridt i regnskabsforvaltningen i 2006 og i 2007, og at ministeriet har fastholdt det forstærkede ledelsesmæssige fokus på den nødvendige styrkelse af regnskabsforvaltningen og forbedringen af regnskabskvaliteten. Det er dog Rigsrevisionens vurdering, at der fortsat udestår løsning af væsentlige regnskabsmæssige problemer især på statussiden.

a. Baggrundsoplysninger

138. Forsvarsministeriet bestod i 2006 af i alt 10 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Forsvarskommandoen, Hjemmeværnet, Farvandsvæsenet og Redningsberedskabet. Samtlige virksomheder under ministerområdet fremgår af bilag 1.

139. Forsvarsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 13.

Tabel 13. Forsvarsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	9.711
Øvrige driftsudgifter	8.539
Tilskud	393
Bygge- og anlægsudgifter	3.994
Bruttoudgifter i alt	22.637
Bruttoindtægter	1.454

b. Den udførte revision

140. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af 7 virksomheder
- revideret 3 regnskaber, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9
- gennemført 7 andre revisioner.

141. I tabel 14 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 14. Bedømmelser på Forsvarsministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	10	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	7		7			-
Revision i årets løb	3		3			-
Lønrevision	2		1	1		-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	2		1	1		-
Revision af regnskaber med intern revision	3			3		-
I alt	27	0	12	5	0	0

142. Det fremgår af tabel 14, at 12 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 5 områder blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

143. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- lønrevision ved Forsvarskommandoen
- revision af Forsvarskommandoen
- revision af Hjemmeværnet
- revision af Farvandsvæsenet
- revision af Redningsberedskabet.

Lønrevision ved Forsvarskommandoen

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

144. Revisionen viste, at lønregnskabet samlet set var rigtigt. De gennemgåede forretningsgange og de interne kontroller på løn- og personaleområdet var dog *ikke helt tilfredsstillende* og opfyldte dermed ikke fuldt ud de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Forretningsgange og de interne kontroller medvirkede dermed ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabet rigtighed.

En stikprøvevis gennemgang af løn- og personalesager viste, at dispositionerne ikke i alle tilfælde var i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder.

De væsentligste revisionsresultater

145. Revisionen viste, at der var igangsat et arbejde med udarbejdelse af beskrivelser af de interne arbejdsgange for de centrale og decentrale enheders personelopgaver, men arbejdsgangene var ikke fuldt ud implementeret. Regnskabsinstruksens beskrivelser af forretningsgange og interne kontroller var dækkende og hensigtsmæssige, men endnu ikke fuldt ud implementeret. Revisionen viste også, at aflønning af stampersonel ved funktion i højere stilling var uensartet, ligesom der kun blev foretaget sporadisk uddatakontrol. Der var ikke foretaget korrekte lønafstemninger løbende i 2006, og det var uklart, hvor ansvaret for lønafstemning lå. Forsvarskommandoen udarbejdede efterfølgende en tilfredsstillende lønafstemning for årets første 10 måneder og i forbindelse med årsregnskabsafslutningen for hele 2006. Forsvarskommandoens personale- og lønpolitik fulgte Finansministeriets retningslinjer på området.

Forsvarskommandoens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

146. Forsvarskommandoen har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og har udarbejdet en handlingsplan, der konkret oplyser, hvilke initiativer der igangsættes hvornår.

147. Rigsrevisionen finder Forsvarskommandoens initiativer tilfredsstillende.

Revision af Forsvarskommandoen

148. Rigsrevisionen har revideret Forsvarskommandoen, der er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

Forsvarskomman-
doens status er
ikke rigtig.

149. Ved gennemgangen af åbningsbalancen for 2005 vurderede Rigsrevisionen, at status ikke var rigtig. Forsvarskommandoen iværksatte derfor i 2006 en handlingsplan vedrørende åbningsbalance, lagre mv. med henblik på at tilvejebringe grundlag for en regnskabsaflæggelse i overensstemmelse med de statslige regler på området. Handlingsplanen omfattede problemstillinger, der ikke kunne løses inden aflæggelsen af regnskabet for 2006.

I sit notat af 28. februar 2007 til Statsrevisorerne om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2005 tilkendegav rigsrevisor, at han vil følge sagen, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 245-246, pkt. 23 (generelle initiativer på regnskabsområdet) og pkt. 26 (initiativer i forhold til åbningsbalancen for Forsvarskommandoen samt åbningsbalancerne for Hjemmeværnet og Farvandsvæsenet).

150. Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen igangsatte i 2006 et betydeligt oprydningsarbejde i Forsvarskommandoen med henblik på at forbedre regnskabsaflæggelsen i 2006. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at der efter regnskabsafslutningen for 2005 er sket en væsentlig forbedring af regnskabsmaterialets kvalitet og dokumentationen for regnskabernes enkelte poster mv.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

151. Revisionen viste, at Forsvarskommandoens driftsregnskab er rigtigt, men at status ikke er rigtig. Det er derfor Rigsrevisionens samlede vurdering, at Forsvarskommandoens regnskabsforvaltning *ikke er helt tilfredsstillende* og dermed ikke i tilstrækkelig grad har medvirket til at sikre, at regnskabet for 2006 er rigtigt.

Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

152. Rigsrevisionen tager fortsat forbehold for Forsvarskommandoens værdiansættelse og indregning af immaterielle og materielle anlægsaktiver samt tilstedeværelsen, værdiansættelsen og indregningen af varebeholdninger, indtil gennemførelsen af handlingsplan vedrørende åbningsbalance, lagre mv. er gennemført medio 2008 for Forsvarskommandoens område med tilfredsstillende resultat.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurderinger

153. Rigsrevisionens vurdering er baseret på Rigsrevisionens revision samt tilsyn og samarbejde med den interne revision. Rigsrevisionen har udført udvidet gennemgang af årsrapporten, lønrevision og bevillingskontrol. Endvidere har Rigsrevisionen gennemgået den interne revisions væsentligste revisionskonklusioner og den interne revisions årsberetning. Ved den afsluttende revision har Rigsrevisionen assisteret den interne revision med planlægningen, udførelsen og afslutningen af revisionen og foretaget gennemgang af den interne revisions arbejdsplaner og anden dokumentation for den udførte revision.

De væsentligste revisionsresultater

154. Baggrunden for Rigsrevisionens forbehold er forhold, der går tilbage til udarbejdelsen af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005. Forholdene blev konstateret i december 2005 og medførte som nævnt udarbejdelse af en handlingsplan i marts 2006.

Revisionen viste, at der fortsat var tale om, at der ikke var foretaget en fuldstændig kortlægning af immaterielle anlægsaktiver, at der manglede kortlægning/identifikation af anlægsaktiver for ca. 3.700 mio. kr., og at der under materielle anlægsaktiver var stor usikkerhed omkring klassificering og værdiansættelsen af produktionsanlæg, maskiner og transportmateriel (16.166 mio. kr., svarende til 33 % af den samlede balance). Endvidere konstaterede Rigsrevisionen, at der ikke var overensstemmelse mellem de lokale lagre ved myndighederne og registreringer i DeMars, ligesom der er stor usikkerhed omkring værdiansættelsen af varebeholdninger (14.541 mio. kr., svarende til 30 % af den samlede balance) som følge af væsentlige afvigelser mellem den i DeMars registrerede lagerværdi/standardpris og den senest dokumenterede anskaffelsespris.

Disse forhold har regnskabsmæssig indflydelse på størrelsen af afskrivninger og opgørelsen af vareforbrug i resultatopgørelsen samt egenkapitalens størrelse.

155. Rigsrevisionen påpegede ved revisionen, at man ikke finder det hensigtsmæssigt, at Forsvarskommandoen medtager materielle anlægsaktiver under varebeholdninger, da afvigelsen ikke er regnskabsmæssigt begrundet og ikke sikrer, at der sker systematisk afskrivning på samtlige materielle anlægsaktiver.

156. Forsvarskommandoen har i ledelsens påtegning i årsrapporten taget forbehold for korrekt mængde og prisfastsættelse af varebeholdninger. Rigsrevisionen finder det uheldigt, at Forsvarskommandoen undlod at tage forbehold for usikkerheden i forbindelse med klassificeringen og værdiansættelsen af produktionsanlæg og maskiner samt transportmateriel under materielle anlægsaktiver.

Forsvarskommandoens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

157. Samtlige forhold, der ikke blev løst inden aflæggelsen af regnskabet for 2006, er omfattet af handlingsplanen. I en status for handlingsplanens gennemførelse har Forsvarskommandoen oplyst, at der er kommet større fokus på regnskabsaflæggelse og økonomistyring, og at der nu er ansat hovedparten af de medarbejdere, der var forudsat i planen.

Endvidere har Forsvarskommandoen oplyst, at der også som led i handlingsplanen medio 2007 er gennemført uddannelse af ca. 1.000 kursister i brugen af DeMars, bl.a. for at forbedre datakvaliteten, og kursusprogrammet fortsætter i efteråret 2007 og foråret 2008.

158. Efter Rigsrevisionens vurdering gennemføres handlingsplanen planmæssigt. Mange af handlingsplanens 7 projekter planlægges først afsluttet medio 2008. Rigsrevisionen finder det meget vigtigt, at den lagte tidsplan overholdes, så der er tilstrækkelig tid til at få implementeret resultaterne inden udgangen af 2008.

Hjemmeværnets
status er ikke rigtig.

Revision af Hjemmeværnet

159. Rigsrevisionen har revideret Hjemmeværnet, der er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

160. Ved gennemgangen af åbningsbalancen for 2005 vurderede Rigsrevisionen, at status ikke var rigtig. Dette skyldes, at der er tale om fællesprincipper med Forsvarskommandoen for værdiansættelse af varelagre. Hjemmeværnet iværksatte sammen med Forsvarskommandoen i 2006 den tidligere nævnte handlingsplan med henblik på at tilvejebringe grundlag for en regnskabsaflæggelse i overensstemmelse med de statslige regler på området.

Sagen er behandlet i notatet af 28. februar 2007 til Statsrevisorerne nævnt under revisionen af Forsvarskommandoen. I notatet tilkendegav rigsrevisor, at han vil følge sagen, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 245-246, pkt. 24 (om Hjemmeværnet) og pkt. 26 (om åbningsbalancerne for Forsvarskommandoen, Hjemmeværnet og Farvandsvæsenet).

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

161. Revisionen har vist, at Hjemmeværnets driftsregnskab er rigtigt, men at status ikke er rigtig. Dette skyldes fortsat, at der er tale om fællesprincipper med Forsvarskommandoen for værdiansættelse af varelagre. Det er derfor Rigsrevisionens samlede vurdering, at regnskabsforvaltningen *ikke er helt tilfredsstillende* og dermed ikke i tilstrækkelig grad har medvirket til at sikre, at regnskabet for 2006 er rigtigt.

Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

162. Rigsrevisionen tager fortsat forbehold for Hjemmeværnets værdiansættelse af varebeholdninger.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurderinger

163. Rigsrevisionens vurdering er baseret på Rigsrevisionens revision samt tilsyn og samarbejde med den interne revision. Rigsrevisionen har gennemgået den interne revisions væsentligste revisionskonklusioner og den interne revisions årsberetning. Ved den afsluttende revision har Rigsrevisionen assisteret den interne revision med planlægningen, udførelsen og afslutningen af revisionen og foretaget gennemgang af den interne revisions arbejdsplaner og anden dokumentation for den udførte revision. Rigsrevisionen har endvidere udført bevillingskontrol.

De væsentligste revisionsresultater

164. Baggrunden for Rigsrevisionens forbehold er forhold, der går tilbage til udarbejdelsen af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005. Forholdene blev erkendt i december 2005 og medførte som nævnt udarbejdelse af en handlingsplan i marts 2006.

Revisionen viste, at der fortsat var tale om, at værdiansættelsen af varebeholdninger ikke er tilfredsstillende opgjort, da der er væsentlige afvigelser på de anvendte lagerværdier (standardpriser), og at der ikke er foretaget nødvendig nedskrivning for udlånt udrustning. Varebeholdninger udgør 69 % af balancens samlede aktiver på 2.052 mio. kr. Disse forhold har regnskabsmæssig indflydelse på opgørelsen af vareforbrug i resultatopgørelsen samt egenkapitalens størrelse.

Rigsrevisionen er opmærksom på, at der er tale om fællesprincipper med Forsvarskommandoen for værdiansættelse af varelagre, og at afklaringen af problemstillingen er indeholdt i den nævnte handlingsplan.

165. Hjemmeværnet har i ledelsens påtegning i årsrapporten undladt at tage forbehold for usikkerheden omkring værdiansættelsen af varebeholdninger. Dette fandt Rigsrevisionen uheldigt.

Hjemmeværnets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

166. Efter Rigsrevisionens vurdering gennemføres handlingsplanen, der som nævnt omfatter både Forsvarskommandoen og Hjemmeværnet, planmæssigt. Mange af handlingsplanens 7 projekter planlægges først afsluttet medio 2008, og Rigsrevisionen finder det som påpeget under Forsvarskommandoen meget vigtigt, at den lagte tidsplan overholdes, så der er tilstrækkelig tid til at få implementeret resultaterne inden udgangen af 2008.

Revision af Farvandsvæsenet

167. Rigsrevisionen har revideret Farvandsvæsenet, der er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

168. Ved revisionen af regnskabet for 2005 vurderede Rigsrevisionen, at status ikke var rigtig. Farvandsvæsenet udarbejdede derfor en plan for at få rettet op på de konstaterede fejl i regnskabet for 2005 i forbindelse med overgangen til omkostningsbaserede regnskaber.

Sagen er omtalt i notatet af 28. februar 2007 til Statsrevisorerne nævnt under revisionen af Forsvarskommandoen. Rigsrevisor tilkendegav i notatet, at han vil følge sagen, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 245-246, pkt. 25 (om Farvandsvæsenet) og pkt. 26 (om åbningsbalancerne for Forsvarskommandoen, Hjemmeværnet og Farvandsvæsenet).

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

169. Revisionen har vist, at Farvandsvæsenets regnskab er rigtigt. Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at Farvandsvæsenets regnskabsforvaltning *ikke er helt tilfredsstillende* og dermed ikke i tilstrækkelig grad har medvirket til at sikre, at regnskabet for 2006 er rigtigt.

Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurderinger

170. Vurderingen er baseret på Rigsrevisionens revision samt tilsyn og samarbejde med den interne revision. Rigsrevisionen har udført bevillingskontrol. Rigsrevisionen har gennemgået den interne revisions væsentligste revisionskonklusioner og den interne revisions årsberetning. Ved den afsluttende revision har Rigsrevisionen assisteret den interne revision med planlægningen, udførelsen og afslutningen af revisionen og foretaget gennemgang af den interne revisions arbejdsplaner og anden dokumentation for den udførte revision.

De væsentligste revisionsresultater

171. Rigsrevisionen konstaterede, at en række forhold i forbindelse med overgangen til omkostningsbaserede regnskaber pr. 1. januar 2004 og udarbejdelsen af årsregnskabet for 2005 endnu ikke var korrigeret, selv om Farvandsvæsenet afsluttede dette arbejde ultimo 2006. Der udestod således konteringer vedrørende regnskabet for 2006. Endvidere konstaterede Rigsrevisionen, at Farvandsvæsenet ikke i 2006 havde implementeret faste procedurer for, hvordan og hvornår overførsler af likvide beholdninger skulle foretages. Dette resulterede i, at Farvandsvæsenet ikke havde fulgt op på likviditetsordningen efter overgangen til omkostningsbaserede bevillinger.

Farvandsvæsenets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

172. Farvandsvæsenet har oplyst, at bortset fra enkelte udeståender var de initiativer, der blev taget på baggrund af problemerne med status mv. i regnskabet for 2005, implementeret i forbindelse med afslutningen af årsregnskabet for 2006.

173. I 2007 har Farvandsvæsenet udarbejdet en ny handlingsplan og nedsatte i den forbindelse arbejdsgrupper, der bl.a. skal udarbejde og implementere retningslinjer for likviditetsstyring. Arbejdsgrupperne støttes af et eksternt konsulentfirma. Der er udarbejdet en fase 2 i handlingsplanen til gennemførelse i 2007 og 2008 for de områder, hvor der er behov for større ændringer af arbejdsgange mv. Farvandsvæsenet har oplyst, at der fra 2007 er implementeret faste procedurer for overførslen af likvide beholdninger, og at der foretages opfølgning på likviditetsordningen.

174. Rigsrevisionen finder Farvandsvæsenets initiativer tilfredsstillende.

Revision af Redningsberedskabet

175. Ved revisionen af Redningsberedskabets regnskab for 2005 konstaterede Rigsrevisionen, at regnskabsforvaltningen ikke var tilfredsstillende, da Redningsberedskabet forud for regnskabs aflæggelse og godkendelse ikke havde sikret sig, at der blev foretaget de nødvendige regnskabsmæssige afstemninger. Som følge af Rigsrevisionens bemærkninger iværksatte Redningsberedskabet en handlingsplan med henblik på udarbejdelse af de nødvendige afstemninger samt indhentning af oplysninger om nødvendige korrektioner og rettelser til senere indarbejdelse i regnskabet for 2006.

176. I sit notat af 28. februar 2007 til Statsrevisorerne om beretning om revisionen af statsregnskabet for tilkendegav rigsrevisor, at han vil følge sagen, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 244-245, pkt. 20.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

177. Revisionen i årets løb i 2006 viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De undersøgte forretningsgange og interne kontroller var samlet set *tilfredsstillende* og opfyldte generelt de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning, og medvirkede dermed til at sikre regnskabs rigtighed.

Ved den afsluttende revision vurderede Rigsrevisionen, at det aflagte regnskab for 2006 var rigtigt, da der ikke var konstateret væsentlige fejl og mangler.

Det er således Rigsrevisionens vurdering, at Redningsberedskabet i forbindelse med regnskabsafslutningen har gennemført de nødvendige regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet og korrigeret de konstaterede fejl og mangler fra regnskabet for 2005.

De væsentligste revisionsresultater

178. Revisionen i 2006 viste, at der var sket et væsentligt kvalitetsløft i regnskabsaflæggelsen, og at Redningsberedskabet var nået langt med sin handlingsplan omfattende implementering af Rigsrevisionens tidligere anbefalinger. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

H. § 15. Socialministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Socialministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

179. Socialministeriet bestod i 2006 af i alt 9 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Socialforskningsinstituttet, Den Sociale Sikringsstyrelse, Ankestyrelsen, Styrelsen for Social Service og John F. Kennedy Institutet – Statens Øjenklinik. Samtlige virksomheder under ministerområdet fremgår af bilag 1.

180. Socialministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 15.

Tabel 15. Socialministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	430
Øvrige driftsudgifter	805
Tilskud	6.728
Bygge- og anlægsudgifter	51
Overførsler til/fra kommuner	115.132
Bruttoudgifter i alt	123.146
Bruttoindtægter	12.504

b. Den udførte revision

181. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 1 regnskab, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9
- gennemført 13 andre revisioner.

182. I tabel 16 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

**Tabel 16. Bedømmelser på Socialministeriets område
(Antal)**

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	9	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	8		8			-
Revision i årets løb	2		2			-
Lønrevision	2		2			-
Tilskudsrevision	1			1		-
It-revision	2		2			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	2		2			-
Bygge- og anlægsrevision	1	1				-
Revision af kommunal afregning	1		1			-
Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	2		2			-
Revision af regnskaber med intern revision	1		1			-
I alt	31	1	20	1	0	0

183. Det fremgår af tabel 16, at 1 område blev bedømt som meget tilfredsstillende og 20 som tilfredsstillende, mens 1 område blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

184. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- revision af kommunal afregning ved departementet
- tilskudsrevision ved departementet.

Revision af kommunal afregning ved departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

185. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Det var Rigsrevisionens vurdering, at ministeriets samlede administration af statsrefusioner til kommunerne var *tilfredsstillende*.

Omfanget af revisionen

186. Revisionen omfattede en gennemgang af forretningsgange og de interne kontroller for udbetaling og regnskabsmæssig registrering af refusioner til kommunerne samt en efterprøvelse af deres efterlevelse på baggrund af en stikprøve af udbetalingerne til kommunerne i 1.-3. kvartal 2006. Revisionen fokuserede særligt på refusion af kommunernes udgifter til boligydelse til pensionister, sygehusbehandling, medicin mv. og flytning og hjælp i enkelttilfælde. Ministeriets tilsyn med kommunernes administration af områder med statsrefusion består af en gennemgang af kommunernes revisionsberetninger. Der blev gennemført en efterprøvelse og foretaget en vurdering af ministeriets gennemgang af de kommunale revisionsberetninger på grundlag af en stikprøve af sagsbehandlingen af 16 revisionsberetninger for regnskabsåret 2004.

De væsentligste revisionsresultater

187. Rigsrevisionen fandt, at de etablerede forretningsgange var blevet fulgt i den reviderede periode. De forudsatte kontroller af kommunernes refusionsanmodninger og restafregninger var i al væsentlighed blevet udført i overensstemmelse med de opstillede retningslinjer.

188. Rigsrevisionen fandt endvidere, at tilsynet med kommunernes administration og gennemgangen af de kommunale revisionsberetninger var udført i overensstemmelse med de etablerede forretningsgange. Dette sikrede en relevant og dækkende gennemgang. Rigsrevisionen fremhævede, at de udsendte vurderinger (decisioner) til kommunerne fremstod målrettede, idet de var kortfattede og fokuserede på revisors samlede konklusion.

Tilskudsrevision ved departementet

189. Revisionen omfattede tilskudsordningen "Ydelsesstøtte til almene boliger" på 2,1 mia. kr. Tilskudsordningen er karakteriseret ved, at udbetalingerne strækker sig over flere år, typisk 30 år. Tilskuddene ydes derfor som tilsagn. Siden 2001 er der foretaget hensættelser af tilsagnene på statens status.

Socialministeriet hensætter et beløb svarende til de skønnede fremtidige betalinger. Dette skyldes, at statens forpligtelser ikke kan opgøres endeligt i det finansår, hvor tilsagnet gives.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

190. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen på tilskudsområdet var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Tilskudsforvaltningen på de reviderede områder vurderede Rigsrevisionen som *ikke helt tilfredsstillende*. Rigsrevisionen lagde ved vurderingen især vægt på, at områderne regulering af hensættelser og samarbejdet med Økonomistyrelsen ikke var helt tilfredsstillende.

De væsentligste revisionsresultater

191. Tilskudsordningen hørte frem til medio 2004 under Økonomi- og Erhvervsministeriet, der i 2002 oplyste, at ministeriet ville følge kvaliteten af den beregning, der anvendes ved opgørelserne af hensættelserne. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen i Socialministeriets departement, at en vurdering af beregningernes nøjagtighed og dermed af, om hensættelserne var korrekt opgjort, ikke var påbegyndt i 4. kvartal 2006. Uagtet at ordningen kun har hørt under Socialministeriet siden medio 2004, fandt Rigsrevisionen, at departementet på et tidligere tidspunkt burde have vurderet, om hensættelserne på statens status var korrekt opgjort.

Departementet skal i den årlige regnskabserklæring om ministerområdets regnskab udtale sig om bevillingsforbruget, om aktiver/passiver er opgjort korrekt, samt om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter. Rigsrevisionen henstillede, at departementet overvejede, hvordan man gennem et samarbejde med Økonomistyrelsen vil sikre, at departementet på et kvalificeret grundlag kan udtale sig som krævet i regnskabserklæringen. Denne henstilling var begrundet i, at den kasse- og regnskabsmæssige forvaltning af tilskuddene ikke varetages af departementet selv, men af Økonomistyrelsen, jf. bekendtgørelse af lov om almene boliger mv. Rigsrevisionen fandt det fx nærliggende, at Økonomistyrelsen orienterer Socialministeriet om resultatet af styrelsens gennemgang af revisorerklæringerne fra kommunerne om ordningen, da det er kommunalbestyrelserne, der på statens vegne yder tilsagnene om ydelsesstøtte og dermed har ansvaret for dispositionernes lovlighed.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

192. Departementet har i december 2006 oplyst, at man i løbet af 1 år vil have afsluttet vurderingen af hensættelserne og beregningernes kvalitet, og at man i forbindelse med gennemgangen vil fastsætte, efter hvilke kriterier man vil foretage reguleringer.

Departementet har endvidere oplyst, at der er påbegyndt drøftelser med Økonomistyrelsen om, hvordan der sikres fornøden dokumentation fra styrelsens varetagelse af kasse- og regnskabsfunktioner vedrørende tilskudsordningerne.

193. Rigsrevisionen har noteret sig departementets initiativer, og Rigsrevisionen forventer, at der kommer en hurtig afklaring på spørgsmålet om en hensigtsmæssig arbejds- og ansvarsfordeling mellem departementet og Økonomistyrelsen.

I. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Indenrigs- og Sundhedsministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

194. Indenrigs- og Sundhedsministeriet bestod i 2006 af i alt 13 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen og Statens Serum Institut. Ministerområdet omfatter endvidere den fælles offentlige sundhedsportal Sundhed.dk, der er et interessentskab mellem Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening og Danmarks Apotekerforening. Samtlige virksomheder under ministerområdet fremgår af bilag 1.

195. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 17.

Tabel 17. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.308
Øvrige driftsudgifter	1.051
Tilskud	80.485
Bygge- og anlægsudgifter	57
Bruttoudgifter i alt	82.900
Bruttoindtægter	16.105

b. Den udførte revision

196. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- gennemført 17 andre revisioner.

197. I tabel 18 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 18. Bedømmelser på Indenrigs- og Sundhedsministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	13	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	13		13			-
Revision i årets løb	5		5			-
Lønrevision	2		2			-
Tilskudsrevision	3	1	2			-
It-revision	3	1	1	1		-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	4		4			-
I alt	43	2	27	1	0	0

198. Det fremgår af tabel 18, at 2 områder blev bedømt som meget tilfredsstillende og 27 som tilfredsstillende, mens 1 område blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

199. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- tilskudsrevision ved departementet
- it-revision ved departementet
- it-revision ved Sundhedsstyrelsen
- revision ved Sundhed.dk.

Tilskudsrevision ved departementet

200. Tilskudsrevisionen ved departementet omfattede partistøtte til Folketingets partier, jf. § 16.11.04, og statstilskud til kommuner, jf. § 16.91.11.

Partistøtte til Folketingets partier

201. Rigsrevisor har fra 2002 haft lovhjemmel til at kræve regnskabsmaterialet vedrørende ydede tilskud til de politiske partier til gennemsyn direkte fra tilskudsmodtager med henblik på at undersøge, om betingelserne for tilskud er opfyldt, og om tilskuddet er anvendt i overensstemmelse med lovgivningen. Loven giver ikke rigsrevisor adgang til at foretage forvaltningsrevision hos tilskudsmodtager.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

202. Revisionen viste, at partistøtten var beregnet korrekt, og at regnskabet for den udbetalte partistøtte var rigtigt. Revisionen viste endvidere, at departementets dispositioner var i overensstemmelse med bevillinger, love m.m., og at sagsbehandlingen i udstrakt grad var informerende over for de enkelte partier. Revisionen af partistøtten til Folketingets partier viste, at denne tilskudsadministration var *meget tilfredsstillende*.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurdering

203. Revisionen omfattede en gennemgang af det materiale, partierne havde indsendt, og departementets behandling af dette. Det indsendte materiale omfattede ansøgninger fra

partiformændene om tildeling af partistøtte, erklæringer fra de enkelte partier om, hvilke udgifter der mindst påregnes afholdt til politisk arbejde her i landet i det kalenderår, tilskuddet vedrører, og en erklæring fra partierne om, hvilke udgifter der mindst er afholdt i det seneste kalenderår før ansøgningsåret. Sidstnævnte erklæring skal være attesteret af en statsautoriseret eller registreret revisor. Endelig skal partierne have indsendt en kopi af det seneste regnskab, som partiet er forpligtet til at aflægge efter partiregnskabsloven. Partiregnskaberne skal være underskrevet af partiets ledelse og indeholde en erklæring om, at partiet ikke har haft andre indtægter end anført i regnskabet.

De væsentligste revisionsresultater

204. Revisionen viste, at departementet havde påset, at de krævede ansøgninger, erklæringer og regnskaber var indsendt i rette tid, og at departementet havde gennemgået og vurderet materialet.

Da revisionen af partistøtten viste, at den var beregnet korrekt, at departementet havde foretaget kontrol af, at de fornødne erklæringer mv. var modtaget, og havde vurderet, at der ikke var grund til at foretage yderligere undersøgelser, fandt Rigsrevisionen ikke anledning til at kræve regnskabsmateriale til gennemsyn fra tilskudsmodtagerne.

Statstilskud til kommunerne (bloktilskud)

205. Vedrørende revisionen af bloktilskud til kommuner har Rigsrevisionen stikprøvevist kontrolleret beregningsgrundlaget for bloktilskuddet på i alt 39,8 mia. kr. Revisionen viste, at regnskabet var rigtigt, og at beregningerne var foretaget efter gældende regler.

It-revision ved departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

206. It-revisionen ved departementet viste, at den generelle it-sikkerhed *ikke var helt tilfredsstillende*, fordi der var mangler, som kan give problemer ved afviklingen af departementets væsentligste it-systemer.

De væsentligste revisionsresultater

207. Revisionen viste, at departementet manglede en ajourført risikovurdering og it-sikkerhedspolitik, og at dokumentationen vedrørende departementets it-systemer ikke i alle tilfælde forelå i en form, som tillod, at andre medarbejdere kunne overtage disse systemers drift og vedligeholdelse. Departementet havde videre tilrettelagt tildelingen af brugerrettigheder, så ca. 150 af departementets 230 medarbejdere var lokaladministratorer på deres egen pc, hvilket muliggjorde, at brugerne kunne installere programmer, som kunne compromittere det fastlagte sikkerhedsniveau i ministeriets netværk.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

208. Departementet har oplyst, at man har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge op herpå.

209. Det er Rigsrevisionens vurdering, at departementets initiativer samlet set er tilfredsstillende.

It-revision ved Sundhedsstyrelsen

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

210. Ved en it-revision af Sundhedsstyrelsen vurderede Rigsrevisionen, at den generelle it-sikkerhed samlet set var *meget tilfredsstillende*, idet gennemgangen alene gav anledning til anbefalinger uden væsentlig betydning for den generelle it-anvendelse.

De væsentligste revisionsresultater

211. Revisionen viste, at Sundhedsstyrelsen havde et stort ledelsesmæssigt engagement i styrelsens it-sikkerhed, idet it-strategi, risikovurdering og it-sikkerhedspolitik var udarbejdet med udgangspunkt i DS 484 og var godkendt af Sundhedsstyrelsens ledelse. Endvidere var ledelsen repræsenteret i informationssikkerhedsudvalget. Den daglige opfølgning på

Sundhedsstyrelsens generelle it-sikkerhed var meget tilfredsstillende.

styrelsens it-sikkerhed var overskuelig og operationel, idet sikkerhedspolitikken implementering bl.a. skete ved hjælp af et kvalitetssystem til styring af retningslinjer og procedurer, som var tilgængeligt på intranettet. Der var en database med vigtige informationer om fx systemejere, backuprutiner og dataklassifikation for alle it-aktiver. Endelig blev kontroller og opfølgning på den daglige drift dokumenteret i overensstemmelse med retningslinjerne.

Revision ved Sundhed.dk

212. Sundhed.dk er betegnelsen for den fælles offentlige sundhedsportal, som samler information og kommunikation på sundhedsområdet og dermed skaber én samlet indgang til sundhedsvæsenet for borgere og sundhedspersonale. Blandt de registre, der er adgang til via portalen, er den personlige elektroniske medicinprofil, landspatientregisteret og donorregisteret. Bag sundhedsportalen står Amtsrådsforeningen (nu Danske Regioner), Hovedstadens Sygehusfællesskab, Københavns og Frederiksberg kommuner, Kommunernes Landsforening, Danmarks Apotekerforening (fra 2003) samt Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Da Sundhed.dk er et interessentskab, hvor parterne hæfter solidarisk, revideres det af Rigsrevisionen med hjemmel i rigsrevisorlovens § 2, stk. 1, nr. 4.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

213. Revisionen ved Sundhed.dk viste, at den generelle it-sikkerhed *ikke var tilfredsstillende*, fordi der var mangler, som kan give problemer med afviklingen af de væsentligste it-systemer.

De væsentligste revisionsresultater

214. Revisionen viste, at den indgåede it-serviceaftale med Amtsrådsforeningen (nu Danske Regioner) om drift af Sundhed.dk's it-arbejdspladser ikke havde klare regler om servicemål for it-sikkerhed og opfølgningen herpå. Revisionen viste videre, at der forekom usikkerhed om, hvorvidt sundhedslovens § 157, stk. 5, om Lægemiddelstyrelsens adgang til Medicinprofilen, også var dækkende for Sundhed.dk og portalens leverandører. Endelig viste revisionen, at der ikke var en fuldt dækkende kontrol med, om de personer, fx læger, der havde adgang til personfølsomme oplysninger gennem portalen, fortsat skulle have adgang hertil.

Sundhed.dk's initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

215. Som opfølgning på Rigsrevisionens kritik indgik Sundhed.dk en ny serviceaftale med Danske Regioner og en aftale med en leverandør om en it-løsning til kontrol af brugerrettigheders aktualitet. Desuden har Sundhed.dk i 2007 indgået en aftale med et konsulentfirma om at bistå ved en yderligere forbedring af it-sikkerheden.

216. Rigsrevisionen gennemførte ultimo 2006 en opfølgende revision hos Sundhed.dk. Revisionen viste, at sikkerhedsniveauet hos Sundhed.dk nu blev vurderet til ikke helt tilfredsstillende. Rigsrevisionen konstaterede ved besøget, at den generelle it-sikkerhed ved Sundhed.dk fortsat kunne forbedres. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Sundhed.dk i 2007 har taget yderligere initiativ ved inddragelse af et eksternt konsulentfirma.

Sundhed.dk's generelle it-sikkerhed var ikke tilfredsstillende.

J. § 17. Beskæftigelsesministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Beskæftigelsesministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

217. Beskæftigelsesministeriet bestod i 2006 af i alt 6 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Arbejdstilsynet, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Arbejdsskadestyrelsen, Arbejdsdirektoratet og Arbejdsmarkedsstyrelsen. Ministerområdet omfattede endvidere 11 branchearbejdsmiljøråd, der er finansieret af tilskud.

218. Beskæftigelsesministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 19.

Tabel 19. Beskæftigelsesministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.501
Øvrige driftsudgifter	2.333
Tilskud	43.477
Bygge- og anlægsudgifter	25
Overførsler til/fra kommuner	21.836
Bruttoudgifter i alt	69.172
Bruttoindtægter	1.796

b. Den udførte revision

219. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 1 regnskab, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisionens § 9
- gennemført 11 andre revisioner.

220. I tabel 20 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 20. Bedømmelser på Beskæftigelsesministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	6	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	17		13	4		-
Revision i årets løb	2		2			-
Lønrevision	1			1		-
Tilskudsrevision	2		2			-
It-revision	2		2			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	2		2			-
Revision af kommunal afregning	1		1			-
Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	1		1			-
Revision af regnskaber med intern revision	1		1			-
I alt	35	0	24	5	0	0

221. Det fremgår af tabel 20, at 24 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 5 områder blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

222. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- aktstykkebevilling til afslutning af uafsluttede sager i Arbejdsskadestyrelsen
- lønrevision ved Arbejdstilsynet
- revision af kommunal afregning ved Beskæftigelsesministeriet
- revision af Arbejdsformidlingen.

Aktstykkebevilling til afslutning af uafsluttede sager i Arbejdsskadestyrelsen

223. Beskæftigelsesministeriet anmodede den 15. juni 2007 Finansudvalget om tilslutning til at optage en periodeafgrænsningspost (reserveret bevilling) på 135,8 mio. kr. som led i den endelige tilpasning af Arbejdsskadestyrelsens åbningsbalance ved overgangen til omkostningsbaseret bevilling pr. 1. januar 2007. Finansudvalget tiltrådte ansøgningen ved Akt 176 21/6 2007.

Det fremgik af aktstykket, at det ansøgte beløb skulle medgå til delvis finansiering af styrelsens behandling af de 53.145 sager, som ikke var afsluttet pr. 31. december 2006. Overgangen til omkostningsbevilling pr. 1. januar 2007 indebar således, at Arbejdsskadestyrelsens indtægter i 2007 skulle finansiere omkostninger ved de nye sager, der anmeldtes i 2007. Tidligere havde gebyrindtægterne i finansåret dækket udgiften til at løse sager i finansåret, uanset om disse blev anmeldt i finansåret eller var anmeldt i tidligere finansår.

I aktstykket var det videre oplyst, at Arbejdsskadestyrelsen ved overgangen til statsvirksomhed i 1993 ikke fik tildelt en bevilling til at afslutte de verserende sager ved udgangen af 1992. Antallet af uafsluttede sager udgjorde ultimo 1992 44.759. Med de i 2006 gælden-

Beskæftigelsesministeriet burde i et aktstykke have oplyst, at der ved beregningen af omkostningerne til at afslutte de uafsluttede sager i Arbejdsskadestyrelsen ikke var taget hensyn til værdien af den udførte sagsbehandling.

de takster kunne omkostningen til at afslutte et tilsvarende sagsniveau teknisk beregnes til 135,8 mio. kr. Endelig fremgik det af aktstykket, at der ved overgangen til omkostningsbaseret bevilling pr. 31. december 2006 udestod i alt 53.145 uafsluttede sager. Ministeriet ville efter det oplyste efterfølgende tage stilling til finansiering af omkostningen ved afslutning af de resterende 8.386 sager.

224. Ved revisionen af Arbejdsskadestyrelsens regnskab for 2006 konstaterede Rigsrevisionen, at der i statsregnskabet for 2006 allerede var optaget en primokorrektion under statuspost 86.01. Almindelige kreditorer, der skulle dække de samme udgifter ved afslutning af verserende sager. Primokorrekturen udgjorde 174,1 mio. kr., hvilket svarede til antallet af uafsluttede sager ved udgangen af 2006 gange taksten for sagsbehandling i 2006. Der var således ikke taget hensyn til værdien af den sagsbehandling, der allerede var udført.

Arbejdsskadestyrelsen oplyste over for Rigsrevisionen, at det ikke havde været muligt at finde en anvendelig og pålidelig beregningsmodel, hvorfor man i mangel af bedre havde taget udgangspunkt i, at der ikke var udført arbejde i nogen af de sager, der var uafsluttede ved udgangen af 2006. Styrelsen anførte desuden, at der i realiteten var taget højde for, at der ikke skulle afsættes et fuldt resurseforbrug pr. sag, da de 174,1 mio. kr. var beregnet med udgangspunkt i taksterne for 2006 uden hensyntagen til, at taksterne i 2007 var forhøjet med 14 %. Styrelsen oplyste dog samtidig, at man ikke havde nogen mulighed for at sandsynliggøre, at de 174,1 mio. kr. var netop det beløb, der skulle til for at afslutte de verserende sager.

Rigsrevisionen kunne derfor ikke på det foreliggende grundlag vurdere, om forpligtelsen i regnskabet for 2006 på 174,1 mio. kr. var ansat til den rette værdi.

Finansministeriet bad i 2007 Arbejdsskadestyrelsen om at udtage de 174,1 mio. kr. af regnskabet for 2007, da Finansministeriet ikke fandt, at staten skulle finansiere det fulde beløb. Efter drøftelse med Finansministeriet søgte Beskæftigelsesministeriet derefter Finansudvalget om den ovenfor omtalte reserverede bevilling på 135,8 mio. kr.

Som nævnt var opgørelsen af primokorrekturen i regnskabet for 2006 behæftet med usikkerhed, idet der ikke var taget hensyn til værdien af den sagsbehandling, der allerede var udført. Den ansøgte reserverede bevilling var opgjort efter samme principper.

225. Rigsrevisionen finder, at Beskæftigelsesministeriet i aktstykket burde have oplyst, at der ved beregningen ikke var taget hensyn til værdien af den udførte sagsbehandling, og at det ansøgte beløb derfor ikke nødvendigvis svarede til behovet for at afslutte sagerne. Desuden finder Rigsrevisionen, at ministeriet burde have orienteret Finansudvalget om, at der i statsregnskabet allerede var optaget en primokorrektion, der skulle dække de samme udgifter som aktstykkebevillingen, og at primokorrekturen ville blive udtaget af regnskabet for 2007.

Lønrevision ved Arbejdstilsynet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

226. Lønrevisionen, der omfattede den centrale afdeling af Arbejdstilsynet og Tilsynscenter 2, viste, at lønregnskabet var rigtigt. En stikprøvevis gennemgang af løn- og personale-sager viste desuden, at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder. Lønrevisionen viste dog, at forretningsgangene og de interne kontroller på løn- og personaleområdet *ikke var helt tilfredsstillende* og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig personale- og lønforvaltning.

De væsentligste revisionsresultater

227. Rigsrevisionen konstaterede, at opgave- og ansvarsfordeling mellem Arbejdstilsynet og tilsynscentre ikke var klar og entydig, og at beskrivelserne i samarbejdsaftalen med Beskæftigelsesministeriets AdministrationsCenter (BAC) ikke svarede til de faktiske forret-

ningsgange. Revisionen viste videre, at honorering af over- og merarbejde i flere tilfælde ikke var i overensstemmelse med gældende regler på området, og at indrapportering i løn-systemet i flere tilfælde ikke svarede til grunddokumentationen. Endelig var der uklare for-retningsgange vedrørende ferielønsregulering i tilsynscentrene. Budgetopfølgningen på lønområdet var hensigtsmæssigt tilrettelagt, og personale- og lønpolitikker levede op til Fi-nansministeriets retningslinjer.

Arbejdstilsynets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

228. Arbejdstilsynet vil bl.a. udarbejde retningslinjer, der fastlægger opgave- og ansvars-fordelingen internt i Arbejdstilsynet samt mellem Arbejdstilsynet og BAC. Retningslinjerne vil desuden præcisere procedurerne for indberetning af ferie og fravær. Derudover vil Ar-bejdstilsynet fremover være opmærksom på reglerne og anvendelsen af lønkoderne i for-bindelse med udbetaling af over- og merarbejde.

229. Rigsrevisionen finder Arbejdstilsynets initiativer tilfredsstillende.

Revision af kommunal afregning ved Beskæftigelsesministeriet

230. Revisionen af kommunal afregning ved Beskæftigelsesministeriet omfattede departe-mentet, Arbejdsmarkedsstyrelsen og Arbejdsdirektoratet.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

231. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Det var Rigsrevisionens vurdering, at Beskæftigelsesministeriets samlede administration af statsrefusioner til kommunerne var *tilfredsstillende*.

Revisionens omfang

232. Revisionen omfattede en gennemgang af forretningsgange og de interne kontroller for udbetaling og regnskabsmæssig registrering af refusioner til kommunerne samt en ef-terprøvelse af deres efterlevelse på baggrund af en stikprøve af udbetalingerne for 1.-3. kvartal 2006. Revisionen fokuserede særligt på refusion af kommunernes udgifter til ATP-bidrag for modtagere af delpension, dagpenge ved sygdom, refusion af kontanthjælp under vejledning, opkvalificering og virksomhedspraktik samt refusion af løntilskud til ikke-forsi-krede ledige. Ministeriets tilsyn med kommunernes administration af områder med statsre-fusion består af en gennemgang af kommunernes revisionsberetninger. Der blev gennem-ført en efterprøvelse og foretaget en vurdering af ministeriets gennemgang af de kommu-nale revisionsberetninger på grundlag af en stikprøve af sagsbehandlingen af 20 revisions-beretninger for regnskabsåret 2004.

De væsentligste revisionsresultater

233. Rigsrevisionen fandt, at de etablerede forretningsgange var blevet fulgt i den revide-rede periode, samt at forudsatte kontroller af kommunernes refusionsanmodninger og rest-afregninger i al væsentlighed var blevet udført i henhold til opstillede retningslinjer.

Rigsrevisionen fandt endvidere, at tilsynet med kommunernes administration og gennem-gangen af de kommunale revisionsberetninger i al væsentlighed var udført i overensstem-melse med de etablerede forretningsgange. Dette sikrede en relevant og dækkende gen-nemgang. Rigsrevisionen fremhævede, at de udsendte vurderinger (decisioner) til kommu-nerne i væsentlig grad fremstod balancerede.

Revision af Arbejdsformidlingen

234. Rigsrevisionen har revideret Arbejdsformidlingen, som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

235. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Arbejdsformidlingens regnskab er rigtigt. Det er endvidere Rigsrevisionens vurdering, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen fandt, at regnskabsforvaltningen var *tilfredsstillende*.

Vurderingen er baseret på Rigsrevisionens revision samt samarbejde og tilsyn med den interne revision. Rigsrevisionen har udført afsluttende revision af udvalgte regnskabsområder samt bevillingskontrol.

Rigsrevisionen har som led i tilsynet bl.a. gennemgået den interne revisions væsentligste revisionskonklusioner og den interne revisions årsberetning. Samarbejdet og tilsynet med den interne revision giver Rigsrevisionen mulighed for at vurdere, om Rigsrevisionen kan basere sin løbende revision af Arbejdsformidlingens regnskab på den interne revisions arbejde.

236. Arbejdsformidlingen overgik i 2006 til omkostningsbaserede regnskabsprincipper. Den interne revision gennemgik de 14 AF-regioners åbningsbalancer pr. 1. januar 2006. Den interne revision vurderede, at oplysningerne i åbningsbalancerne generelt var pålidelige og dokumenterede og ikke indeholdt væsentlige, helt åbenlyse fejl og mangler. Åbningsbalancerne gav derfor samlet set et hensigtsmæssigt grundlag for regnskabsaflæggelsen.

Rigsrevisionen gennemgik en stikprøve af åbningsbalancerne og var enig i den interne revisions vurdering.

K. § 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

237. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration (Integrationsministeriet) bestod i 2006 af departementet, Udlændingesservice og Flygtningenævnet. Ministeriet omfattede endvidere Dansk Røde Kors' Asylafdeling, hvis regnskab ikke indgår i statsregnskabet.

238. Integrationsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 21.

Tabel 21. Integrationsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	266
Øvrige driftsudgifter	529
Tilskud	311
Bygge- og anlægsudgifter	21
Overførsler til/fra kommuner	1.074
Bruttoudgifter i alt	2.201
Bruttoindtægter	60

b. Den udførte revision

239. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 1 regnskab, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9
- gennemført 9 andre revisioner.

240. I tabel 22 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 22. Bedømmelser på Integrationsministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	3	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	3		3			-
Revision i årets løb	2		2			-
Lønrevision	2		2			-
Tilskudsrevision	1		1			-
It-revision	2		2			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	1		1			-
Revision af kommunal afregning	1	1				-
Revision af regnskaber med intern revision	1		1			-
I alt	16	1	12	0	0	0

241. Det fremgår af tabel 22, at 1 område blev bedømt som meget tilfredsstillende og 12 som tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

Revision af kommunal afregning ved departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

242. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Det var Rigsrevisionens vurdering, at ministeriets samlede administration af statsrefusioner til kommunerne var *meget tilfredsstillende*.

Omfanget af revisionen

243. Revisionen omfattede en gennemgang af forretningsgange og de interne kontroller for udbetaling og regnskabsmæssig registrering af refusioner til kommunerne samt en efterprøvelse af deres efterlevelse på baggrund af en stikprøvevis gennemgang af udbetalingerne for den foreløbige og endelige restafregning 2005 samt 1.-3. kvartal 2006. Revisionen fokuserede særligt på refusion af kommunernes udgifter til ATP-bidrag af introduktionsydelse, hjælp i særlige tilfælde, tilskud vedrørende deltagelse i det samlede introduktionsprogram, resultattilskud og reintegrationsbistand. Ministeriets tilsyn med kommunernes administration af områder med statsrefusion består af en gennemgang af kommunernes revisionsberetninger. Der blev gennemført en efterprøvelse og foretaget en vurdering af ministeriets gennemgang af de kommunale revisionsberetninger på grundlag af en stikprøve af sagsbehandlingen af 8 revisionsberetninger for regnskabsåret 2004.

De væsentligste revisionsresultater

244. Rigsrevisionen fandt, at de etablerede forretningsgange, der sikrede en klar ansvars- og kompetencefordeling, var blevet fulgt i den reviderede periode. De forudsatte kontroller af kommunernes refusionsansmodninger og restafregninger var herudover blevet udført rettidigt og i overensstemmelse med de opstillede retningslinjer.

Integrationsministeriets administration af statsrefusioner til kommunerne var meget tilfredsstillende.

Rigsrevisionen fandt endvidere, at tilsynet med kommunernes administration og gennemgangen af de kommunale revisionsberetninger var udført i overensstemmelse med de etablerede forretningsgange. Dette sikrede en relevant og dækkende gennemgang. Rigsrevisionen fremhævede særligt, at de udsendte vurderinger (decisioner) til kommunerne indeholdt ensartede og balancerede vurderinger. Vurderingerne fremstod desuden målrettede, idet de var kortfattede og fokuserede på revisors samlede konklusion.

L. § 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen har konstateret fejl i regnskaberne og usikkerhed i regnskabsaflæggelsen ved departementet, Universitets- og Bygningsstyrelsen samt Forsknings- og Innovationsstyrelsen. Fejlene hænger primært sammen med regnskabsmæssige omlægninger som følge af omorganiseringen i ministeriet primo maj 2006 og har ikke et omfang eller en karakter, der ændrer ved Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet.

a. Baggrundsoplysninger

245. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (Videnskabsministeriet) bestod i 2006 af i alt 12 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om bl.a. Forsknings- og Innovationsstyrelsen, IT- og Telestyrelsen, Universitets- og Bygningsstyrelsen og Forskningscenter Risø. Ministerområdet omfattede endvidere 12 universiteter, der som selvejende institutioner er finansieret ved tilskud. Samtlige virksomheder under ministerområdet fremgår af bilag 1.

Ministerområdet blev pr. 1. maj 2006 omorganiseret med overførelsen af områder og ressourcer fra departementet til 3 styrelser: IT- og Telestyrelsen, Forsknings- og Innovationsstyrelsen samt Universitets- og Bygningsstyrelsen.

246. Videnskabsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 23.

Tabel 23. Videnskabsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	690
Øvrige driftsudgifter	2.952
Tilskud	13.545
Bygge- og anlægsudgifter	632
Bruttoudgifter i alt	17.820
Bruttoindtægter	4.059

b. Den udførte revision

247. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 12 regnskaber, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9
- gennemført 39 andre revisioner.

248. I tabel 24 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 24. Bedømmelser på Videnskabsministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	12	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	24		21	3		-
Revision i årets løb	17		15	2		-
Lønrevision	3		2	1		-
It-revision	2		2			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	16		16			-
Bygge- og anlægsrevision	1		1			-
Revision af regnskaber med intern revision	12		12			-
I alt	87	0	69	6	0	0

249. Det fremgår af tabel 24, at 69 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 6 blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser mv. pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

250. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- revision af departementet
- afsluttende revision af Universitets- og Bygningsstyrelsen
- afsluttende revision af Forsknings- og Innovationsstyrelsen
- revision af Forskningscenter Risø
- lønrevision ved Rektorkollegiets Sekretariat
- revision af universiteterne
- leasing af kopimaskiner ved Aarhus Universitet
- Danmarks Tekniske Universitets lån til Scion-DTU a/s.

Revision af departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

251. Revisionen i årets løb ved departementet viste, at regnskabsaflæggelsen samlet set var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede *tilfredsstillende*, idet de opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning.

252. Ved den afsluttende revision af regnskabet for 2006 vurderede Rigsrevisionen, at departementets ledelse ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt. Dette fandt Rigsrevisionen *ikke helt tilfredsstillende*.

De væsentligste revisionsresultater

253. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen i årets løb i december 2006, at områderne brugeradministration, forvaltning af aktiver og passiver og regnskabsmæssig registrering fungerede *tilfredsstillende*. En stikprøvevis gennemgang af bilag viste, at beløb, kontering og attestation/godkendelse mv. var korrekte.

Revisionen omfattede ikke en vurdering af området regnskabsaflæggelse, som på tidspunktet for revisionen var præget af en række overgangsløsninger som følge af omorganiseringen på ministerområdet. Der var således flere regnskabsmæssige udeståender, herunder deling af hensættelse af fratrædelsesbeløb til åremålsansættelser samt it-udstyr. Ministeriet oplyste, at de manglende regnskabsmæssige registreringer m.m. ville blive bragt på plads inden årsafslutningen.

254. Den afsluttende revision for 2006 viste, at ikke alle regnskabsmæssige udeståender som følge af omorganiseringen var faldet på plads. Gennemgangen af specifikationer af udvalgte statuskonti viste, at ikke alle afstemningerne var udarbejdet, inden regnskabet blev godkendt. Dette fandt Rigsrevisionen *ikke helt tilfredsstillende*, da det indebærer en risiko for, at ledelsen underskriver et regnskab, der kan indeholde fejl og mangler.

255. Rigsrevisionen måtte endvidere anmode departementet om et finansielt regnskab. Dette blev fremsendt ad 2 omgange, da den første udgave ikke var udarbejdet i overensstemmelse med Økonomistyrelsens vejledning. Gennemgangen af regnskabet viste i øvrigt, at ikke alle regnskabsmæssige udeståender som følge af omorganiseringen var bragt på plads inden årsafslutningen. Det finansielle regnskab måtte som følge heraf korrigeres.

256. Med hensyn til det afsatte beløb til skyldige feriepenge i det finansielle regnskab kunne departementet ikke umiddelbart sandsynliggøre beløbet. Skyldige feriepenge påvirker alene departementets omkostningsbaserede regnskab, men ikke lønudgiften i statsregnskabet, der er aflagt udgiftsbaseret.

Rigsrevisionen konstaterede videre, at der udestod korrektion af differencer på it-udstyr og inventar ultimo 2006 som følge af omorganiseringen.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

257. Departementet har efterfølgende fremsendt *tilfredsstillende* afstemninger og specifikationer af statuskonti.

Departementet har oplyst, at man har udarbejdet en række afstemningsstandarder og vejledninger for at sikre en ensartet afstemningsprocedure på koncernniveau. Dette materiale bliver benyttet ved de månedlige afstemninger. Departementet har videre foretaget korrektion af differencer på it-udstyr og inventar.

258. Rigsrevisionen finder, at departementet har taget relevante initiativer til at bringe regnskabsaflæggelsen i orden.

Afsluttende revision af Universitets- og Bygningsstyrelsen*Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område*

259. Revisionen viste, at Universitets- og Bygningsstyrelsens (UBST) ledelse ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt. Dette anser Rigsrevisionen for *ikke helt tilfredsstillende*.

De væsentligste revisionsresultater

260. Gennemgangen af specifikationer af udvalgte statuskonti viste, at ikke alle afstemninger var udarbejdet, inden regnskabet blev godkendt, samt at den modtagne dokumentation for nogle regnskabsposter ikke i alle tilfælde var tilstrækkelig. Dette finder Rigsrevisionen ikke helt tilfredsstillende, da det indebærer en risiko for, at ledelsen underskriver et regnskab, der kan indeholde fejl og mangler.

Ved gennemgangen af årsrapporten konstaterede Rigsrevisionen bl.a., at årsrapporten ikke var dateret, og at der manglede bilag, der er forudsat udarbejdet ifølge Økonomistyrelsens vejledning. Gennemgangen viste flere mindre differencer i forhold til statsregnskabet vedrørende driftsregnskabet og resultatopgørelsen.

UBST redegjorde i årsrapporten for flere af disse differencer og årsagen hertil, herunder at feriepengeforpligtelsen ikke var korrekt nedskrevet.

261. Revisionen viste videre, at underkonto § 19.11.06.40. Medfinansiering fra institutioner, der vedrørte anlægsudgifter, som universiteterne skal finansiere, havde et akkumuleret underskud til videreførelse på +12,2 mio. kr. ultimo 2006. Årsagen hertil var, at UBST ikke havde fået indtægtsført alle bidrag fra universiteterne for 2005 og 2006. UBST var i september 2007 ved at udligne disse beløb, der hidrørte fra byggesager.

262. Revisionen viste endelig, at UBST's kontering af forudbetalte tilskud til universiteter ikke fulgte almindelig praksis. Forudbetalingerne på i alt 977 mio. kr. var bogført under gældsposter på passivsiden i stedet for som forudbetalinger under periodeafgrænsningsposter på aktivsiden. Rigsrevisionen har bedt UBST om at rette konteringspraksis på området, så forudbetalingerne fremover bliver vist korrekt i regnskabet.

UBST's initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

263. UBST fremsendte en dateret årsrapport med et korrigeret driftsregnskab og resultatopgørelse ultimo juni 2007 tillige med de manglende bilag. UBST fremsendte tillige dokumentation for korrektion af feriepengeforpligtelsen. UBST har videre oplyst, at man har iværksat en række tiltag vedrørende regnskabsaflæggelsen, herunder en styrkelse af afstemningsproceduren. På koncernniveau er udarbejdet en række afstemningsstandarder og vejledninger, som bliver benyttet ved de månedlige afstemninger.

UBST oplyste videre, at man vil ændre konteringspraksis ved udbetaling af tilskud til universiteterne.

264. Rigsrevisionen finder, at UBST har taget relevante initiativer for at bringe regnskabsaflæggelsen i orden.

Rigsrevisionen har ved den løbende revision i efteråret 2007 konstateret, at UBST har øget fokus på afstemningsprocedurerne.

Afsluttende revision af Forsknings- og Innovationsstyrelsen

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

265. Revisionen viste, at ledelsen i Forsknings- og Innovationsstyrelsen ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt. Dette finder Rigsrevisionen *ikke helt tilfredsstillende*.

De væsentligste revisionsresultater

266. Gennemgangen af specifikationer af udvalgte statuskonti viste, at ikke alle afstemningerne var udarbejdet, inden regnskabet blev godkendt. Dette fandt Rigsrevisionen ikke helt tilfredsstillende, da det indebærer en risiko for, at ledelsen underskriver et regnskab, der kan indeholde fejl og mangler.

Revisionen viste videre, at specifikationerne indeholdt en række saldi, som burde være udlignet.

Forsknings- og Innovationsstyrelsens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

267. Forsknings- og Innovationsstyrelsen har efterfølgende fremsendt de manglende afstemninger. Styrelsen har oplyst, at de pågældende saldi vil blive udlignet i 3. kvartal 2007.

Departementet har oplyst, at der, for at sikre en ensartet afstemningsprocedure på koncernniveau, er udarbejdet en række afstemningsstandarder og vejledninger, som bliver benyttet ved de månedlige afstemninger.

268. Rigsrevisionen fandt, at styrelsens endelige dokumentation og afstemninger var tilfredsstillende.

Revision af Forskningscenter Risø

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

269. Revisionen i årets løb i efteråret 2006 ved Forskningscenter Risø viste, at driftsregnskabet samlet set var rigtigt, men at status ikke var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede *ikke helt tilfredsstillende*, idet de ikke fuldt ud opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabets rigtighed.

270. Ved den afsluttende revision af regnskabet for 2006 i foråret 2007 var det Rigsrevisionens vurdering, at ledelsen i Forskningscenter Risø på en *tilfredsstillende* måde havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet. Rigsrevisionen fandt derfor det aflagte regnskab rigtigt, da der ikke ved gennemgangen af det modtagne regnskabsmateriale og afstemninger var konstateret væsentlige fejl og mangler.

De væsentligste revisionsresultater

271. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen i årets løb i september 2006, at forskningscentret endnu ikke havde afsluttet indlæsningen af åbningsbalancen samt de oplysninger, der ligger til grund for omarbejdningen af det udgiftsbaserede regnskab til et omkostningsbaseret regnskab i det interne økonomisystem FØNIKS og i SKS. Anlægsaktiverne manglede således at blive reguleret i SKS vedrørende forskningscentrets konti for rådighedspulje til anlægsudgifter. Forskningscentret havde hidtil håndteret disse poster i et regneark uden for økonomisystemerne.

En stikprøvevis gennemgang af bilag viste, at beløb, konteringer og godkendelser var korrekte bortset fra en væsentlig periodiseringsfejl af en enkeltstående indtægt på 1,6 mio. kr.

Med hensyn til regnskabsaflæggelsen konstaterede Rigsrevisionen, at forskningscentret ved godkendelsen af kvartalsregnskaberne i SKS ikke havde gjort opmærksom på, at ikke

alle statusposter var korrekt opgjort i henhold til omkostningsbaserede principper. Dette vedrørte særligt anlægsaktiverne.

Rigsrevisionen gjorde forskningscentret opmærksom på, at sådanne forhold bør fremgå af regnskabsgodkendelsen.

272. Gennemgangen af forskningscentrets procedurer for tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed viste, at forvaltningen på nogle områder kunne forbedres.

Forskningscentret budgetterer og registrerer alle aktiviteter på hovedkonto 19.51.01. Forskningscenter Risø, underkonto 10. Driftsbudget.

Rigsrevisionen opfordrede forskningscentret til snarest at budgettere og registrere tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed på særskilt underkonto adskilt fra andre tilskudsfinansierede aktiviteter i overensstemmelse med Budgetvejledningens regler om tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed.

Rigsrevisionen bemærkede ved revisionen, at en del projekter ikke havde haft aktivitet i 2005 og 2006. Økonomifunktionen havde tidligere på året bedt afdelingerne om at afslutte projekter uden aktivitet. Ved revisionen blev der fulgt op på nogle af disse projekter, og der var enighed om, at de kunne afsluttes, hvilket skete under besøget.

Rigsrevisionen anbefalede, at den centrale opfølgning af den økonomiske fremdrift på projektområdet blev styrket.

273. Ved den afsluttende revision af regnskabet for 2006 konstaterede Rigsrevisionen, at forskningscentrets regnskabsaflæggelse nu var omkostningsbaseret. Efter regnskabsafslutningen i statsregnskabet havde forskningscentret dog bemærket nogle manglende regnskabsmæssige registreringer i statsregnskabet. Disse blev korrigeret i årsrapporten, så dette udviser det korrekte resultat. Dette bevirker, at der er en afvigelse på $\pm 1,3$ mio. kr. mellem årsrapportens resultatopgørelse og statsregnskabet.

Revisionen viste endelig, at der i forhold til tidligere år generelt var foretaget en opstramning på opfølgningen af debitorer og kreditorer. Antallet af større, ældre saldi i forhold til forrige år var hermed væsentligt nedbragt.

Forskningscenter Risøs initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

274. Forskningscenter Risø har efterfølgende oplyst, at de nødvendige rettelser i SKS/statsregnskabet og bevillingsafregningen er foretaget, samt at der er sket en opstramning af opfølgningen af mellemregningskonti vedrørende tilskudsfinansierede forskningsvirksomhed, så kontiene nu bliver gennemgået kvartalvis.

275. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at der er sket en opstramning vedrørende debitorer og kreditorer og af projektadministrationen, samt at de nødvendige rettelser, ifølge Forskningscenter Risø, er foretaget.

Lønrevision ved Rektorkollegiets Sekretariat

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

276. Revisionen viste, at lønregnskabet var rigtigt. En stikprøvevis gennemgang af løn- og personalesagerne viste desuden, at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder. Lønrevisionen viste dog, at forretningsgangene og de interne kontroller på løn- og personaleområdet *ikke var helt tilfredsstillende* og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig personale- og lønforvaltning.

De væsentligste revisionsresultater

277. Revisionen viste, at samarbejdsaftalen med Handelshøjskolen i København (CBS) ikke indeholdt en entydig fastlæggelse af opgave- og ansvarsfordelingen på lønområdet. Regnskabsinstruksens beskrivelser af forretningsgangene på løn- og personaleområdet var kortfattede, og Rektorkollegiets Sekretariats personalepolitik fulgte ikke fuldt ud Finansministeriets retningslinjer på området. Revisionen viste også, at sekretariatet havde udbetalt særskilt vederlæggelse til formandskaberne for sekretariatet og Universitetsdirektørudvalget uden at have hjemmel hertil. Endelig var der ikke udført funktionsadskilt kontrol af anciennitetsberegninger og øvrige manuelle beregninger.

Rektorkollegiets Sekretariats initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

278. En ny samarbejdsaftale med CBS er blevet udfærdiget, og regnskabsinstruksen er opdateret. Udbetaling af særskilt vederlæggelse til formandskaberne er ophørt, og Rektorkollegiets Sekretariat vil sørge for, at der fremover er indført funktionsadskilte kontroller.

279. Rigsrevisionen finder sekretariatets initiativer tilfredsstillende.

Revision af universiteterne

280. Rigsrevisionen har revideret årsrapporterne for de 12 universiteter. Universiteterne er omfattet af en § 9-aftale om intern revision (institutionsrevision).

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

281. På grundlag af Rigsrevisionens egen revision og de interne revisioners revision er det Rigsrevisionens vurdering, at universiteternes årsrapporter er rigtige, samt at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, Rigsrevisionen har undersøgt, er varetaget på en økonomisk uhensigtsmæssig måde. Det er herudover Rigsrevisionens vurdering, at målrapporteringen i årsrapporterne samlet set var dækkende i forhold til universiteternes aktiviteter og udviklingskontrakter.

Rigsrevisionen har afrapporteret resultaterne af sin revision til universiteternes bestyrelser og har haft anledning til at uddybe disse vedrørende 7 universiteters regnskaber, hvor Rigsrevisionen deltog ved bestyrelsens behandling og godkendelse af regnskabet.

Den udførte revision

282. Rigsrevisionens revision af regnskaberne udføres gennem et samarbejde og tilsyn med de interne revisioner for at vurdere, om Rigsrevisionen kan basere sin løbende revision af universiteternes regnskaber på de interne revisioners arbejde. Derudover foretager Rigsrevisionen selv en række revisioner af udvalgte områder, så Rigsrevisionen har et selvstændigt revisionsgrundlag for sin vurdering af regnskaberne.

Rigsrevisionens revision og revision af udkast til årsrapporter for alle 12 universiteter omfattede en gennemgang af procedurer for løbende registrering af data vedrørende målrapportering samt målrapporteringen, en gennemgang af universiteternes valideringsprocesser for indberetning af studenterårsværk (STÅ) samt en gennemgang af universiteternes projekter under tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed.

Derudover omfattede revisionen af årsrapporterne en gennemgang af beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis og noterne samt en regnskabsanalyse og revision af udvalgte poster.

Resultaterne af revisionerne er sammenfattet under punkterne: universiteternes årsrapporter, målrapportering, STÅ-validering og tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed.

Universiteternes årsrapporter

283. Rigsrevisionens gennemgang af beskrivelserne af anvendt regnskabspraksis og noter i universiteternes årsrapporter viste, at årsrapporterne var udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1489 af 14. december 2004 om tilskud og regnskab m.v. ved universiteterne (tilskuds- og regnskabsbekendtgørelsen).

Rigsrevisionen kan på grundlag af sin egen revision og tilsynet med de interne revisioner tilslutte sig de interne revisioners bemærkninger til regnskabet i universiteternes årsrapporter. De interne revisioner havde alle afgivet påtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger på universiteternes regnskaber. I protokollaterne til universiteternes årsrapporter havde de interne revisioner generelt fremhævet følgende forhold:

- Der er mulighed og behov for forbedring af økonomistyringen. Bestyrelserne har ved behandlingen og godkendelsen af årsrapporterne tilkendegivet fokus på dette område.
- Der er behov for fortsat forbedring af forvaltningen af eksternt finansierede projekter.
- Der er behov for bedre procesbeskrivelser til at støtte arbejdet og behov for at tilrettelægge bedre interne kontroller med regnskabsdataenes rigtighed.
- Opgørelse og afstemning af feriepengeforpligtelsen var mangelfuld på flere universiteter. Dette kan i det væsentlige afklares ved en større kvalitet i registreringerne af afholdt ferie.
- Der er behov for forbedring af de generelle it-kontroller (it-sikkerhed og it-styring).
- Der er ikke ved alle universiteter foretaget opgørelse af hensættelse til tab på projekter. Der bør således foretages en konkret vurdering af, om de enkelte debitorer/skyldnere kan forventes at betale det registrerede tilgodehavende.
- Indregning af den uforbrugte del af finanslovbevillinger øremærket til forskerskoler indregnes i 2006 ikke i regnskabet på ensartet måde af alle universiteter, idet nogle universiteter indtægtsfører tilskud på udbetalingstidspunktet, mens andre foretager indtægtsføring i takt med afholdelsen af omkostningerne.

Målrapportering

284. Det var Rigsrevisionens vurdering, at årsrapporternes målrapportering var dækkende. Enkelte universiteters målrapportering kunne dog blive mere informativ, hvis den også indeholdt en samlet vurdering af status for målopfyldelsen i forhold til udviklingskontrakten, herunder en analyse af de væsentligste mål med lav målopfyldelse med angivelse af eventuelle overvejelser om tiltag til at sikre opfyldelse af målet inden udløbet af kontraktperioden. Flere universiteter havde udarbejdet en samlet overordnet vurdering af målopfyldelsen.

Revisionen viste videre, at ikke alle universiteter havde afsluttet arbejdet med målemetoder til brug for registrering af målopfyldelsen.

285. Udviklingskontrakterne var alle indgået mellem ministeren og den enkelte bestyrelse i foråret eller forsommeren 2006. Dette indebærer, at flere universiteter ikke fuldt ud havde afsluttet arbejdet med at præcisere målemetoder mv. i efteråret 2006, hvor revisionerne blev gennemført. I det omfang målemetoder var fastsat for de udvalgte mål, var registreringerne i enkelte tilfælde ikke opdaterede.

Universiteterne havde alle planlagt periodiske opfølgninger på udviklingskontrakterne i forhold til deres bestyrelser. Opfølgningen var planlagt til at ske kvartalsvist på nogle universiteter og halvårligt på andre. På nogle universiteter var afrapporteringen i årsrapporten imidlertid den første status på målopfyldelsen som følge af tidspunktet for kontraktindgåelse.

Målrapporteringen i årsrapporterne omfattede på alle universiteter en skematisk oversigt over målene med en kortfattet beskrivelse af status for målopfyldelsen. I de fleste universiteters årsrapporter var målopfyldelsen endvidere analyseret og vurderet for udvalgte strategisk væsentlige mål.

STÅ-validering

286. Det er Rigsrevisionens vurdering, at universiteternes datavalidering forud for indberetningen af studenterårsværk for studieåret 2005-2006 samlet set var tilfredsstillende og medvirkede til at sikre, at indberetningerne og dermed beregningsgrundlaget for aktivitetsbestemte tilskud var korrekte.

287. Opgørelse og indberetning af studenterårsværk (STÅ) danner grundlag for Universitets- og Bygningsstyrelsens beregning af uddannelsestaxameter til universiteterne og er derfor beregningsgrundlag for en væsentlig del af universiteternes indtægter.

288. Rigsrevisionen konstaterede under revisionen af universiteterne i 2005, at der på flere universiteter var stor personafhængighed forud for indberetningen af studenterårsværk. Det var Rigsrevisionens opfattelse, at universiteterne i større omfang kunne arbejde med procesbeskrivelser for datavalideringen.

Revisionen viste, at universiteterne i det væsentlige gennemførte de relevante valideringer af data, og at valideringerne i de fleste tilfælde var dokumenteret tilstrækkeligt. Ved Rigsrevisionens efterprøvelse af valideringen blev der ikke fundet fejl.

Rigsrevisionen konstaterede, at flere universiteter havde arbejdet med at udbygge procesbeskrivelserne for datavalideringen, samt at beskrivelserne i det væsentlige havde den fornødne kvalitet til, at andre medarbejdere med mere begrænset indsigt i processen kunne overtage opgaven.

Tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed

289. Revisionen omfattede en gennemgang af en kvalitativ stikprøve blandt universiteternes projekter med henblik på at konstatere, om projekterne opfyldte kriterierne for at være tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed. Udvælgelsen blev foretaget ud fra, om de registrerede stamdata indikerede, at projektet ikke var tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed. Resultaterne af revisionen kan derfor ikke overføres på den samlede projektportefølje.

Revisionen omfattede alene spørgsmålet om klassifikation. Den regnskabsmæssige registrering og økonomiopfølgning på projekterne var omfattet af institutionsrevisors revision.

290. Det er Rigsrevisionens vurdering, at universiteterne generelt har etableret forretningsgange til sikring af, at forskningsprojekter under tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed er korrekt regnskabsmæssigt placeret.

291. Revisionen viste, at klassificeringen af forskningsprojekter mellem henholdsvis ordinær virksomhed, indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed og tilskudsfinansierede aktiviteter er kompleks og kan være vanskelig at administrere. Dette gælder især sondringen mellem tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed og andre tilskudsfinansierede aktiviteter.

De fleste konstaterede fejl vedrørte sondringen mellem tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed og andre tilskudsfinansierede aktiviteter. Dermed har fejlene ikke indflydelse på den samlede opgørelse af indtægter og omkostninger i universiteternes årsrapporter.

292. Revisionen viste videre, at 2 universiteter fortsat var i gang med at udarbejde forretningsgangsbeskrivelser for administrationen af projekter. 2 andre universiteter blev anbefalet at opdatere deres forretningsgangsbeskrivelser. De fleste universiteter havde tilrettelagt proceduren for oprettelse af projekter, så spørgsmålet om klassifikation blev behandlet båd-

de af institutlederen og regnskabsfunktionen. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at en sådan fremgangsmåde giver øget sikkerhed for en korrekt placering.

Ved Rigsrevisionens udvælgelse af projekter til gennemgang blev derudover konstateret, at stamdata på projekterne på 3 universiteter ikke var opdaterede og fuldstændige, hvilket vanskeliggjorde en relevant udsøgning af projekter. Rigsrevisionen anbefalede universiteterne at opdatere stamdata, så økonomiforvaltningen fik et sikrere grundlag for den interne kontrol.

Leasing af kopimaskiner ved Aarhus Universitet

293. På Aarhus Universitet var der indgået kontrakter om finansiel leasing af kopimaskiner. Finansiel leasing er ikke tilladt efter de statslige bevillingsregler. Universitetet har efterfølgende strammet op på de interne procedurer for kontraktindgåelse, så en tilsvarende situation ikke vil kunne opstå i fremtiden.

Universitetets betaling for leasingydelsen forekom endvidere uforholdsmæssig høj. De indgåede leasingaftaler havde en restforpligtelse på leasingydelser på 19,2 mio. kr., der oversteg kopimaskinernes reelle værdi med 14,1 mio. kr.

Sagen kan have strafferetlige elementer, hvorfor Aarhus Universitet har anmeldt forholdet til politiet, der fortsat efterforsker sagen.

Danmarks Tekniske Universitets lån til Scion-DTU a/s

294. Danmarks Tekniske Universitet (DTU) har ad 2 omgange ydet lån på i alt 65 mio. kr. til det 100 % ejede datterselskab Scion-DTU a/s, der har til formål at udleje areal og bygninger til offentlige og private institutter, organisationer mv. til forskning og udvikling eller formidling af resultater heraf. Ved ydelsen af det første lån på 35 mio. kr. forelå der ikke den forudsatte godkendelse fra ministeriet. Det seneste lån på 30 mio. kr. blev ydet ultimo 2006 med henvisning til en foreslået tekstanmærkning på finansloven for 2007. Tekstanmærkningen indeholdt hjemmel til, at videnskabsministeren kunne godkende sådanne lån.

På tidspunktet for regnskabsaflæggelsen for 2006 forelå en godkendelse fortsat ikke for det første lån på 35 mio. kr., ligesom DTU ikke havde søgt eller modtaget godkendelse forud for det andet lån på 30 mio. kr.

Ministeriet bad i februar 2007 DTU om en redegørelse for, hvordan lånet forventedes afviklet, inden den endelige godkendelse af långivningen ville blive givet. Det blev samtidig oplyst, at det ikke var hensigten at videreføre tekstanmærkningen på forslag til finansloven for 2008, idet ministeriet fandt det ønskeligt, at der ved fremtidige finansieringsbehov af Scion-DTU a/s blev fundet en løsning, der ikke krævede særlig hjemmel.

Ministeriet godkendte i juni 2007 DTU's långivning til Scion-DTU a/s efter modtagelsen af DTU's redegørelse for afviklingen af lånet. Ministeriet fandt samtidig, at DTU burde have afventet den fornødne hjemmel på finansloven for 2007 inden indgåelse af det andet lån.

295. Rigsrevisionen konstaterer, at der nu foreligger den nødvendige godkendelse af DTU's lån til Scion-DTU a/s. Rigsrevisionen finder det imidlertid meget uheldigt, at lånene blev ydet, inden godkendelsen fra ministeriet forelå, og inden der var tilvejebragt bevillingsmæssig hjemmel ved Folketingets vedtagelse af finansloven for 2007. Denne fremgangsmåde indebærer en tilsidesættelse af statens bevillingsregler.

DTU havde ydet lån til datterselskabet Scion-DTU a/s, inden der forelå godkendelse fra ministeriet, og inden der var tilvejebragt bevillingsmæssig hjemmel.

M. § 20. Undervisningsministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Undervisningsministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen har på det foreliggende grundlag ikke kunnet vurdere, om CIRIUS' regnskab er rigtigt. Da virksomheden kun repræsenterer en lille del af ministerområdets samlede regnskab, ændrer forholdet ikke på Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet.

a. Baggrundsoplysninger

296. Undervisningsministeriet bestod i 2006 af i alt 10 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om SUstyrelsen, Danmarks Journalisthøjskole og CIRIUS. Ministerområdet omfattede endvidere et stort antal selvejende institutioner mv., finansieret af tilskud, hvoraf 31 revideres af Rigsrevisionen. Af de 31 institutioner er 28 godkendt efter lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser mv. (CVU'er mv.). Samtlige virksomheder under ministerområdet fremgår af bilag 1.

297. Undervisningsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 25.

Tabel 25. Undervisningsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	714
Øvrige driftsudgifter	6.189
Tilskud	34.942
Bygge- og anlægsudgifter	70
Bruttoudgifter i alt	41.915
Bruttoindtægter	11.210

b. Den udførte revision

298. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 28 regnskaber, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9
- gennemført 15 andre revisioner.

299. I tabel 26 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 26. Bedømmelser på Undervisningsministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	10	-	-	-	-	1
Afsluttende revision	13		10	2	1	-
Revision i årets løb	6		5	1		-
Lønrevision	3		3			-
Tilskudsrevision	2		2			-
It-revision	1		1			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	3		3			-
Revision af regnskaber med intern revision	1		1			-
I alt	39	0	25	3	1	1

300. Det fremgår af tabel 26, at 25 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 3 områder blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende og 1 som ikke tilfredsstillende. Bevillingskontrollen gav anledning til 1 bemærkning, som var så væsentlig, at den vil blive omtalt i det følgende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

301. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- bevillingskontrol af § 20.98.31. Specialpædagogisk støtte i videregående uddannelser, erhvervsuddannelser mv. og arbejdsmarkedsuddannelser
- revision af departementet
- revision af CIRIUS
- afsluttende revision af Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa (Europanævnet)
- revision af 28 CVU'er.

Bevillingskontrol af § 20.98.31. Specialpædagogisk støtte i videregående uddannelser, erhvervsuddannelser mv. og arbejdsmarkedsuddannelser

302. Ved bevillingskontrollen konstaterede Rigsrevisionen, at § 20.98.31. Specialpædagogisk støtte i videregående uddannelser, erhvervsuddannelser mv. og arbejdsmarkedsuddannelser udviste et merforbrug på 16,2 mio. kr. Bevillingen er en driftsbevilling, som ifølge Budgetvejledning 2001 maksimalt kan overskrides med 2 % af bruttodriftsudgifterne.

Det fremgik af SUstyrelsens årsrapport, at merudgiften var finansieret af videreførselsbeholdningen på kontoen. Videreførselsbeløbet ultimo 2005 udgjorde dog kun 9,8 mio. kr., hvorfor bevillingen var overskredet med 6,4 mio. kr., svarende til 6,5 % af bruttodriftsudgifterne.

Ministeriet beklagede over for Rigsrevisionen, at det ikke fremgik af styrelsens årsrapport, at bevillingen var overskredet. Merforbruget skyldtes ifølge ministeriet primært en uforud-

set stor stigning i antallet af støttemodtagere på erhvervsuddannelser og videregående uddannelser. Desuden blev udgifterne, der har karakter af refusioner, bogført relativt sent. Det var ministeriets opfattelse, at der kun i meget begrænset omfang er mulighed for konkret at afslå ansøgning om støtte, når den studerende vurderes at have en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der medfører behov for støtte til at kunne gennemføre uddannelsen.

Rigsrevisionen fandt ikke, at de anførte problemer med at afslå ansøgninger om støtte kunne begrunde en overskridelse af bevillingen, da denne ikke er lovbunden.

Efter det oplyste søger styrelsen p.t. gennem bekendtgørelsesændringer at stramme op på refusionsprocedurerne, så udgifterne kan bogføres tidligere. Desuden vil det i efteråret 2007 blive vurderet, hvordan det sikres, at der ultimo 2007 opnås udgiftsbalance på kontoen.

Rigsrevisionen finder styrelsens initiativer tilfredsstillende. Rigsrevisionen forventer, at styrelsen fremover overholder de givne bevillinger.

Revision af departementet

303. Ved revisionen af departementets regnskab for 2005 konstaterede Rigsrevisionen, at der i lighed med tidligere år var svagheder i departementets forretningsgange og interne kontroller, bl.a. vedrørende regnskabsmæssige afstemninger af beholdningskonti. Som følge af Rigsrevisionens kritik iværksatte departementet en række foranstaltninger til forbedring af regnskabsforvaltningen, herunder en organisationsændring, som skulle øge fokus på og styrke arbejdet med at forebygge regnskabsmæssige fejl. I sit notat af 28. februar 2007 til Statsrevisorerne om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2005 tilkendegav rigsrevisor, at han ville følge sagen, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 247, pkt. 38.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

304. Revisionen i årets løb i 2006 viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De undersøgte forretningsgange og interne kontroller var samlet set *tilfredsstillende* og opfyldte generelt de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning, og medvirkede dermed til at sikre regnskabets rigtighed.

Ved den afsluttende revision vurderede Rigsrevisionen, at det aflagte regnskab for 2006 var rigtigt, da der ikke var konstateret væsentlige fejl og mangler.

Det er således Rigsrevisionens opfattelse, at de svagheder, som tidligere er konstateret i departementets regnskabsforvaltning, i det væsentlige er afhjulpet.

De væsentligste revisionsresultater

305. Revisionen i 2006 viste, at forvaltningen af eksterne udgifter og betalingsforretningerne fungerede tilfredsstillende. Den regnskabsmæssige registrering blev ligeledes vurderet som tilfredsstillende, idet kvaliteten af den løbende registrering og de periodiske afstemninger var forbedret i forhold til tidligere år. Området burde dog fortsat have departementets opmærksomhed. Desuden var registreringen vedrørende afgivne tilsagn om tilskud ikke i alle tilfælde ajour.

Revisionen viste endvidere, at departementets it-anvendelse i relation til Navision Stat ikke var helt tilfredsstillende. Der var således ikke udpeget en systemejer for Navision Stat, og departementets sikkerhedsinstruks var ikke ajourført. Desuden kunne departementet ikke oplyse omfanget og opfølgningen på logningen.

Rigsrevisionen bemærkede endelig, at departementet uden Finansministeriets tilladelse havde forlænget afskrivningstiden for Det Centrale Økonomistyrings- og Studie Administrative System fra 8 til 12 år. Det skyldtes, at departementet i 2006 ved en revurdering af af-

skrivningsprofilen havde vurderet, at systemet havde en længere teknisk levetid end oprindeligt fastsat. Selv om forlængelsen ikke havde væsentlig indflydelse på regnskabet for 2006, fandt Rigsrevisionen principielt, at departementet burde have indhentet tilladelse fra Finansministeriet til fravigelsen af gældende regler om afskrivningsperioder for anlægsaktiver.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

306. Departementet har efterfølgende udpeget en systemejer for Navision og ajourført sikkerhedsinstruksen. Departementet er desuden i færd med at undersøge muligheden for at etablere en hensigtsmæssig logningsprocedure.

Departementet har oplyst, at man for fremtiden vil indhente Finansministeriets tilladelse, hvis den besluttede levetid på et anlægsaktiv afviger fra de levetider, Finansministeriet har fastsat.

307. Departementets initiativ med hensyn til etablering af en hensigtsmæssig logningsprocedure er endnu ikke afsluttet. Rigsrevisionen finder departementets øvrige initiativer tilfredsstillende.

Revision af CIRIUS

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

308. Revisionen i årets løb viste, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Derimod fandt Rigsrevisionen, at de undersøgte forretningsgange og interne kontroller *ikke var helt tilfredsstillende*, idet de ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede derfor ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabet rigtighed.

309. Ved den afsluttende revision af regnskabet for 2006 vurderede Rigsrevisionen, at CIRIUS' ledelse ikke havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt. Dette anså Rigsrevisionen for *ikke tilfredsstillende*. Rigsrevisionen kunne på det foreliggende grundlag ikke vurdere, om CIRIUS' regnskab for 2006 var rigtigt.

De væsentligste revisionsresultater

310. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen i årets løb i november 2006, at der ikke løbende var foretaget regnskabsmæssige afstemninger af statuskontiene, ligesom bogføringen ikke i alle tilfælde var nøjagtig og fuldstændig. På revisionstidspunktet manglede der således bogføring af indbetalinger for de seneste 4 uger. Desuden konstaterede Rigsrevisionen, at der ikke var foretaget afstemning af finans- og anlægsmodul i den forløbne del af 2006. Rigsrevisionen fandt, at CIRIUS generelt burde styrke indsatsen med hensyn til udarbejdelse af afstemninger.

311. Den afsluttende revision viste, at ledelsen i CIRIUS ved godkendelsen af SKS-regnskabet for 2006 havde udarbejdet et internt notat, hvor ledelsen tog et forbehold med henvisning til, at den pålagte afstemning af CIRIUS' balance efter 4. kvartal 2006 ikke var gennemført. Rigsrevisionen fandt, at CIRIUS burde have afgivet et tilsvarende forbehold i den officielle årsrapport for 2006, idet ledelsen uden udarbejdelse af afstemninger ikke havde etableret et tilstrækkeligt grundlag for at udtale sig om, hvorvidt regnskabet for 2006 var rigtigt.

CIRIUS udarbejdede efterfølgende en række afstemninger pr. 31. december 2006 for at undersøge, om regnskabet for 2006 indeholdt væsentlige fejl og mangler. Rigsrevisionen modtog dog ikke alle de ønskede afstemninger og specifikationer vedrørende den bogføringskreds, der omfatter tilskudsmidler. Bogføringskredsen udgør en væsentlig del af CIRIUS' samlede regnskab.

Rigsrevisionen kunne på det foreliggende grundlag ikke vurdere, om CIRIUS' regnskab for 2006 var rigtigt.

CIRIUS' initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

312. CIRIUS har oplyst, at der fortsat udestår kulegravning og opløsning af enkelte poster i balancen, som forventes at være endeligt på plads efter 3. kvartal 2007, da opgaven med at rette op på forretningsgangene mv. anses for meget omfattende. Dette skal bl.a. ses i lyset af en fuldstændig udskiftning af personalet siden januar 2007. CIRIUS har desuden opnormeret bemanningen i bogholderiet efter årsskiftet. Endvidere gennemføres i efteråret 2007 en gennemgang af CIRIUS' regnskab for 2006 ved et eksternt firma for at sandsynliggøre regnskabet's rigtighed.

313. Rigsrevisionen finder CIRIUS' initiativer tilfredsstillende, men vurderer, at der fortsat er behov for en betydelig indsats for at sikre korrekt regnskabsaflæggelse.

Afsluttende revision af Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa (Europanævnet)

314. Ved den afsluttende revision af Europanævnets først aflagte regnskab for 2006 vurderede Rigsrevisionen, at regnskabet indeholdt væsentlige fejl og mangler, da regnskabet ikke var aflagt efter statens regnskabsprincipper for tilsagn på tilskudsområdet. Der var desuden sket en sammenblanding af flere forskellige regnskabsprincipper.

Europanævnet tog Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og aflagde efterfølgende et korrigeret regnskab for 2006.

315. Rigsrevisionen vurderede, at Europanævnet på tilfredsstillende måde havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af det korrigerede regnskab. Rigsrevisionen anså derfor, at det korrigerede regnskab var rigtigt, da der ikke ved revisionen var konstateret væsentlige fejl og mangler.

Revision af 28 CVU'er

316. Rigsrevisionen har revideret 28 CVU'er mv., som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Den interne revision skal efter § 9-aftalen udføres af en statsautoriseret eller registreret revisor.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

317. Det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsforvaltningen på området er *tilfredsstillende*, og at kravene i regnskabsbekendtgørelsen³⁾ og revisionsbekendtgørelsen⁴⁾ er opfyldt. Det er de interne revisioners vurdering, at institutionernes årsrapporter er retvisende, og Rigsrevisionens revision bekræfter denne vurdering. Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at årsrapporterne på området er rigtige.

Grundlaget for Rigsrevisionens vurdering

318. Rigsrevisionen har på stikprøvebasis udført egen revision på udvalgte områder ved 20 CVU'er. Med udgangspunkt i gennemgang af regnskabsinstruksens beskrivelse af de udvalgte områder har revisionen omfattet en gennemgang af områderne undervisningsmiljøvurderinger, handlingsplaner for sociale klausuler, rektors aflønning og honorar til bestyrelsen.

Rigsrevisionens revision har desuden omfattet en gennemgang af revisionspåtegningerne for alle 28 CVU'er, en stikprøvevis gennemgang af revisionsprotokollaterne og institutionernes årsrapporter samt en stikprøvevis gennemgang af den interne revisions dokumentation og arbejdsplaner for det udførte arbejde for regnskabsåret 2006. Stikprøven er bl.a. udvalgt på grundlag af diverse nøgletal, der relaterer sig til resultatopgørelsen og balancen i

³⁾ Bekendtgørelse nr. 780 af 4. september 2003 om regnskab for Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v.

⁴⁾ Bekendtgørelse nr. 1110 af 12. december 2003 om revision og tilskudskontrol m.m. ved Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelse m.v.

institutionernes årsrapporter. Stikprøven omfatter tillige alle institutioner, hvor revisionspåtegningen i årsrapporten var forsynet med et forbehold eller en supplerende oplysning.

De væsentligste revisionsresultater

319. Rigsrevisionens stikprøvevise undersøgelse af områderne undervisningsmiljøvurderinger og handlingsplaner for sociale klausuler viste, at institutionerne i det væsentligste opfyldte eller var i færd med at opfylde lovens krav herom. Undersøgelsen af rektorenes aflønning viste, at lønindplaceringerne mv. var godkendt af ministeriet, og at honorarer til bestyrelsen fulgte den udarbejdede bekendtgørelse om særskilt vederlæggelse af bestyrelsesmedlemmer.

I revisionspåtegningen på 2 af årsrapporterne havde den interne revision taget forbehold. Det ene forbehold handlede om Den Europæiske Socialfond. Revisor tog forbehold på baggrund af en rapport, som institutionen havde modtaget fra den revisor, der særskilt havde revideret projektet. Rapporten indeholdt en række kritiske bemærkninger om de omkostninger, der var indregnet i projektet. Der kan eventuelt blive tale om, at institutionen skal tilbagebetale tilskud til Den Europæiske Socialfond. Det andet forbehold handlede om, at det ikke var muligt at revidere en del af omkostningerne, idet der var indgået en driftsaftale med et amt om at forestå bogholderiet, og som følge af nedlukning af amtet var bilagsmateriale mv. ikke tilgængeligt. Rigsrevisionen er enig med den interne revision i, at der var behov for forbehold i revisionspåtegningen.

For 2 af årsrapporterne var der i revisionspåtegningen afgivet supplerende oplysning. Den ene oplysning handlede om usikkerhed om afregning af et mellemværende med et amt, da det på tidspunktet for udarbejdelsen af årsrapporten endnu ikke var afklaret, hvem der skulle udrede mellemregningen. Den anden oplysning skyldes resurssituationen i en institution, som havde medført, at det i forbindelse med regnskabsafslutningen havde været nødvendigt at foretage flere skøn end tidligere. Det er Rigsrevisionens vurdering, at forholdene havde en sådan karakter, at det var nødvendigt med supplerende oplysninger i de 2 sager.

Det fremgår af de 20 stikprøvevist udvalgte årsrapporter samt de tilhørende revisionsprotokollater, som er udarbejdet af de interne revisioner, at årsrapporterne giver et retvisende billede af institutionernes aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2006 samt af resultatet af institutionernes aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2006 i overensstemmelse med love og bekendtgørelser mv. på institutionsområdet. Rigsrevisionen kan tilslutte sig de interne revisioners konklusioner.

N. § 21. Kulturministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Kulturministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

320. Kulturministeriet bestod i 2006 af i alt 42 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Det Kongelige Teater og Kapel, Nationalmuseet, Det Kongelige Bibliotek, Biblioteksstyrelsen, Statens Museum for Kunst, Statens Arkiver og Det Danske Filminstitut. Samtlige virksomheder under ministerområdet fremgår af bilag 1.

321. Kulturministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 27.

Tabel 27. Kulturministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.858
Øvrige driftsudgifter	1.421
Tilskud	2.026
Bygge- og anlægsudgifter	368
Bruttoudgifter i alt	5.673
Bruttoindtægter	1.081

b. Den udførte revision

322. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- gennemført 49 andre revisioner.

323. I tabel 28 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 28. Bedømmelser på Kulturministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	42	-	-	-	-	1
Afsluttende revision	42	1	38	3		-
Revision i årets løb	14		14			-
Lønrevision	11		8	2	1	-
Tilskudsrevision	7		6	1		-
It-revision	3		3			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	13	1	10	2		-
Bygge- og anlægsrevision	1		1			-
I alt	133	2	80	8	1	1

324. Det fremgår af tabel 28, at 2 områder blev bedømt som meget tilfredsstillende og 80 som tilfredsstillende, mens 8 områder blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende og 1 som ikke tilfredsstillende. Bevillingskontrollen gav anledning til 1 bemærkning, som var så væsentlig, at den vil blive omtalt i det følgende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

325. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- lønrevision ved departementet
- revision af Det Kongelige Teater og Kapel
- revision i årets løb ved Det Danske Filminstitut
- afsluttende revision af Det Kongelige Bibliotek
- revision i årets løb ved Nationalmuseet
- lønrevision ved Ordrupgaard
- bevillingskontrol af § 21.41.25. Nordjysk Musikkonservatorium.

Lønrevision ved departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

326. Revisionen viste, at lønregnskabet var rigtigt. En stikprøvevis gennemgang af løn- og personalesager viste desuden, at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder. Revisionen viste dog, at forretningsgangene og de interne kontroller på løn- og personaleområdet *ikke var helt tilfredsstillende* og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig personale- og lønforvaltning.

De væsentligste revisionsresultater

327. Revisionen viste, at der ikke var udarbejdet en samarbejdsaftale med Kulturministeriets Administrationscenter (KUMADM) om opgave- og ansvarsfordelingen. KUMADM leverede administrative ydelser omfattende bl.a. løn, regnskab, økonomi, it og sekretariatsbetjening samt rådgivning vedrørende personalejura mv.

Beskrivelserne af løn- og personaleområdet i regnskabsinstruksen var kortfattede, ligesom lønpolitikken ikke var opdateret, og tildelte tillæg svarede ikke i alle tilfælde til lønpolitikens kriterier. Der manglede i flere tilfælde dokumentation for anciennitetsindplaceringer, og studerende blev generelt tildelt et løntrin mere, end overenskomsten gav mulighed for. Departementets personalepolitik levede op til Finansministeriets retningslinjer, og lønadministrationen foregik sikkert og funktionsadskilt.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

328. Departementet har oplyst, at der er sat en række initiativer i gang, der skal forbedre forretningsgange mv. på løn- og personaleområdet, og departementet har udarbejdet en handlingsplan, der konkret oplyser, hvilke initiativer der igangsættes hvornår. Endelig har departementet udarbejdet fyldestgørende beskrivelser på løn- og personaleområdet i regnskabsinstruksen, så det sikres, at overenskomster mv. overholdes.

329. Rigsrevisionen finder departementets initiativer tilfredsstillende.

Revision af Det Kongelige Teater og Kapel

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

330. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen samlet set var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede samlet set *tilfredsstillende* og opfyldte generelt de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed til at sikre regnskabets rigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

331. Revisionen viste, at teatret på flere områder havde foretaget en tilfredsstillende opfølgning af bemærkningerne fra revisionen i 2004. Teatret havde tilrettelagt tilfredsstillende forretningsgange og interne kontroller ved forvaltningen af områderne eksterne udgifter, regnskabsmæssig registrering, betalingsforretninger samt aktiver og passiver.

Revisionen viste dog, at teatrets regnskabs- og sikkerhedsinstrukser samt forvaltningen af området vedrørende it-anvendelse ikke var helt tilfredsstillende. Regnskabsinstruksen var ikke ajourført på en række områder, bl.a. vedrørende nye procedurer som følge af omkostningsbaserede regnskaber, ligesom sikkerhedsinstruksen ikke var ajourført vedrørende elektronisk fakturering mv. Endelig viste revisionen, at teatrets kontrol med oprettede brugere og deres rettigheder i regnskabssystemet samt kontrollen med anvendelse og opbevaring af password vedrørende en brugerfunktion med vidtgående rettigheder ikke var foretaget i overensstemmelse med instrukserne på området. Rigsrevisionen bemærkede allerede ved revisionen i 2004, at den interne kontrol med it-anvendelsen burde styrkes.

Rigsrevisionens opfølgning i november 2006 af bemærkningerne i 2004 på området vedrørende afstemning af beholdningskonti viste, at der fortsat ikke fuldt ud blev foretaget kontrol med afstemning af beholdningskontiene.

Ved den afsluttende revision i februar 2007 konstaterede Rigsrevisionen, at teatret fortsat ikke fuldt ud havde foretaget kontrol med afstemning af beholdningskontiene. Den afsluttende revision viste bl.a., at teatret havde udgiftsført et samlet tab på ca. 640.000 kr., som følge af at beholdningskontiene vedrørende salg af billetter ikke havde været løbende afstemt. Rigsrevisionen konstaterede endvidere, at teatret ikke havde foretaget en afstemning af inventar/it-udstyr til et anlægskartotek. Endvidere var der ikke udarbejdet en samlet opgørelse og afslutning af en regnskabskonto vedrørende dankort, hverken ved årsafslutningen eller i forbindelse med lukningen af Turbinehallerne ultimo maj 2007.

Det Kongelige Teater og Kapels initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

332. Det Kongelige Teater og Kapel tilsluttede sig, at det er vigtigt, at der foretages løbende og rettidige afstemninger af beholdningskonti. Teatret oplyste, at der fremover ville blive

foretaget kontrol med anvendelse af brugerfunktioner med vidtgående rettigheder, og at ajourføringer af regnskabs- og sikkerhedsinstrukserne ville blive gennemført snarest. Vedrørende afstemning af anlægskartoteket til regnskabet har teatret rekvireret eksterne konsulenter til at foretage en afstemning af samtlige elementer i anlægskartoteket. For så vidt angår en samlet afslutning af dankortkontoen i Turbinehallerne har Rigsrevisionen konstateret, at teatret er i færd med at opføre kontoen, og det er aftalt, at Rigsrevisionen orienteres om det endelige resultat af opgørelsen.

333. Rigsrevisionen finder teatrets initiativer tilfredsstillende og forventer, at teatrets afstemningsprocedurer forbedres.

Revision i årets løb ved Det Danske Filminstitut

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

334. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen samlet set var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede samlet set *tilfredsstillende* og opfyldte generelt de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed til at sikre regnskabs rigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

335. Revisionen viste, at der var sket forbedringer på flere områder siden revisionen i 2004, og at Filminstituttet havde gjort en stor indsats for at få udarbejdet en ny regnskabsinstruks.

Rigsrevisionen konstaterede, at vilkårene i indgåede aftaler med 3 konsulenter mindede om almindelige ansættelsesforhold, da der bl.a. skulle udbetales fast månedligt honorar til 2 af konsulenterne. Filminstituttet skulle derudover stille lokaler, telefon, pc og relevant udstyr til rådighed for konsulenterne. Desuden havde Filminstituttet udbetalt rejseforsud til konsulenterne.

Vedrørende indtægter havde Filminstituttet ikke sikret, at alle indtægtsbilag blev godkendt, og at alle indtægter blev registreret i Filminstituttets regnskab.

Det Danske Filminstituts initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

336. For at undgå fremtidig usikkerhed om honorering af konsulenterne ansøgte Det Danske Filminstitut i september 2006 Kulturministeriet om en udvidelse af Filminstituttets lønsum med 2,8 mio. kr. Kulturministeriet har på ændringsforslag til finansloven for 2007 øget lønsummen.

For så vidt angår indtægterne har Filminstituttet oplyst, at proceduren er blevet ændret.

337. Rigsrevisionen finder Filminstituttets initiativer tilfredsstillende.

Afsluttende revision af Det Kongelige Bibliotek

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

338. Den afsluttende revision viste, at det aflagte regnskab er rigtigt, da der ikke ved gennemgangen af de modtagne svar og afstemninger er konstateret væsentlige fejl og mangler. Revisionen viste, at ledelsen i Det Kongelige Bibliotek på en *meget tilfredsstillende* måde havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet.

De væsentligste revisionsresultater

339. Revisionen viste, at bibliotekets dokumentation af afstemninger og specifikationer var fuldstændig. Biblioteket havde udarbejdet forklarende notater til afstemningerne, der meget overskueligt viste transaktionssporet fra regnskabet og ned til de enkelte poster. Specifikationerne var i nødvendigt omfang forklaret i notaterne.

Det Kongelige Biblioteks regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet var meget tilfredsstillende.

Revision i årets løb ved Nationalmuseet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

340. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen samlet set var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede samlet set *tilfredsstillende* og opfyldte generelt de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed til at sikre regnskabets rigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

341. Revisionen viste, at der var foretaget en tilfredsstillende opfølgning på bemærkningerne fra revisionen i 2005, og at museet havde en meget tilfredsstillende regnskabsaflæggelse. Revisionen viste dog også, at it-anvendelsen ikke var helt tilfredsstillende, da den funktionsansvarlige bogholder fortsat kunne oprette brugere i regnskabssystemet, og da benyttelse af regnskabssystemet, herunder superbrugerrollen, ikke blev logget.

Rigsrevisionen har endvidere revideret 8 samlinger ved museet. Resultatet af revisionen er omtalt i Statsrevisorernes beretning nr. 13/06 om forvaltning af kulturarven. Rigsrevisionen vil følge museets forvaltning af samlingerne i forbindelse med opfølgning af denne beretning.

Nationalmuseets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

342. Nationalmuseet har oplyst, at man har iværksat en række initiativer med henblik på at imødekomme Rigsrevisionens kritik og anbefalinger.

343. Rigsrevisionen finder museets initiativer tilfredsstillende.

Lønrevision ved Ordrupgaard

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

344. Rigsrevisionen kunne ikke på det foreliggende grundlag vurdere, om lønregnskabet var rigtigt, idet der ikke var tilstrækkelig dokumentation for og intern kontrol med de anviste lønninger. Revisionen viste, at forretningsgangene og de interne kontroller på løn- og personaleområdet *ikke var tilfredsstillende* og dermed ikke opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig personale- og lønforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed ikke i tilstrækkelig grad til at sikre lønregnskabets rigtighed. En stikprøvevis gennemgang af løn- og personalesager viste, at ikke alle dispositioner var i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder.

De væsentligste revisionsresultater

345. Revisionen viste, at opgave- og ansvarsfordelingen i samarbejdsaftalen med Kulturministeriets Administrationscenter ikke blev fulgt, og at regnskabsinstruksens beskrivelser ikke svarede til de faktiske forretningsgange. Personalesagerne indeholdt i flere tilfælde ikke den fornødne dokumentation, og der var ikke etableret en funktionsadskilt kontrol af ansættelsesbreve og anciennitetsberegninger. Det var således ikke muligt for Rigsrevisionen at vurdere, om medarbejderne var korrekt indplaceret, og om de fik den rigtige løn. Revisionen viste også, at ansættelser i flere tilfælde ikke var foretaget under iagttagelse af bestemmelser i overenskomster, love og cirkulærer mv., og lønordrer blev anvist uden at være godkendt og kontrolleret. Endelig havde Ordrupgaard ikke en fast procedure for udarbejdelse af lønbudgetter samt opfølgning herpå.

Ordrupgaards initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

346. Ordrupgaard oplyste, at der vil blive iværksat forskellige tiltag, der skal rette op på de forretningsgange og procedurer, som Rigsrevisionen har påpeget ikke fungerer. Ordrupgaard har bl.a. udarbejdet et bilag til samarbejdsaftalen, hvor opgave- og ansvarsfordelingen på løn- og personaleområdet er nærmere beskrevet, og alle personalesager vil blive gennemgået for at sikre, at de indeholder den fornødne dokumentation.

347. Rigsrevisionen finder Ordrupgaards initiativer tilfredsstillende.

Ordrupgaards forretningsgange og interne kontroller på løn- og personaleområdet var ikke tilfredsstillende.

Bevillingskontrol af § 21.41.25. Nordjysk Musikkonservatorium

348. Bevillingskontrollen viste, at Nordjysk Musikkonservatorium havde oparbejdet overskud i 2005 og 2006 på i alt 2 mio. kr. som følge af, at antallet af studerende havde været lavere end budgetteret. En del af det akkumulerede resultat skulle anvendes til at styrke kvaliteten i uddannelserne.

349. Det var Rigsrevisionens opfattelse, at der ikke var adgang til at forbedre standarden af uddannelserne, når dette skyldtes, at aktiviteten havde været mindre end forudsat. Rigsrevisionen henviste i den forbindelse til Budgetvejledning 2001, pkt. 2.6.4. Rationaliseringer og ændringer i forudsat aktivitet. Det fremgår heraf, at hvis aktiviteten inden for en driftsbevilling bliver mindre end forudsat, medfører dette ikke adgang til at forbedre den forudsatte standard af offentlige ydelser på det pågældende område.

350. Ministeriet har oplyst, at den del af konservatoriets videreførsel, der er oparbejdet som følge af for lavt aktivitetsniveau i 2006, inddrages i 2007 ved en nedsættelse af bevillingen på tillægsbevillingsloven for 2007.

351. Rigsrevisionen finder ministeriets initiativ tilfredsstillende.

O. § 22. Kirkeministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Kirkeministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

352. Kirkeministeriet bestod i 2006 af departementet. Revisionen har endvidere omfattet folkekirkens fællesfond, hvis regnskab ikke indgår i statsregnskabet.

353. Kirkeministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 29.

Tabel 29. Kirkeministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	19
Øvrige driftsudgifter	15
Tilskud	556
Bruttoudgifter i alt	590
Bruttoindtægter	11

b. Den udførte revision

354. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under ministeriet
- foretaget afsluttende revision af departementet
- gennemført 2 andre revisioner.

355. I tabel 30 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

**Tabel 30. Bedømmelser på Kirkeministeriets område
(Antal)**

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	1	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	1		1			-
Revision i årets løb	1		1			-
Tilskudsrevision	1		1			-
I alt	4	0	3	0	0	0

356. Det fremgår af tabel 30, at alle 3 områder blev bedømt som tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

Revision af folkekirkens fællesfonds regnskab

357. Fællesfondens konsoliderede regnskab er udarbejdet på grundlag af årsregnskaberne for de enkelte stifter.

Reglerne for fællesfondens regnskabsaflæggelse og revision fremgår af lov om folkekirkens økonomi (lovbekendtgørelse nr. 609 af 6. juni 2007).

Stifterne

358. Som led i revisionen af årsregnskabet har Rigsrevisionen aflagt besøg ved 4 stifter og foretaget afsluttende revision af alle 11 stifter.

Ved revisionsbesøgene gennemgik Rigsrevisionen forretningsgange og interne kontroller på udvalgte regnskabsområder. Ved revisionen var det Rigsrevisionens overordnede vurdering, at de 4 besøgte stifters regnskabsaflæggelse var rigtig, og at de gennemgåede forretningsgange og interne kontroller samlet set fungerede tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning, og dermed medvirkede til at sikre regnskabernes rigtighed.

Stifterne overgik den 1. oktober 2006 til nyt regnskabssystem og til statens kontoplan. Opstillingen af regnskaberne blev som følge heraf ændret. Rigsrevisionen konstaterede, at stifterne fortolkede statens kontoplan forskelligt. Det har medført, at der ikke fuldt ud var konsistens i stifternes regnskabsmæssige behandling af ensartede regnskabsposter. Rigsrevisionen vurderer til trods herfor, at det samlede grundlag for fællesfondens konsoliderede årsregnskab er uden væsentlige fejl og mangler.

Fællesfonden

359. Kirkeministeren har i sin redegørelse af 14. februar 2005, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2003, s. 241, oplyst, at fællesfonden vil overgå til at følge de statslige regnskabs- og disponeringsregler. Ministeriet har på denne baggrund truffet beslutning om, at det konsoliderede årsregnskab fra og med 2005 skulle følge de statslige regnskabs- og disponeringsregler med de undtagelser, der følger af fællesfondens særlige karakter.

Rigsrevisionen har afgivet en påtegning på fællesfondens årsregnskab med følgende konklusion:

- Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.
- Det er Rigsrevisionens opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fællesfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2006 samt af resultatet af fællesfondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2006 i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelsen om budget- og regnskabsvæsen for fællesfonden mv. Det er ligeledes Rigsrevisionens opfattelse, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2006 på de områder, Rigsrevisionen har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

P. § 23. Miljøministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Miljøministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen har konstateret, at Miljøstyrelsen i en enkelt sag har disponeret uden den tilstrækkelige hjemmel. Denne sag har ikke et omfang eller en karakter, der ændrer ved Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet.

a. Baggrundsoplysninger

360. Miljøministeriet bestod i 2006 af i alt 9 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Miljøstyrelsen, Danmarks Miljøundersøgelser, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse, Naturklagenævnet og Miljøankenævnet, Kort- og Matrikelstyrelsen, Center for Koncernforvaltning samt Institut for Miljøvurdering.

361. Miljøministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 31.

Tabel 31. Miljøministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.107
Øvrige driftsudgifter	1.244
Tilskud	891
Bygge- og anlægsudgifter	138
Bruttoudgifter i alt	3.381
Bruttoindtægter	1.768

b. Den udførte revision

362. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- gennemført 12 andre revisioner.

363. I tabel 32 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 32. Bedømmelser på Miljøministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	9	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	9		8	1		-
Revision i årets løb	6		5	1		-
Lønrevision	1		1			-
Tilskudsrevision	1		1			-
It-revision	1		1			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	3		2	1		-
I alt	30	0	18	3	0	0

364. Det fremgår af tabel 32, at 18 områder blev bedømt som tilfredsstillende og 3 som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

365. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- revision af Miljøstyrelsen
- afsluttende revision af Danmarks Miljøundersøgelser
- it-revision ved Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse.

Revision af Miljøstyrelsen

366. Revisionen af Miljøstyrelsen har i 2006 været udvidet i forhold til det planlagte, da der i 2006 konstateredes uregelmæssighed i administrationen ved udbetaling af beløb til udviklingsprojektet "Oil Spill Identification System" (OSIS). Revisionen omfattede en særlig revisionsundersøgelse af OSIS-sagen samt af Miljøstyrelsens interne kontroller og forretningsgange, revision i årets løb, udvidet gennemgang af årsrapporten, afsluttende revision og bevillingskontrol.

367. Det er Rigsrevisionens samlede opfattelse, at Miljøstyrelsens regnskab for finansåret 2006 er rigtigt, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med love og bestemmelser med undtagelse af forvaltningen af OSIS-projektet. Miljøstyrelsen har taget initiativer, som skal forebygge lignende tilfælde fremover, samt forbedret de interne kontroller i forbindelse med økonomistyringen. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

OSIS-sagen

368. OSIS-sagen vedrører Miljøstyrelsens administration af tilskud til et udviklingsprojekt af en sensor til identifikation af olieudslip på havet. Tilskuddene blev givet til en række OSIS-selskaber, som blev etableret i forbindelse med projektet. Projektet løb i perioden 1999-2006. I perioden 1999-2000 blev der gennemført en foranalyse for at afdække behovet for sensor-systemet. Miljøstyrelsen afholdt udgifter på 965.000 kr. Heraf blev 772.000 kr. refunderet

Miljøstyrelsen havde vedørende OSIS-projektet ikke lov- og bevillingsmæssig hjemmel til de foretagne dispositioner i perioden 2001-2006.

som tilskud fra Erhvervsfremmestyrelsen. Der var hjemmel til at afholde udgifterne til foranalysen.

Selve projektet løb i perioden 2001-2006 og var opdelt i 2 faser. Fase 1 omhandlede udvikling af sensorsystemet til permanent montering på boreplatforme, og fase 2 montering af sensorsystemet på miljøovervågningsskibe. Begge faser skulle finansieres med tilskud fra Europa-Kommissionens LIFE-program, suppleret med finansiering fra andre kilder. Projektet skulle dermed blive "udgiftsneutralt" for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen har samlet i fase 1 og 2 afholdt udgifter på netto 25 mio. kr.

369. I april 2006 blev Miljøstyrelsens ledelse opmærksom på, at der henstod et uafregnet tilgodehavende i regnskabet vedrørende OSIS-projektet. Styrelsen iværksætte straks en intern undersøgelse af OSIS-projektet og gav i maj 2006 pålæg om, at der ikke måtte foretages flere udbetalinger til projektet. Herefter blev der imidlertid udbetalt 4,2 mio. kr. Miljøstyrelsen anmeldte sagen til politiet, der har indledt en strafferetlig efterforskning.

370. Miljøministeriet orienterede Rigsrevisionen om sagen i efteråret 2006, da Miljøstyrelsen var blevet bekendt med de konstaterede uregelmæssigheder. Rigsrevisionen foretog en revisionsmæssig undersøgelse af Miljøstyrelsens forvaltning af de tilskud, der var udbetalt til de selskaber, som forestod udviklingen af sensoren. Rigsrevisionen konstaterede, at Miljøstyrelsen havde finansieret projektet ved at foretage udlæg for selskaberne, indtil disse modtog støtte fra projektets finansieringskilder. Selskaberne havde løbende fået projektudviklingsomkostningerne "mellemfinansieret" hos Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen fungerede dermed reelt som "bank" for udviklingsprojektet, og styrelsen havde i november 2006 oparbejdet et underskud på 25 mio. kr. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at Miljøstyrelsen ikke havde lov- og bevillingsmæssig hjemmel til de foretagne dispositioner i perioden 2001-2006. Rigsrevisionen konstaterede desuden, at Miljøstyrelsens årsrapport for 2005 indeholdt urigtige oplysninger og regnskabstal vedrørende OSIS-projektet. Dette forhold har medvirket til at gøre det vanskeligere at afdække forholdene for såvel Miljøstyrelsen som for Rigsrevisionen.

371. Siden Rigsrevisionens revision af OSIS-projektet har Finansudvalget den 30. maj 2007 tiltrådt et aktstykke til at finansiere underskud som følge af OSIS-projektet. Det fremgår af aktstykket, at Miljøstyrelsen sammen med Kammeradvokaten har vurderet den retlige karakter af Miljøstyrelsens tilskud til selskaberne bag OSIS og muligheden for at minimere det økonomiske tab. Desuden har de vurderet de ansættelsesretlige aspekter for de implicerede medarbejdere.

En overenskomstansat medarbejder er bortvist, mens et tjenstligt forhør af en tjenstemandsansat er udsat, indtil der foreligger en strafferetlig afklaring.

De væsentligste revisionsresultater i øvrigt

372. På baggrund af OSIS-sagen har Rigsrevisionen udført revision af Miljøstyrelsens interne kontroller og forretningsgange i forbindelse med oprettelse, styring og regnskabsføring af styrelsens tilskudsfinansierede aktiviteter. Revisionen tog udgangspunkt i Miljøstyrelsens håndtering af tilskudsfinansierede aktiviteter og anden indtægtsdækket virksomhed i regnskabsperioden 2005-2006. Formålet var at undersøge og vurdere, om Miljøstyrelsens interne kontroller og forretningsgange medvirkede til at sikre regnskabs rigtighed.

373. Revisionen viste, at Miljøstyrelsen ikke havde ajourført regnskabsinstruksen i forhold til bekendtgørelse nr. 1693 af 19. december 2006 om statens regnskabsvæsen mv., ligesom den ikke var opdateret i forhold til ændringer i Miljøstyrelsens organisation. Instruksen burde desuden på flere punkter præciseres med hensyn til, hvem der kan disponere og godkende. Revisionen viste videre, at godkendelsesprocessen for projekter i Miljøstyrelsen var uensartet, og at dokumentationen af procedurer og arbejdsgange var utilstrækkelig. Endelig viste revisionen, at serviceleveranceaftalen for 2006 mellem Miljøstyrelsen og Center

for Koncernforvaltning ikke var tilstrækkelig præcist beskrevet i relation til arbejdsdelingen, og at der manglede kvalitetskontrol af de data, som blev anvendt i styrelsens årsrapport.

Den samlede konklusion på revisionen var, at de interne kontroller og forretningsgange vedrørende tilskudsfinansierede aktiviteter i Miljøstyrelsen *ikke fungerede helt tilfredsstillende*. De opfyldte ikke fuldt ud de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning, og medvirkede dermed ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabet rigtighed.

Miljøstyrelsens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

374. Miljøstyrelsen har over for Rigsrevisionen redegjort for status for de initiativer, som Miljøstyrelsen har iværksat som opfølgning på Rigsrevisionens anbefalinger. Miljøstyrelsen har opdateret virksomheds- og regnskabsinstruksen. Kontroller og forretningsgange i forbindelse med projektstyringen er styrket og er nu dokumenteret i projektstyringshåndbogen. Serviceleveranceaftalen er desuden opdateret, så ansvars- og kompetencefordelingen mellem virksomhed og servicecenter er klarere beskrevet.

375. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Miljøstyrelsen med opdateringen af virksomheds- og regnskabsinstruksen samt projekthåndbogen har skabt et godt grundlag for projektstyringen.

Rigsrevisionen har i september 2007 undersøgt Miljøstyrelsens tilskudsforvaltning ved gennemgang af sager på områderne "Renere produkter" og "International Miljøstøtte". Rigsrevisionen har ved revisionen gennemgået ca. 25 % af Miljøstyrelsens samlede tilsagn på tilskudsområdet. Revisionen viste, at de interne kontroller og forretningsgange er styrket, samt at godkendelsesprocesser, opfølgningsprocedurer mv. for projekterne følges som foreskrevet. Rigsrevisionen kunne desuden konstatere, at de undersøgte tilskudsordninger var håndteret regnskabsmæssigt korrekt og i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love m.m. Rigsrevisionen finder styrelsens initiativer tilfredsstillende.

Afsluttende revision af Danmarks Miljøundersøgelser

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

376. Revisionen viste, at ledelsen af Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) ikke havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger, inden regnskabet blev godkendt. Revisionen viste endvidere, at der ikke var redegjort for anvendte indtægtskriterier i regnskabet og konsekvenserne af en ændring af regnskabspraksis for bogføring af indtægter. Det finder Rigsrevisionen *ikke helt tilfredsstillende*.

De væsentligste revisionsresultater

377. Rigsrevisionen konstaterede, at ledelsen i DMU ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller for alle konti, inden regnskabet blev godkendt, hvilket indebar en risiko for, at aktiver og passiver ikke var opgjort korrekt. Fx var kontoen for tilgodehavender på 67,7 mio. kr. ikke på tilfredsstillende vis gennemgået og vurderet inden regnskabet godkendelse.

378. Rigsrevisionen noterede sig endvidere, at DMU havde anvendt 2 indtægtskriterier. DMU anvender både det almindelige statslige princip om retserhvervelse og aktivitetsprincippet.

DMU har i årsrapporten ikke redegjort tilstrækkeligt for, hvilke indtægtskriterier der anvendes ved indregningen af institutionens forskellige indtægtsformer.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at de forskellige indtægtskriterier svækker regnskabet retvisende billede og informationsværdi, når dette ikke præciseres yderligere i årsrapporten. Rigsrevisionen konstaterer, at der i DMU fortsat er et behov for at forbedre forvaltningen af indtægter.

DMU's initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

379. DMU har over for Rigsrevisionen redegjort for den række af initiativer, der er igangsat. Afstemnings- og kontrolprocedurerne er styrket, og der er udviklet et koncept for kontrol af stamdatakvalitet. For at sikre gennemførelsen af disse initiativer har DMU nu ansat en regnskabschef.

Endvidere har DMU over for Rigsrevisionen oplyst, at virksomheden i årsrapporten for 2007 vil redegøre for de anvendte indtægtskriterier.

380. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at DMU vil styrke den interne regnskabsmæssige kontrol både løbende og i forbindelse med afslutningen af årsregnskabet, samt at DMU fremover i årsrapporten vil redegøre for de indtægtskriterier, som virksomheden anvender, og kriteriernes betydning for årsregnskabet.

It-revision ved Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse

381. Rigsrevisionen vurderede ved revisionen i 2005, at it-sikkerheden ikke var tilfredsstillende, jf. Statsrevisorernes beretning nr. 18/05 om revisionen af statsregnskabet for 2005, pkt. 300.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

382. Revisionen i 2006 viste, at den generelle it-sikkerhed nu var *tilfredsstillende*, selv om der fortsat var enkelte svagheder.

De væsentligste revisionsresultater

383. Revisionen omfattede områderne it-styring, adgangsstyring, drift af it-miljøet samt fysisk sikkerhed, idet Rigsrevisionen vurderede, at alle disse områder var kritiske for Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelses (GEUS) målopfyldelse og GEUS' behov for fortrolighed. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen et højt ledelsesengagement, idet der var defineret en klar it-sikkerhedspolitik og etableret en it-sikkerhedsorganisation, der omfatter alle relevante led i GEUS. Endvidere har GEUS i et samarbejde mellem alle afdelinger gennemført en forretningsrelevant risikovurdering, som ledelsen efterfølgende har tiltrådt.

Rigsrevisionens gennemgang viste dog, at GEUS endnu ikke havde implementeret den overvågning/kontrol, som it-sikkerhedspolitikken foreskriver, fordi man afventede indførelsen af DS 484 ved udgangen af 2006.

Rigsrevisionen konstaterede videre, at GEUS manglede dokumentation for de aftalte ydelser vedrørende "firewall" fra Center for Koncernforvaltning. Endelig manglede der i en af GEUS' afdelinger dokumentation for overvågning af brugeradgangene samt for administration af adgangene.

GEUS' initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

384. GEUS har på flere områder iværksat tilfredsstillende initiativer som opfølgning på bemærkninger fra revisionen i 2005 med det formål at forbedre it-sikkerheden, men der mangler fortsat initiativer vedrørende de konstaterede svagheder i 2006.

385. Rigsrevisionen vurderer de initiativer, som GEUS har iværksat, som tilfredsstillende og forventer, at GEUS snarest implementerer initiativer til afhjælpning af alle konstaterede svagheder.

Q. § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

a. Baggrundsoplysninger

386. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fødevareministeriet) bestod i 2006 af i alt 6 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Direktoratet for Fødevare-Erhverv, Plantedirektoratet, Danmarks JordbrugsForskning, Fiskeridirektoratet og Danmarks Fiskeriundersøgelser.

387. Fødevareministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 33.

Tabel 33. Fødevareministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.042
Øvrige driftsudgifter	800
Tilskud	10.457
Bygge- og anlægsudgifter	231
Bruttoudgifter i alt	12.531
Bruttoindtægter	10.484

b. Den udførte revision

388. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 2 regnskaber, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigs-revisorlovens § 9
- gennemført 7 andre revisioner.

389. I tabel 34 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 34. Bedømmelser på Fødevareministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	6	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	4		3	1		-
Revision i årets løb	2		2			-
Lønrevision	1		1			-
Tilskudsrevision	2		2			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	2		2			-
Revision af regnskaber med intern revision	2		2			-
I alt	19	0	12	1	0	0

390. Det fremgår af tabel 34, at 12 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 1 område blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

Revision af Direktoratet for FødevareErhverv og Fiskeridirektoratet

391. Rigsrevisionen har revideret Direktoratet for FødevareErhverv og Fiskeridirektoratets regnskaber, som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Direktoratet for FødevareErhvervs og Fiskeridirektoratets regnskaber er rigtige. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen fandt, at regnskabsforvaltningen var *tilfredsstillende*.

Vurderingerne er baseret på Rigsrevisionens revision samt samarbejde og tilsyn med direktoraternes fælles interne revision. Revisionen har omfattet revision af de afsluttende regnskaber, bevillingskontrol samt løbende revision.

Rigsrevisionens løbende revision af Direktoratet for FødevareErhverv har omfattet revision af tilskud og revision af direktoratets tilskudsadministrative it-system, jf. kap. IV. Revision af EU-midler i Danmark, samt udvidet gennemgang af direktoratets årsrapport for 2006.

Rigsrevisionen har som led i tilsynet med den interne revision bl.a. gennemgået den interne revisions revisionskonklusioner og den interne revisions årsberetning. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Rigsrevisionen kan basere sin løbende revision af regnskabet på den interne revisions arbejde.

Det fremgår af den interne revisions konklusion i revisionspåtegningerne, at årsregnskaberne giver et retvisende billede af direktoraternes aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2006, samt at regnskaberne ikke indeholder væsentlige fejl og mangler, og at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen kan tilslutte sig den interne revisions konklusioner.

R. § 27. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggenders regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen har konstateret, at forretningsgangene og de interne kontroller samt it-sikkerheden ved Danmarks Fødevareforskning ikke var helt tilfredsstillende. Da virksomheden repræsenterer en mindre del af ministerområdets samlede regnskab, ændrer forholdene ikke på Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet.

a. Baggrundsoplysninger

392. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender bestod i 2006 af i alt 6 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Børnerådet, Familiestyrelsen, Forbrugerstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Danmarks Fødevareforskning.

393. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggenders bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 35.

Tabel 35. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggenders bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.158
Øvrige driftsudgifter	514
Tilskud	336
Bygge- og anlægsudgifter	70
Overførsler til/fra kommuner	11.214
Bruttoudgifter i alt	13.292
Bruttoindtægter	791

b. Den udførte revision

394. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- gennemført 12 andre revisioner.

395. I tabel 36 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 36. Bedømmelser på Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	6	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	6		4	2		-
Revision i årets løb	3		2	1		-
Lønrevision	2		2			-
Tilskudsrevision	1			1		-
It-revision	2		1	1		-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	2		2			-
Bygge- og anlægsrevision	1			1		-
Revision af kommunal afregning	1		1			-
I alt	24	0	12	6	0	0

396. Det fremgår af tabel 36, at 12 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 6 områder blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

397. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- tilskudsrevision ved departementet
- revision af kommunal afregning ved departementet
- afsluttende revision af Fødevarestyrelsen
- revision af Danmarks Fødevareforskning
- it-revision ved Danmarks Fødevareforskning.

Tilskudsrevision ved departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

398. Tilskudsrevisionen omfattede forvaltningen af tilskud til pædagogiske læreplaner, par-rådgivning, orlov til børnepasning og Forbrugerrådet.

Rigsrevisionens gennemgang af de enkelte tilskudssager viste, at departementets regnskabsaflæggelse på tilskudsområdet var rigtig, og at departementets dispositioner var i overensstemmelse med bevillinger og love m.m.

Rigsrevisionen fandt dog, at departementets tilskudsforvaltning på de reviderede områder *ikke var helt tilfredsstillende*.

De væsentligste revisionsresultater

399. Revisionen viste, at departementet for 3 ordninger ikke havde fastsat revisionsbestemmelser eller ikke sikrede, at revisionen blev udført i henhold til de fastsatte revisionsbestemmelser. For en enkelt ordning kunne departementet ikke dokumentere, at det havde gennemgået tilskudsmodtagers regnskab. Administrationen af tilskud til orlovsydelse til børnepas-

ning er overdraget til Arbejdsdirektoratet, der fører tilsyn med a-kassernes udbetalinger. Departementet afstemte ikke udbetalingsgrundlaget fra Arbejdsdirektoratet, da grundlaget ikke indeholdt fyldestgørende specifikation for udbetalinger for den enkelte a-kasse.

Departementet havde generelt ikke udarbejdet tilskudshåndbøger/sagsbehandlingsvejledninger, hvilket medførte, at der ikke forelå en klar beskrivelse af, hvilke medarbejdere der deltog i administrationen eller deres opgaver og ansvar. En beskrivelse kan bidrage til en sikker og ensartet tilskudsadministration.

For tilskudsordningen vedrørende pædagogiske læreplaner var det dog Rigsrevisionens vurdering, at departementets administration var tilfredsstillende på alle områder.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

400. Departementet vil tage initiativ til at forbedre administrationen på de områder, som Rigsrevisionen ikke fandt helt tilfredsstillende, herunder løbende foretage en regnskabsmæssig opfølgning af Arbejdsdirektoratets udbetalinger.

401. Rigsrevisionen finder departementets initiativer tilfredsstillende.

Revision af kommunal afregning ved departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

402. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Det var Rigsrevisionens vurdering, at departementets samlede administration af statsrefusioner til kommunerne var *tilfredsstillende*.

Revisionens omfang

403. Revisionen omfattede en gennemgang af forretningsgange og de interne kontroller for udbetaling og regnskabsmæssig registrering af refusioner til kommunerne samt en efterprøvelse af deres efterlevelse på baggrund af en stikprøve af udbetalingerne til kommunerne i 1.-4. kvartal 2006. Revisionen fokuserede særligt på refusion af kommunernes udgifter til ordinært børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

De væsentligste revisionsresultater

404. Rigsrevisionen fandt, at de etablerede forretningsgange var blevet fulgt i den reviderede periode, og at departementets regnskabsmæssige forvaltning af kommunale refusioner var forbedret betydeligt i forhold til tidligere år. På enkelte områder var der dog stadig basis for forbedringer. Revisionen viste imidlertid, at forholdene ikke havde medført fejl i regnskabet.

Departementets regnskabsinstruks indeholdt således ikke et særskilt afsnit om den regnskabsmæssige forvaltning af departementets refusioner til kommunerne. Hertil kom, at departementet ikke kunne dokumentere den kontrol, det udførte ved godkendelse af kommunernes refusionsanmodninger.

Departementet skulle i 1. halvår 2007 for første gang efter dets etablering forestå tilsynet med kommunernes administration af områder med statsrefusion. Departementet udfører tilsynet ved en gennemgang af de kommunale revisionsberetninger for regnskabsåret 2005 samt udsendelse af departementets vurderinger (decisioner) til kommunerne. Det var Rigsrevisionens vurdering, at departementet som følge af manglende medarbejderressurser ville have vanskeligt ved at foretage gennemgangen. Rigsrevisionen anbefalede, at departementet overvejede assistance til gennemgangen, fx fra Socialministeriets departement.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

405. Departementet er begyndt på en ajourføring af regnskabsinstruksen og har tilføjet et afsnit om den regnskabsmæssige forvaltning af det lovbundne område. Herudover har departementet udarbejdet en forretningsgang for dokumentation af egenkontrol og en proce-

ture for udbetalingsanmodninger. Endvidere arbejder departementet på at færdiggøre instruks og forretningsgange for gennemgang af de kommunale revisionsberetninger samt udarbejdelsen af decisioner.

406. Rigsrevisionen konstaterer, at departementet er begyndt på arbejdet med at udarbejde instrukser og forretningsgange. Rigsrevisionen finder imidlertid, at dette arbejde burde være begyndt og afsluttet på et tidligere tidspunkt. Det gælder særligt for behandlingen af de kommunale revisionsberetninger, hvor decisionsbreve skulle være udsendt i 1. halvår 2007.

Afsluttende revision af Fødevarestyrelsen

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

407. Revisionen viste, at ledelsen i Fødevarestyrelsen ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger for væsentlige debitorposter samt skyldige feriepenge, inden regnskabet blev godkendt. Rigsrevisionen fandt *ikke forholdet helt tilfredsstillende*, idet de manglende afstemninger indebar en risiko for, at aktiver og passiver ikke var opgjort korrekt. Rigsrevisionen konstaterede imidlertid ikke ved revisionen væsentlige fejl og mangler i Fødevarestyrelsens regnskab.

De væsentligste revisionsresultater

408. Revisionen viste, at Fødevarestyrelsen ikke kunne dokumentere en afstemning af skyldige feriepenge, som i regnskabet var opført til 105 mio. kr. For opførte tilgodehavender kunne Fødevarestyrelsen ikke oplyse om status for poster, der havde været forfaldne i mere end 2 måneder, på i alt 8 mio. kr., og hvad udsigterne var til, at de forfaldne beløb ville tilgå Fødevarestyrelsen. Derudover henstod der i maj 2007 fortsat en del poster på konti anvendt i forbindelse med årsafslutningen 2006, som manglede at blive endeligt bogført.

Revision af Danmarks Fødevareforskning

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

409. Revisionen i årets løb viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede dog *ikke helt tilfredsstillende* og opfyldte generelt ikke de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed ikke fuldt ud til at sikre regnskabets rigtighed.

410. Den afsluttende revision viste, at ledelsen ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt. Rigsrevisionen fandt *ikke forholdet helt tilfredsstillende*, idet de manglende afstemninger indebar en risiko for, at aktiver og passiver ikke var opgjort korrekt. Rigsrevisionen konstaterede imidlertid ikke ved revisionen væsentlige fejl og mangler i regnskabet.

De væsentligste revisionsresultater

411. Vurderingen ved revisionen i årets løb var bl.a. baseret på, at anvendelsen af rollen SUPER i Navision Stat ikke skete forsvarligt. Der var ikke fastlagt forretningsgange vedrørende administrationen af modtagne tilskudsmidler. Endvidere var den regnskabsmæssige registrering ikke helt tilfredsstillende, da nogle bilag manglede kontering, godkendelse og annullering, mens andre var bortkommet. Derudover var en del fakturaer ikke betalt til tiden. Rigsrevisionen anbefalede, at ansvaret for udarbejdelse af afstemninger blev samlet ét sted, og at de samlede afstemninger fremover indgik som en del af ledelsesrapporteringen.

412. Den afsluttende revision viste bl.a., at en række statuskonti havde debet-/kreditsaldi med modsat fortegn af det forventede, og at disse fejl ikke var forsøgt korrigeret. Desuden havde Danmarks Fødevareforskning for en række statuskonti ikke fremsendt dokumenterede afstemninger. Endelig havde Danmarks Fødevareforskning generelt ikke redegjort for debitorer, der havde været forfaldne i mere end 2 måneder.

Danmarks Fødevareforsknings forretningsgange og interne kontroller fungerede ikke helt tilfredsstillende, og ledelsen havde ikke i tilstrækkelig grad sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt.

Danmarks Fødevareforsknings initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

413. Danmarks Fødevareforskning har oplyst, at man vil imødekomme Rigsrevisionens kritik og anbefalinger. Danmarks Fødevareforskning har dog ligeledes oplyst, at det nuværende regnskabssystem og forretningsgange den 1. januar 2008 skal indgå i Danmarks Tekniske Universitets regnskabssystem og forretningsgange, hvorfor Danmarks Fødevareforskning for enkelte områder vil afvente praksis på Danmarks Tekniske Universitet, inden ny praksis iværksættes.

414. Rigsrevisionen finder Danmarks Fødevareforsknings initiativer tilfredsstillende, men skal understrege, at det ved overgang til nyt regnskabssystem er særligt vigtigt, at statuskonti er forklaret og dokumenteret.

It-revision ved Danmarks Fødevareforskning*Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område*

415. Revisionen viste, at den generelle it-sikkerhed *ikke var helt tilfredsstillende*, fordi der var mangler, som kan give problemer ved afviklingen af de væsentligste it-systemer.

Revisionen omfattede 7 områder: informationssikkerhed, anskaffelse, udvikling og vedligeholdelse af it-systemer, styring af netværk og drift, adgangsstyring, styring af sikkerhedshændelser og fysisk sikkerhed. Disse områder er kritiske for Danmarks Fødevareforskning, hvor de forretningsmæssige aktiviteter er stærkt afhængige af it. Det er Rigsrevisionens vurdering, at et brud på datatilgængeligheden og dataintegriteten kan få væsentlige forretningsmæssige konsekvenser for Danmarks Fødevareforskning. Tilgængeligheden kan blive påvirket af, at Danmarks Fødevareforskning har et stort antal systemer og mange brugere i 4 provinsafdelinger samt fjernarbejdspladser.

Danmarks Fødevareforsknings generelle it-sikkerhed var ikke helt tilfredsstillende.

De væsentligste revisionsresultater

416. Danmarks Fødevareforskning havde ikke en færdig risikovurdering og en it-sikkerhedspolitik. Den daglige it-drift var i meget høj grad personafhængig, og der var ikke dokumentation for de anvendte rutiner. Dog fungerede den daglige it-drift, fordi medarbejderne kendte programmerne og var rutinerede. Danmarks Fødevareforskning opfyldte ikke resultatkravene vedrørende it, idet udvikling og implementering af det væsentlige laboratoriesystem ODIN var forsinket, hvilket øgede afhængigheden af det forældede laboratoriesystem SUPERMAX. Rigsrevisionen vurderede, at Danmarks Fødevareforskning vanskeligt vil kunne leve op til kravet om indførelse af DS 484 og elektronisk fakturering. Rigsrevisionen fandt, at Danmarks Fødevareforskning burde øge sit engagement i og omkring it-området.

Danmarks Fødevareforsknings initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

417. Danmarks Fødevareforskning har oplyst, at der er planlagt og igangsat en række initiativer, der samlet set styrker it-området. Handlingsplanen og initiativerne indebærer en udvidelse af it-funktionen, ligesom opgavefordelingen er justeret, så der minimum er 2 medarbejdere inden for hver opgave. Der er endvidere gennemført risikoanalyse og igangsat dokumentation af it-sikkerhedspolitik og it-sikkerhedsprocedurer. På de øvrige områder er der tillige igangsat konkrete initiativer til afhjælpning af de konstaterede problemer.

418. Rigsrevisionen finder Danmarks Fødevareforsknings initiativer tilfredsstillende.

S. § 28. Transport- og Energiministeriet

RIGSREVISIONENS VURDERING AF MINISTEROMRÅDET

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Transport- og Energiministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen finder, at Banedanmark er inde i en positiv udvikling med hensyn til genopretningen af økonomistyring og regnskabsvæsen, samt at det betydelige ledelsesmæssige fokus på disse områder er opretholdt. Banedanmarks ledelse har taget forbehold for balancen vedrørende Banedanmarks infrastrukturaktivers tilstedeværelse og værdiansættelse. Rigsrevisionen har tilsluttet sig Banedanmarks ledelses forbehold.

Rigsrevisionen har vurderet, at Færdselsstyrelsens regnskab ikke er rigtigt.

Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet ændres ikke af forbeholdet om Banedanmarks balance, eller af at Færdselsstyrelsens regnskab ikke er rigtigt.

a. Baggrundsoplysninger

419. Transport- og Energiministeriet bestod i 2006 af i alt 19 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Vejdirektoratet, Statens Luftfartsvæsen, Danmarks Meteorologiske Institut, Naviair, Banedanmark og Energistyrelsen. Samtlige virksomheder under ministerområdet fremgår af bilag 1.

420. Transport- og Energiministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006 fremgår af tabel 37.

Tabel 37. Transport- og Energiministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2006

	Mio. kr.
Lønudgifter	2.315
Øvrige driftsudgifter	4.408
Tilskud	5.718
Bygge- og anlægsgudgifter	3.071
Bruttoudgifter i alt	15.512
Bruttoindtægter	16.858

b. Den udførte revision

421. Rigsrevisionen har:

- foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under virksomhederne
- foretaget afsluttende revision af alle virksomheder
- revideret 1 regnskab, der er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisionens § 9
- gennemført 16 andre revisioner.

422. I tabel 38 er anført de bedømmelser, som revisionerne gav anledning til.

Tabel 38. Bedømmelser på Transport- og Energiministeriets område (Antal)

	Revisioner i alt	Meget tilfreds- stillende	Tilfreds- stillende	Ikke helt tilfreds- stillende	Ikke tilfreds- stillende	Bemærk- ninger
Bevillingskontrol	19	-	-	-	-	0
Afsluttende revision	19		16	2	1	-
Revision i årets løb	6	1	3	2		-
Lønrevision	3		3			-
Tilskudsrevision	1		1			-
It-revision	2		2			-
Udvidet gennemgang af årsrapporter	2		1	1		-
Bygge- og anlægsrevision	2		2			-
Revision af regnskaber med intern revision	1		1			-
I alt	55	1	29	5	1	0

423. Det fremgår af tabel 38, at 1 område blev bedømt som meget tilfredsstillende og 29 som tilfredsstillende, mens 5 områder blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende og 1 som ikke tilfredsstillende. En oversigt over samtlige bedømmelser pr. virksomhed og revision fremgår af bilag 1.

c. Udvalgte sager

424. I det følgende omtales udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Forholdene har sammen med de øvrige revisionsresultater dannet baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter:

- afsluttende revision af departementet
- revision af Færdselsstyrelsen
- lønrevision ved Vejdirektoratet
- revision i årets løb ved Vejdirektoratet
- udvidet gennemgang af Vejdirektoratets årsrapport
- revision i årets løb ved Kystdirektoratet
- revision af Banedanmark.

Afsluttende revision af departementet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

425. Revisionen viste, at ledelsen i departementet ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger, inden regnskabet blev godkendt. Dette fandt Rigsrevisionen *ikke helt tilfredsstillende*.

De væsentligste revisionsresultater

426. Revisionen viste, at en række stikprøvevist udtagne bilag til en værdi af ca. 1,8 mio. kr. vedrørte udgifter afholdt i 2006, men først var udgiftsført i regnskabet for 2007. Der var således ikke foretaget korrekt periodisering. Rigsrevisionen anbefalede, at departementet fremover sikrer korrekt periodisering.

Regnskabet for Jernbanetilsynet, der blev nedlagt i 2004, var endnu ikke endeligt lukket.

Et tilskud vedrørende Femern Bælt-projektet på 9,3 mio. kr. var indtægtsført i departementets regnskab for 2006, men forbruget i året var kun 0,3 mio. kr. Departementet burde have foretaget en periodisering på 9 mio. kr., jf. Budgetvejledningens pkt. 2.2.4.1, idet indtægtsførelsen skal ske i takt med udgiftsafholdelsen. De faktiske indtægter på kontoen i 2006 var derfor reelt 9 mio. kr. mindre. Sammenholdes den manglende periodisering med periodiseringsfejlen på ca. 1,8 mio. kr. nævnt ovenfor, medfører dette et samlet mindre overskud i departementets regnskab på ca. 11 mio. kr. Frem for et overskud på 20,1 mio. kr. var departementets overskud således kun på 9 mio. kr. Rigsrevisionen anbefalede, at departementet foretager en primokorrektion til statsregnskabet for 2007, så fejlen ikke gentages i regnskabet for 2007.

Departementets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

427. Departementet har oplyst, at man er i dialog med Økonomistyrelsen om afklaring af udestående forhold vedrørende Jernbanetilsynets regnskab, og at det herefter forventes lukket. Endvidere har departementet taget initiativ til at sikre en korrekt periodisering i fremtiden. Med hensyn til Femern Bælt-projektet har departementet taget initiativ til at sikre, at regnskabet for projektet bliver korrekt i 2007.

428. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Jernbanetilsynets regnskab nu forventes lukket i 2007, og finder i øvrigt initiativerne tilfredsstillende.

Revision af Færdselsstyrelsen

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

429. Revisionen i årets løb viste, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede dog *ikke helt tilfredsstillende*, idet de ikke fuldt ud opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabets rigtighed.

430. Den afsluttende revision viste, at ledelsen i Færdselsstyrelsen ikke havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt. Dette fandt Rigsrevisionen *ikke tilfredsstillende*. En del af de afstemningsmæssige problemer blev konstateret allerede ved Rigsrevisionens revision i årets løb ved Færdselsstyrelsen i december 2006, og de burde have været korrigeret, inden styrelsen afsluttede regnskabet. De manglende afstemninger og kontroller medførte, at både Færdselsstyrelsens udgiftsbaserede og omkostningsbaserede regnskab indeholdt en række væsentlige fejl og mangler. Rigsrevisionen finder derfor, at Færdselsstyrelsens regnskab ikke er rigtigt.

Færdselsstyrelsens forretningsgange og interne kontroller fungerede ikke helt tilfredsstillende, og ledelsen havde ikke sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt.

De væsentligste revisionsresultater

431. Revisionen i årets løb viste bl.a., at brugeropsætningen i Navision Stat ikke fungerede tilfredsstillende på grund af manglende funktionsadskillelse og manglende kontrol af superbrugeradgange. Endvidere var ansvaret for registrering og aktivering af aktiver ikke fastlagt i styrelsen, ligesom der ikke var foretaget korrekte hensættelser. Periodisering af omkostninger var foretaget forkert, hvilket resulterede i misvisende månedsregnskaber på både indtægts- og udgiftssiden. Desuden var der i forbindelse med udviklingen af fase 4 af projektet Esyn alene indgået en mundtlig aftale med leverandøren om tidsplanen.

Ansvaret for gennemgang af de udarbejdede afstemninger fra Transport- og Energiministeriets regnskabscenter var ikke tilstrækkeligt forankret i Færdselsstyrelsen, hvilket bl.a. havde resulteret i manglende udligning af ældre poster, herunder periodiseringsposter, samt forkert brug af konti til periodisering. Yderligere fandt Rigsrevisionen, at den nuværende budgetopfølgning ikke gav tilstrækkelig valid og fuldstændig information til ledelsen om status på regnskabet, idet fx indtægter ikke var en del af den samlede budgetopfølgning. Hertil kom, at konstaterede afvigelser i bogholderiet ikke i alle tilfælde blev korrigeret i budgetopfølgningen. En stikprøvevis gennemgang af bilag viste, at beløb, kontering og attestation/godkendelse mv. generelt var korrekte.

Rigsrevisionen fandt generelt, at Færdselsstyrelsen bør styrke det ledelsesmæssige fokus på forvaltningen af regnskabsområdet.

432. Den afsluttende revision viste, at Færdselsstyrelsen bl.a. ikke havde foretaget korrekt periodisering mellem regnskabsårene, ligesom der under kortfristet gæld var fejlkonteret udgifter for i alt 4,6 mio. kr. til forskellige projekter, som først skulle gennemføres i 2007, hvorfor udgiften vedrørte 2007-regnskabet. Endvidere var der ikke foretaget afstemning af kasse- og bankbeholdninger pr. 31. december 2006, og der var ikke sket viderefakturering og opkrævning af en række ældre tilgodehavender ved andre institutioner. I det omkostningsbaserede regnskab var årets regulering af skyldigt overarbejde ikke opgjort og bogført, og for hovedparten af de i 2006 foretagne hensættelser på 6,8 mio. kr. var der ikke tale om reelle hensættelser, men blot løbende fremtidige kontraktbetalinger. Der skulle derfor ske tilbageførsel af hensættelserne i regnskabet. Rigsrevisionen fandt, at Færdselsstyrelsen burde have givet supplerende oplysninger om de væsentlige regnskabsmæssige fejl, som regnskabet indeholdt, i selve påtegningen i årsrapporten og ikke blot i en note, som det var tilfældet i styrelsens årsrapport.

Færdselsstyrelsens initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

433. Færdselsstyrelsen har oplyst, at der er iværksat en række initiativer til at forbedre regnskabsforvaltningen på de områder, som Rigsrevisionen havde påpeget. Bl.a. havde styrelsen udarbejdet en plan, der redegjorde for, hvordan og hvornår fejl og mangler ved regnskabsaflæggelsen udbedres.

Endvidere har styrelsen oplyst, at styrelsen har fået regnskabsmæssig assistance, for at sikre at regnskabet korrigeres for de fejl, som Rigsrevisionen havde påpeget. Styrelsen har ansat en ny regnskabsmedarbejder og forventer at tilføre området yderligere resurser i 2007. Herudover har en organisationsændring medført, at ansvaret for økonomiområdet er overgået til en ny chef. Færdselsstyrelsen vil også sikre en intern kompetenceudvikling af medarbejderne i økonomiafdelingen. Endelig har styrelsen oplyst, at de påpegede fejl er blevet rettet i regnskabet for 2007, ligesom der er taget højde herfor i den tilpassede åbningsbalance ved overgangen til omkostningsbaserede bevillinger.

434. Rigsrevisionen finder Færdselsstyrelsens initiativer tilfredsstillende, herunder at styrelsen i en fremsendt plan har redegjort for, hvordan og hvornår fejl og mangler ved regnskabsaflæggelsen udbedres.

Lønrevision ved Vejdirektoratet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

435. Revisionen viste, at lønregnskabet var rigtigt, og at de gennemgåede forretningsgange og de interne kontroller på løn- og personaleområdet var *tilfredsstillende* og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig personale- og lønforvaltning. En stikprøvevis gennemgang af løn- og personalesager viste, at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder.

De væsentligste revisionsresultater

436. Revisionen viste, at Vejdirektoratet havde foretaget en dækkende opfølgning på Rigsrevisionens bemærkninger fra seneste lønrevision.

Vejdirektoratet havde en veldokumenteret og nøjagtig sagsbehandling på løn- og personaleområdet, og løn- og personalepolitikker fulgte Finansministeriets retningslinjer. Der var endvidere etableret en formaliseret budgetopfølgningsprocedure på lønområdet.

Revision i årets løb ved Vejdirektoratet

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

437. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede *ikke helt tilfredsstillende*, idet de ikke fuldt ud opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabets rigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

438. Revisionen viste, at forvaltningen af eksterne udgifter ikke fungerede helt tilfredsstillende grundet periodiseringsproblemer og forsinket behandling af indkomne fakturaer, samt at modtagne fakturaer vedrørende indgåede aftaler i enkelte tilfælde blev attesteret/anvist af den samme person, som havde indgået aftalen. Endvidere viste revisionen, at der var uklare bestemmelser vedrørende forhåndsgodkendelse af tjenesterejser og utilstrækkelig kontrol med godkendelse af rejserapporter, hvilket indebar risiko for fejlagtige rejseafregninger. Der var ligeledes mangelfulde procedurer omkring inddrivelse af forfaldne tilgodehavender og afskrivning af uerholdelige tilgodehavender. En stikprøvevis gennemgang af bilag viste dog, at beløb, kontering og attestation/godkendelse mv. generelt var korrekte.

Vejdirektoratets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

439. Vejdirektoratet har oplyst, at direktoratet vil stramme op på procedurerne vedrørende periodisering af udgifter og indføre nye procedurer for intern fakturaopfølgning. Hertil kommer, at interne regler for forhåndsgodkendelse af tjenesterejser vil blive præciseret. Endelig vil procedurerne for inddrivelse af forfaldne tilgodehavender blive gennemgået, og regler for afskrivning af restante fordringer vil blive opstrammet.

440. Rigsrevisionen finder initiativerne tilfredsstillende.

Udvidet gennemgang af Vejdirektoratets årsrapport

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

441. Gennemgangen viste, at Vejdirektoratets årsrapport *ikke var helt tilfredsstillende*. Den samlede vurdering er en sammenvejning af samtlige områder, der er vurderet i forbindelse med den udvidede gennemgang af årsrapporten. Gennemgangen omfattede en vurdering af målene i årsrapporten, rapporteringen om mål og resultater, den finansielle rapportering, herunder den anvendte regnskabspraksis, årsrapportens sammenhæng med Vejdirektoratets mål- og resultatstyring, tilrettelæggelsen af registreringer og dokumentationen for udvalgte oplysninger.

Vejdirektoratets forretningsgange og interne kontroller fungerede ikke helt tilfredsstillende.

Vejdirektoratets årsrapport var ikke helt tilfredsstillende.

De væsentligste revisionsresultater

442. Gennemgangen viste, at der ikke i målrapporteringen er foretaget en overordnet og samlet vurdering af målopfyldelsen, ligesom koblingen mellem de faglige og finansielle resultater ikke er belyst. Oplysning om anvendt regnskabspraksis er efter Rigsrevisionens opfattelse ufuldstændig og mangelfuld, og der er ikke oplyst om forventede væsentlige budgetoverskridelser på anlægsprojekter. Endvidere er bevillingsafregningen forkert på grund af fejl i omregningstabellen mellem resultatopgørelsen og årets nettoudgifter.

Gennemgangen viste, at Vejdirektoratets omkostningsbaserede regnskab er retvisende, men at det udgiftsbaserede regnskab, der indgår i statsregnskabet, er forkert.

Vejdirektoratets initiativer og Rigsrevisionens vurdering af initiativerne

443. Vejdirektoratet oplyste, at man i resultatkontrakten for 2008 og 4 år frem i højere grad vil arbejde med at opstille mål for kvalitet og effekt. De mål, der betragtes som de væsentligste, vil blive synliggjort i den fremtidige resultatkontrakt, og der vil blive foretaget en samlet vurdering af målopfyldelsen i årsrapporten. Endvidere vil direktoratet for fremtiden udarbejde skriftlige retningslinjer for dokumentation og kvalitetskontrol af de oplysninger, der medtages i årsrapporten.

Vejdirektoratet har om regnskabet oplyst, at man med ekstern bistand og i samarbejde med Økonomistyrelsen er i gang med at tilrette regnskabet, så dette fremover bliver rigtigt. Endvidere orienterer direktoratet løbende Rigsrevisionen om fremdriften heri.

444. Rigsrevisionen finder initiativerne tilfredsstillende.

Revision i årets løb ved Kystdirektoratet*Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område*

445. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen samlet set var rigtig, og at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede *meget tilfredsstillende* og opfyldte generelt de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed til at sikre regnskabs rigtighed.

De væsentligste revisionsresultater

446. Revisionen viste, at Kystdirektoratets (KDI) regnskabsinstruks samt tilhørende manual var specifikt tilpasset KDI's opgaver og beskrev fyldestgørende alle væsentlige forretningsgange og procedurer, ligesom de konkrete arbejdsgange og ansvarsforhold tilknyttet økonomiområdet var detaljeret beskrevet. En stikprøvevis gennemgang af bilag viste, at beløb, kontering og attestation/godkendelse mv. generelt var korrekte.

KDI's omkostningsmodel var enkel og forståelig med et detaljeringsniveau tilpasset KDI's styringsbehov. Arbejdet med udvikling af en omkostningsmodel bar tydeligt præg af stort ledelsesmæssigt fokus og forankring, ligesom den samlede dokumentation for udvikling af modellen og valg af fordelingsnøgler etc. viste, at der var udført et grundigt arbejde.

Endvidere havde KDI fastsat hensigtsmæssige månedlige afstemningsprocedurer, og de foretagne afstemninger var generelt af meget høj kvalitet.

KDI havde opbygget sin økonomistyring og ledelsesrapportering, så der var skabt en tydelig sammenhæng i styringen af de enkelte kontrakter/budgetter over til det overordnede styringskoncept, hvilket Rigsrevisionen fandt meget hensigtsmæssigt. Rigsrevisionen fandt det endvidere meget positivt, at KDI allerede havde fået fastlagt fornuftige forretningsgange vedrørende investeringer og dermed sikret sig, at direktoratet er godt forberedt på overgangen til omkostningsbaserede bevillinger.

Kystdirektoratets
forretningsgange og
interne kontroller
fungerede meget
tilfredsstillende.

Banedanmarks ledelse har taget forbehold for balancen vedrørende Banedanmarks infrastrukturaktivers tilstedeværelse og værdiansættelse. Rigsrevisionen har tilsluttet sig Banedanmarks ledelses forbehold.

Revision af Banedanmark

447. Rigsrevisionen har revideret Banedanmark, som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Banedanmark omfatter områderne Entreprise, Infrastruktur og Ikke-infrastruktur. Infrastruktur vedrører særligt Banedanmarks skinner, køreledninger mv., og Entreprise er entreprenørvirksomheden.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

448. Rigsrevisionen har vurderet Banedanmarks regnskabsaflæggelse og økonomiske forvaltning baseret på de udførte revisioner i regnskabsåret 2006. Rigsrevisionen har – ud over at have afgivet revisionsberetning og erklæring – afgivet erklæring på Banedanmarks regnskab for 2006. Rigsrevisionen afgav erklæringen og revisionsberetningen til Banedanmarks bestyrelse og Transport- og Energiministeriets departement.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Banedanmark er inde i en positiv udvikling med hensyn til genopretningen af økonomistyring og regnskabsvæsen. Revisionen i 2006 har samlet vist, at regnskabsforvaltningen har fungeret tilfredsstillende. Revisionen har også vist, at det betydelige ledelsesmæssige fokus på disse områder er opretholdt. Rigsrevisionen har dog måttet tage forbehold for balancen vedrørende infrastrukturaktiverne.

På baggrund af den udførte revision har erklæringen på Banedanmarks regnskab følgende ordlyd:

449. Banedanmarks ledelse har i pkt. 4 i sin regnskabserklæring oplyst, at "balancen vedrørende infrastrukturaktiverne ikke er reviderbar, idet aktivernes tilstedeværelse og værdiansættelse ikke kan verificeres i tilstrækkeligt omfang. Der arbejdes fortsat på at sikre infrastrukturaktivernes tilstedeværelse og værdiansættelse igennem det igangværende Asset Management-projekt".

Rigsrevisionen er enig i dette forbehold.

På baggrund af den udførte revision har Rigsrevisionen konkluderet følgende:

- Regnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, bortset fra værdiansættelsen af aktiverne i balancen.
- Der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- Rigsrevisionen er ved gennemgangen af årsrapporten ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at oplysningerne om mål og resultater i årsrapporten ikke er dokumenterede og dækkende.
- Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, Rigsrevisionen har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

450. Ovenstående vurdering er baseret på Rigsrevisionens revision samt samarbejde og tilsyn med den interne revision.

Banedanmark har oplyst om den manglende reviderbarhed af infrastrukturbalancen, at der i foråret 2007 er igangsat et projekt med inddragelse af ekstern bistand, med det formål at sikre at der kan udarbejdes en reviderbar balance pr. primo 2008.

Rigsrevisionen finder Banedanmarks initiativ tilfredsstillende.

Den udførte revision

451. Rigsrevisionens og den interne revisions revision af Banedanmark omfattede revision i årets løb, gennemgang af åbningsbalancer pr. 1. januar 2005, lønrevision, bevillingskontrol samt afsluttende revision og gennemgang af årsrapport. Rigsrevisionen har endvidere udført anlægsrevision af Svendborgbanen og afgivet beretning til Statsrevisorerne om forbedringer af Svendborgbanen (beretning nr. 9/06) samt udført en forvaltningsrevisionsundersøgelse (Asset Management-projektet).

Resultaterne af de enkelte revisioner, bortset fra bevillingskontrol og anlægsrevisionen, er omtalt nedenfor.

Revision i årets løb

452. Revisionen har omfattet gennemgang af regnskabsinstruksen samt de regnskabsmæssige forretningsgange og interne kontroller for områderne instrukser, driftsudgifter, indtægter, regnskabsmæssig registrering, herunder drifts- og statusafstemninger, betalingsforretninger, aflæggelse af regnskab og anlægsregistrering. Revisionen har endvidere omfattet en opfølgning på bemærkningerne om forbedring af Banedanmarks økonomistyring og regnskabskvalitet, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2005, s. 250, pkt. 57. En række bilag blev gennemgået. Bilagene var udtaget på udvalgte indtægts- og udgiftskonti ved en stikprøve under hensynstagen til væsentlighed og risiko.

453. Revisionen af Infrastruktur viste, at Infrastruktur i det væsentligste har forretningsgange og interne kontroller, der sikrer en korrekt bogføring, som kan danne grundlag for udarbejdelsen af en retvisende årsrapport. Enkelte områder mangler fortsat dækkende forretningsgangsbeskrivelser og interne kontroller, og afstemningsarbejder og dokumentationen heraf kan forbedres væsentligt.

Kvaliteten i bogholderiets arbejde er dog markant bedre.

Banedanmark har oplyst, at der er stor fokus på yderligere forbedringer af afstemninger og dokumentationen heraf.

Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende.

454. Revisionen af Entreprise viste, at Entreprise nu har velfungerende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer en korrekt bogføring. Det er Rigsrevisionens og den interne revisions vurdering, at Entreprise nu har et velordnet og gennemsigtigt bogholderi, som kan danne grundlag for udarbejdelsen af en retvisende årsrapport.

Gennemgangen af åbningsbalancer

455. Gennemgangen af Banedanmarks åbningsbalancer pr. 1. januar 2005 er foretaget over 2 omgange i 2005 og 2006, idet de først udarbejdede åbningsbalancer måtte korrigeres. Gennemgangen omfattede Entreprise og Ikke-infrastruktur, idet der ikke ifølge de statslige regler skulle udarbejdes åbningsbalance for Infrastruktur. Rigsrevisionen har endvidere foretaget en opfølgning på bemærkningerne om Banedanmarks registrering og værdiansættelse af sine anlægsaktiver, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2005, s. 250-251, pkt. 60.

Banedanmark har oplyst, at Økonomistyrelsen har tilsluttet sig, at der sker løbende korrektioner i regnskabsposter, der har indflydelse på balancen, og har i denne sammenhæng erklæret sig generelt enig i den afgrænsning af aktiver, som Banedanmark har kategoriseret som Ikke-infrastruktur.

Rigsrevisionen fandt på den baggrund, at oplysningerne i Ikke-infrastrukturs og Entreprises åbningsbalancer generelt var pålidelige og overordnet dokumenterede og ikke indeholdt væsentlige, helt åbenlyse fejl og mangler. Åbningsbalancerne kunne derfor efter Rigsrevisionens vurdering udgøre grundlaget for Banedanmarks regnskabsaflæggelse.

Forvaltningsrevision

456. Rigsrevisionen har udført forvaltningsrevision af Banedanmarks igangværende Asset Management-projekt.

Formålet var at undersøge, om Banedanmark har varetaget udviklingen af Asset Management-systemet på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Undersøgelsen omfattede ikke en vurdering af systemets kvalitet eller funktionalitet, idet Rigsrevisionen behandler dette i en igangværende større undersøgelse med henblik på af-rapportering til Statsrevisorerne.

Revisionen viste, at Banedanmark har overholdt gældende udbudsregler, indgået kontrakter med hensigtsmæssige vilkår, ført tilstrækkeligt tilsyn med eksterne konsulenter, sikret hensigtsmæssig fremdrift af projektet, overholdt gældende bevillingsregler ved opsplitningen af projektet samt sikret hensigtsmæssig styring af projektets økonomiske ramme, efter at projektet blev inkluderet i resultatkontrakten med ministeriet for 2005 og 2006.

Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen på det reviderede område ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Lønrevision

457. Rigsrevisionens lønrevision ved Banedanmark omfattede også en opfølgning på bemærkningerne til Banedanmarks løn- og pensionsadministration, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2005, s. 250.

Lønrevisionen ved Banedanmark viste, at lønregnskabet var rigtigt, og at de gennemgåede forretningsgange og de interne kontroller på løn- og personaleområdet var *tilfredsstillende* og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig personale- og lønforvaltning. En stikprøvevis gennemgang af løn- og personalesager viste, at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder.

Revisionen viste, at Banedanmark havde fulgt op på hovedparten af Rigsrevisionens bemærkninger vedrørende regnskabet for 2005. Forretningsgange og interne kontroller på løn- og personaleområdet var fyldestgørende beskrevet og blev efterlevet i praksis. Løn- og personalepolitikker fulgte Finansministeriets retningslinjer på området. Banedanmarks forvaltning af cheflønspuljen var forbedret, og der var etableret en formaliseret budgetopfølgningsprocedure på lønområdet.

Revisionen viste dog, at stillingskontrolreglerne ikke blev overholdt.

Departementet har efterfølgende oplyst, at flere stillinger (end tidligere) i Banedanmark er klassificeret i overensstemmelse med reglerne for stillingskontrol. Det er departementets opfattelse, at problemstillingen med manglende stillingsnumre og derved problemer med stillingskontrollen af ledelsesniveauet er bragt i orden i Banedanmark.

Rigsrevisionen finder Banedanmarks initiativer tilfredsstillende.

Afsluttende revision

458. Revisionen af Entreprise viste bl.a., at Entreprise havde udarbejdet afstemnings- og specifikationsmateriale af høj standard på årsafslutningsarbejderne. Der forekom dog nogle mindre fejl og unøjagtigheder for i alt ca. 2,7 mio. kr.

Revisionen af Infrastruktur viste bl.a., at der manglede afstemning af udbetalt rådighedsløn til finansbogholderiet, at der var en uhensigtsmæssig tilrettelæggelse af bogholderikredse, at der forekommer uhensigtsmæssig ordrefrigivelse til Entreprise, at der var hensat ca. 1,5

mio. kr. for meget vedrørende diverse løn- og bonusforhold, og at der var hensat 17,9 mio. kr. for meget vedrørende rådighedsløse.

Gennemgangen af årsrapporten viste mindre differencer, hvor bogholderiet manuelt har måttet opføre og uden for bogholderiet overføre beløb fra en hovedkonto til en anden for at få egenkapitalen under hovedkontoen til at stemme.

Rigsrevisionen har tidligere – i sagen om for meget modtaget likviditet på 819 mio. kr., jf. Statsrevisorernes beretning nr. 18/04 om revisionen af statsregnskabet for 2004 – påpeget det uheldige i Banedanmarks tilrettelæggelse af bogholderikredse. Rigsrevisionen finder fortsat, at tilrettelæggelsen af bogholderikredse i Banedanmark er utilfredsstillende, og vil derfor igen anbefale, at der snarest indføres bogholderikredse, som kun omfatter én hovedkonto.

Entreprises produktion

459. Rigsrevisionen og den interne revision har i forbindelse med årsafslutningen i Entreprise gennemgået Entreprises produktionsflow i 2006. Analyser viser, at Entreprise havde betydelig tomgangsproduktion i de 2 første kvartaler, mens der i de 2 næste kvartaler var tale om kapacitetsmangel, der bl.a. medførte overarbejde og hyring af fremmede entreprenører for at løse opgaverne. Banedanmark har oplyst, at det skæve produktionsforløb kan tilskrives langsommelig og sen frigivelse i Infrastruktur af de pågældende arbejder.

Rigsrevisionen har henledt bestyrelsens og departementets opmærksomhed på, at der efter Rigsrevisionens opfattelse er et betydeligt besparelses- og effektiviseringspotentiale ved at sikre en mere flydende og tidligere ordrefrigivelse til Entreprise. Herigennem kan Entreprise tilrettelægge et mere jævnt og omkostningseffektivt produktionsforløb. Banedanmark har erklæret sig enig i Rigsrevisionens vurdering.

Banedanmark har hertil anført, at trafikaftalen for 2007-2014 har givet et langsigtet planlægningsgrundlag og dermed et grundlag for at afgive ordrer til Entreprise på et tidligere tidspunkt end hidtil. Samtidig er der både i Entreprise og Infrastruktur stor fokus på at undgå tomgangsproduktion, dels gennem en tæt opfølgning på ordrebeholdningen i Entreprise, dels gennem afholdelse af samarbejds møder, hvor bl.a. tilrettelæggelse af produktionsflowet drøftes. Banedanmark forventer, at disse forhold vil medvirke til at reducere tomgangsproduktionen i Entreprise i den første del af året i forhold til tidligere år.

460. Rigsrevisionen finder Banedanmarks tiltag tilfredsstillende.

IV. Revision af EU-midler i Danmark

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OM EU-MIDLER I DANMARK

Regnskabernes rigtighed

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at regnskaberne for EU-områderne for Regionalfonden, Socialfonden, landbrugsstøtte, momsbidraget og BNI-bidraget for 2006 er udarbejdet i overensstemmelse med de statslige regnskabsregler. Regnskaberne giver et retvisende billede af tilskud, afgifter og bidrag for EU-områderne for dette regnskabsår og for den finansielle stilling ved regnskabsårets udløb. For afregning af told og landbrugsafgifter mv. er det Rigsrevisionens foreløbige vurdering, at afregningen ikke er retvisende, da afregningen tilsyneladende indeholder et betydeligt antal fejl.

De underliggende transaktioners lovlighed og formelle rigtighed

På baggrund af resultaterne af revisionen er det Rigsrevisionens opfattelse, at de transaktioner, der ligger til grund for regnskaberne for 2006 for EU-området, som helhed betragtet er lovlige og formelt rigtige og i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastsat af Europa-Kommissionen og Ministerrådet, med undtagelse af told og landbrugsafgifter mv., hvor de transaktioner, der består af oplysninger fra virksomhederne, kan være fejlbehæftede.

a. Indledning

461. Danmark modtager hvert år midler fra EU, ligesom Danmark afregner afgifter og bidrag til EU's egne indtægter. Midlerne fra EU består af tilskud fra EU's strukturfonde, herunder Den Europæiske Socialfond (Socialfonden) og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (Regionalfonden), samt tilskud fra EUGFL, Garantisektionen (landbrugsstøtte). Afregningen af afgifter omfatter told og landbrugsafgifter mv. (EU's traditionelle egne indtægter), mens afregningen af bidrag omfatter bidrag opgjort på grundlag af momsgrundlaget (momsbidraget) og bidrag opgjort på grundlag af bruttonationalindkomsten (BNI-bidraget).

Rigsrevisionen planlægger og gennemfører revisionen af EU-midlerne ud fra samme overvejelser om væsentlighed og risiko, som gælder for revisionen af statslige midler. Ved revisionen følger Rigsrevisionen God Offentlig Revisionsskik og anvender i øvrigt de metoder, der også anvendes ved revision af statslige midler i øvrigt, dvs. systemanalytisk revision og stikprøvevis substansrevision.

462. Rigsrevisionen har gennemført revision af afgifter og bidrag til EU's egne indtægter, tilskudsrevision af Regionalfonden og Socialfonden ved Erhvervs- og Byggestyrelsen og revision af tilskud til landbrugsstøtte under Direktoratet for FødevareErhverv. På baggrund af denne revision kan Rigsrevisionen afgive ovenstående revisionserklæring om EU-midler i Danmark.

b. Revision af afgifter og bidrag til EU's egne indtægter

463. Skatteministeriets departement afregner afgifterne og bidragene til EU på grundlag af SKATs opgørelse af told og landbrugsafgifter mv. samt på grundlag af EU's opgørelser af momsbidraget og BNI-bidraget.

EU opgør momsbidraget på grundlag af bl.a. en opgørelse fra Skatteministeriets departement af det danske momsgrundlag, og departementet opgør det danske momsgrundlag på grundlag af bl.a. SKATs opgørelse af momsindtægterne.

BNI-bidraget opgør EU på grundlag af bl.a. Danmarks Statistiks opgørelse af Danmarks bruttonationalindkomst (BNI).

SKATs opkrævning af told og landbrugsafgifter mv. og af moms er i vid udstrækning baseret på oplysninger fra de afgiftspligtige virksomheder.

Rigsrevisionens revision af afgifterne og bidragene omfatter hverken EU's forvaltning eller Danmarks Statistiks opgørelse af BNI, men alene Skatteministeriets forvaltning.

464. Rigsrevisionens revision af Skatteministeriets forvaltning på EU-området har omfattet en revision af departementets opgørelse og afregning af afgifter og bidrag til EU's egne indtægter og en revision af SKATs opgørelser af told og landbrugsafgifter mv. og momsindtægter.

Revision af Skatteministeriets departements opgørelse og afregning af afgifter og bidrag til EU's egne indtægter

465. Skatteministeriets departement har i 2006 afregnet afgifter og bidrag til EU's egne indtægter med 16,3 mia. kr. Heraf udgør told og landbrugsafgifter mv. 2,4 mia. kr., momsbidraget 3,5 mia. kr. og BNI-bidraget 10,4 mia. kr.

Revisionen ved departementet har omfattet revision af departementets forretningsgange og interne kontroller. Rigsrevisionen har endvidere revideret samtlige posteringer på kontiene for afregning af afgifter og bidrag til EU's egne indtægter i departementets regnskab for 2006.

Revisionen viste, at departementet samlet set har opgjort og afregnet afgifter og bidrag korrekt på baggrund af opgørelserne fra SKAT, at afregningen af afgifter og bidrag er optaget korrekt i departementets regnskab, og at departementet har etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang har sikret dette. Revisionen af SKAT har imidlertid også vist, at opgørelserne fra SKAT af told og landbrugsafgifter mv., der baserer sig på oplysninger fra virksomhederne, kan være behæftet med fejl, jf. nedenfor.

Revision af SKATs opgørelse af told og landbrugsafgifter mv.

466. Revisionen af SKATs opgørelse af told og landbrugsafgifter mv. varetages i et samarbejde mellem Rigsrevisionen og den interne revision i SKAT.

Revisionen er udført som systemrevision kombineret med en repræsentativ stikprøveundersøgelse.

Revisionen viste, at SKAT samlet set har opgjort told og landbrugsafgifterne mv. korrekt på grundlag af de afgiftspligtige virksomheders oplysninger, og at SKAT har etableret forretningsgange og interne kontroller, som i videst muligt omfang har sikret dette.

I SKATs it-system Importsystemet kan der dog have ligget ekspeditioner, som ikke var færdigbehandlet. Europa-Kommissionen har ultimo 2006 anmodet de danske myndigheder om at foretage en yderligere kontrol for i Importsystemet at finde frem til eventuelle ikke færdiggjorte ekspeditioner for perioden 2005-2006 og aflægge rapport om resultatet af kontrollen til Kommissionen. SKAT har endnu ikke færdiggjort undersøgelsen og rapporteret til Kommissionen.

Stikprøveundersøgelsen har omfattet en kontrol af de afgiftspligtige virksomheders oplysninger. Stikprøveundersøgelsen er endnu ikke færdigbehandlet, da der fortsat indhentes oplysninger. Den interne revision i SKAT forventer at afslutte stikprøveundersøgelsen af de afgiftspligtige virksomheders oplysninger medio november 2007, men de foreløbige resultater fra undersøgelsen tyder på, at de afgiftspligtige virksomheders oplysninger til brug for afregning af told og landbrugsafgifter mv. er fejlbehæftede i væsentlig grad. I stikprøven på 300 vareposter er der således fundet 65 fejl med beløbsmæssige konsekvenser på tilsammen ca. 236.000 kr. (for lidt) og ca. 218.000 (for meget). Dette svarer til, at samtlige virksomheder sandsynligvis tilsammen har afregnet ca. 97 mio. kr. for lidt og ca. 73 mio. kr. for meget eller henholdsvis ca. 3 % for lidt og ca. 2 % for meget i forhold til de 3,2 mia. kr. (inkl. EU's administrationsbidrag til Danmark for opkrævning af afgifterne), som virksomhederne tilsammen har afregnet til SKAT i 2006. Netto er der således sandsynligvis afregnet ca. 24 mio. kr. eller 1 % for lidt. Ud over de 65 fejl med beløbsmæssige konsekvenser er der en række formelle fejl, som også kan have beløbsmæssig betydning.

Efter EU's regler kan en virksomhed i en periode på 3 år regnet fra SKATs antagelse af virksomhedens angivelse søge om regulering af det afregnede beløb, og efter samme regler kan og skal SKAT foretage regulering, hvis der konstateres grundlag herfor. Det indebærer, at det afregnede beløb inden for en 3-årig periode kan ændre sig både som følge af fejl, virksomhederne selv konstaterer, og som følge af fejl, SKAT konstaterer.

De 65 fejl kan henføres til 5 forskellige fejltyper, jf. tabel 39.

Tabel 39. Fejl i de afgiftspligtige virksomheders oplysninger til brug for afregning af told og landbrugsafgifter mv.

Fejltype	For lidt angivet		For meget angivet	
	Antal vareposter	Beløb (kr.)	Antal vareposter	Beløb (kr.)
Forkert varekode	4	2.806,90	1	8.347,40
Forkert præferencetold	6	198.457,11	1	124.558,50
Forkert toldværdi	4	12.756,80	4	53.612,10
Forkert fragtbetrag mv.	24	9.953,33	7	14.586,70
Forkert valutakurs	10	11.718,20	4	17.171,20
I alt	48	235.692,34	17	218.275,90

De 5 fejltyper kan ifølge SKAT ikke opfanges af de nuværende inddatakontroller eller SKATs analyser ud fra specifikke risikoprofiler.

Som det fremgår af tabellen, er der flere forskellige årsager til fejlene, og fejlenes samlede beløbsmæssige betydning er nogenlunde ligeligt fordelt på for lidt og for meget angivet.

Den beløbsmæssigt tungeste fejltipe er forkert præferencetold, men den hyppigst forekommende fejltipe er forkert fragtbetrag mv.

Den interne revision har ved sin stikprøveundersøgelse ikke afdækket eksempler på urigtige angivelser, som er sket tilsigtet.

SKAT finder, at EU's regelsæt for told og landbrugsafgifter mv. på nogle områder er kompliceret og dermed kan være vanskeligt at forstå, og SKAT har over flere år iværksat forskellige tiltag med henblik på at højne kvaliteten af de afgiftspligtige virksomheders oplysninger.

I 2007 har SKAT igangsat et landsdækkende initiativ om "Kvalitet i fortoldning", og resultatet af denne indsats opgøres ultimo året 2007. For Indsatsplan 2008 har SKAT planlagt en kampagne over for de professionelle aktører (speditører mfl.) for at sikre fortsat fokus på "Kvalitet i fortoldning".

Rigsrevisionen finder, at antallet af fejl er højt, og at der derfor er behov for en målrettet indsats fra SKATs side med henblik på at nedbringe antallet af fejl.

Rigsrevisionen vil orientere Statsrevisorerne om det endelige resultat af stikprøveundersøgelsen.

Revision af SKATs opgørelse af momsindtægter

467. Revisionen af SKATs opgørelse af momsindtægter varetages ligeledes i et samarbejde mellem Rigsrevisionen og den interne revision i SKAT, og revisionen af opgørelsen af momsindtægter er også udført som systemrevision og repræsentative stikprøveundersøgelser.

Revisionen viste, at SKAT samlet set har opgjort momsindtægterne korrekt på grundlag af de afgiftspligtige virksomheders oplysninger, og at SKAT har etableret forretningsgange og interne kontroller, som i videst muligt omfang har sikret dette.

c. Tilskudsrevision ved Erhvervs- og Byggestyrelsen af Regionalfonden og Socialfonden

468. Tilskud fra Regionalfonden og Socialfonden administreres af Erhvervs- og Byggestyrelsen under Økonomi- og Erhvervsministeriet. Revisionen har omfattet tilskud ved Erhvervs- og Byggestyrelsen i Silkeborg og København.

Tilskud mv. på Regionalfondens og Socialfondens område udgjorde 0,2 mia. kr. i 2006.

Tilskud fra Regionalfonden

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

469. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen på tilskudsområdet var rigtig, og at tilskudsmodtager anvendte midlerne i overensstemmelse med forudsætningerne. Revisionen viste endvidere, at forretningsgange og interne kontroller hos Erhvervs- og Byggestyrelsen medvirkede til at sikre, at tilskud blev beregnet og udbetalt korrekt, at der blev aflagt et rigtig regnskab, og at de dispositioner, der var omfattet af regnskabsaflæggelsen, var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt bestemmelser fastsat af Europa-Kommissionen og Ministerrådet. Rigsrevisionen fandt, at Erhvervs- og Byggestyrelsens tilskudsforvaltning var tilfredsstillende.

Særligt revisionsresultat og Erhvervs- og Byggestyrelsens efterfølgende initiativ

470. Revisionen viste, at Erhvervs- og Byggestyrelsens sagsbehandlervejledning for uregelmæssigheder manglede instruks om, hvorledes man sikrede sig, at alle uregelmæssigheder blev indrapporteret til den ansvarlige sagsbehandler rettidigt, ligesom der var en mangelfuld bogføring af tilgodehavenderne. Styrelsen har som opfølgning på revisionen taget de nødvendige initiativer, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

Revisionens omfang

471. Ved revisionen gennemgik Rigsrevisionen Erhvervs- og Byggestyrelsens sagsbehandlervejledning, sagsbehandlervejledning for uregelmæssigheder, interne kontroller, afstemninger, regnskabsinstruks, it-systemet TAS og controllerens henstillinger. Endvidere gennemgik Rigsrevisionen 18 projekter og 5 uregelmæssighedssager.

Rigsrevisionen fulgte ligeledes op på Europa-Kommissionens bemærkninger. Kommissionens væsentligste bemærkning vedrørte Erhvervs- og Byggestyrelsens manglende egenkontrol ved projekterne. Erhvervs- og Byggestyrelsen havde som opfølgning på kritikken

fået udarbejdet en kontrolinstruks for deres projektbesøg og en plan, så deres besøg kunne gennemføres inden programperiodens afslutning.

Erhvervs- og Byggestyrelsens controller

472. Erhvervs- og Byggestyrelsens controller vedrørende Regionalfonden er ansat som følge af Europa-Kommissionens forordning nr. 438/2001 om gennemførelsesbestemmelser til Ministerrådets forordning nr. 1260/1999 for så vidt angår forvaltnings- og kontrolsystemerne for strukturfondenes interventioner. Controlleren har foretaget kontrol på stikprøvebasis i 2006 for programperioden 2000-2006.

Stikprøvekontrollen gav controlleren anledning til bemærkninger vedrørende en række mindre fejl.

På baggrund af tidligere kritik fra controlleren har styrelsen indført en procedure, hvorefter der for alle igangværende projekter skal indsendes kopi af transaktionssporet ved projektets afslutning. Dette bevirker, at de projektansvarlige aktivt forholder sig til afstemningerne og sikrer, at dokumentationen er fuldstændig. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende.

Controlleren konkluderede ud fra en samlet vurdering, at forvaltnings- og kontrolsystemerne for de udgifter, der var anmeldt til Europa-Kommissionen i 2006, fungerede tilfredsstillende.

Tilskud fra Socialfonden

473. Tilskudsrevisionen ved Erhvervs- og Byggestyrelsen omfattede tilskud til foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af arbejdsløshed, til udvikling af de menneskelige resurser, til social integrering på arbejdsmarkedet og til ligestilling mellem mænd og kvinder mv.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

474. Revisionen viste, at regnskabsaflæggelsen på tilskudsområdet var rigtig, og at tilskudsmodtager anvendte midlerne i overensstemmelse med forudsætningerne. Revisionen viste endvidere, at forretningsgange og interne kontroller hos styrelsen medvirkede til at sikre, at tilskud blev beregnet og udbetalt korrekt, at der blev aflagt et rigtigt regnskab, og at de dispositioner, der var omfattet af regnskabsaflæggelsen, var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt bestemmelser fastsat af Europa-Kommissionen og Ministerrådet. Rigsrevisionen fandt, at Erhvervs- og Byggestyrelsens tilskudsforvaltning var tilfredsstillende.

Revisionens omfang

475. Ved revisionen gennemgik Rigsrevisionen Erhvervs- og Byggestyrelsens sagsbehandlervejledning, sagsbehandlervejledning for uregelmæssigheder, interne kontroller, afstemninger, regnskabsinstruks, it-systemet OPUS samt controllerens bemærkninger og henstillinger. Rigsrevisionen fulgte ligeledes op på Europa-Kommissionens bemærkninger. Rigsrevisionen gennemgik desuden 15 projekter, der alle var startet op i amterne, men efter 1. januar 2007 er overgået til Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Erhvervs- og Byggestyrelsens controller

476. Erhvervs- og Byggestyrelsens controller vedrørende Socialfonden er ansat som følge af Europa-Kommissionens forordning nr. 438/2001 om gennemførelsesbestemmelser til Ministerrådets forordning nr. 1260/1999 for så vidt angår forvaltnings- og kontrolsystemerne for strukturfondenes interventioner.

Controlleren har foretaget kontrol på stikprøvebasis i 2006 for programperioden 2000-2006. Stikprøvekontrollen gav controlleren anledning til bemærkninger om enkelte fejl af mindre betydning.

Controlleren konkluderede ud fra en samlet vurdering, at forvaltnings- og kontrolsystemerne for de udgifter, der var anmeldt til Europa-Kommissionen i 2006, fungerede tilfredsstillende.

d. Revision ved Direktoratet for FødevareErhverv af landbrugsstøtte

477. Landbrugsstøtten administreres af Direktoratet for FødevareErhverv. Direktoratet for FødevareErhverv har i 2006 givet tilskud mv. på 10,1 mia. kr.

Revisionen varetages i samarbejde mellem Rigsrevisionen og en intern revision i Direktoratet for FødevareErhverv.

Rigsrevisionens vurdering af det reviderede område

478. Det er den interne revisions vurdering, at de transaktioner, der ligger til grund for regnskabet for 2006 på EU-området, som helhed betragtet er lovlige og formelt rigtige. De er i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastsat af Europa-Kommissionen og Ministerrådet, og regnskabet giver et retvisende billede af tilskud mv. for EU-området for dette regnskabsår og for den finansielle stilling ved regnskabsårets udløb.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Direktoratet for FødevareErhvervs administration af EU-tilskud som helhed betragtet er korrekt i henhold til gældende regler. Vurderingen er baseret på den revision, der er foretaget af Rigsrevisionen og den interne revision.

For så vidt angår tilskuddene under Den Fælles Landbrugspolitik er det Rigsrevisionens opfattelse, at det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem (IFKS) i Danmark anvendes korrekt og fungerer efter hensigten.

Revision af tilskud

479. Rigsrevisionens revision af tilskud har omfattet en revision af krydsoverensstemmelseskontrollen – dvs. kontrollen af overholdelsen af godt landmandskab mv. – under enkeltbetalingsordningen. Ved revisionen har Rigsrevisionen kortlagt og vurderet forretningsgange og interne kontroller i direktoratets kontrolkontor på grundlag af sagsbehandlerinstruks, direktoratets kontrolsystem og oplysninger indhentet ved interviews af medarbejdere i kontrolkontoret. Rigsrevisionen har endvidere gennemgået en stikprøve på 41 kontrolsager for at teste, om de beskrevne forretningsgange er fulgt, og om de interne kontroller er udført korrekt.

Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at direktoratet generelt har etableret et tilfredsstillende kontrolsystem for krydsoverensstemmelse, herunder tilfredsstillende forretningsgange og interne kontroller for kontrolsamarbejdet, selv om Rigsrevisionens undersøgelse viste, at kontrollen på flere områder kan forbedres.

Revision af direktoratets tilskudsadministrative it-system

480. Rigsrevisionen har foretaget revision af direktoratets tilskudsadministrative it-system. Revisionen er hovedsageligt baseret på den interne revisions arbejde. Revisionen vedrørte it-systemet "CAP-kort sigt", der som konsekvens af den seneste landbrugsreform i en overgangsperiode bliver anvendt ved administrationen af støtten under enkeltbetalingsordningen. I løbet af et par år vil et nyt system blive taget i brug.

Ved revisionen gennemgik Rigsrevisionen den interne revisions rapporter vedrørende revision af enkeltbetalingsordningen i 2005 og 2006 samt Det Attesterende Organs rapport vedrørende generelle it-kontroller fra oktober 2006.

Det Attesterende Organ er udnævnt af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og rapporterer til Europa-Kommissionen. Et privat revisionsfirma er udnævnt som Det Attesterende Organ.

481. Rapporterne fra såvel den interne revision som Det Attesterende Organ påpegede enkelte alvorlige fejl og mangler i it-miljøet og ved anvendelsen af "CAP-kort sigt". Der blev konstateret manglende transaktions- og kontrolspor i modulerne, mange tilfælde af mangel på afstemninger og flere tilfælde, hvor it-kontrollerne ikke virkede. Fejlene og manglerne er rapporteret til Europa-Kommissionen. Direktoratet for FødevareErhverv har oplyst, at disse forhold i al væsentlighed er blevet udbedret i 2007.

Direktoratet for FødevareErhvervs ledelse har desuden iværksat en del supplerende kontroller med henblik på at sikre en korrekt regnskabsaflæggelse. Det er Rigsrevisionens og den interne revisions vurdering, at de supplerende kontroller har kompenseret for de mangelfulde it-kontroller, idet Rigsrevisionen, den interne revision og Det Attesterende Organ ikke har konstateret væsentlige fejl i udbetalingerne i 2006.

482. Udbetalingerne sker på baggrund af beregnede udnyttede betalingsrettigheder. Beregningerne er underlagt en stikprøvevis efterprøvelse af erfarne sagsbehandlere inden godkendelse. I henhold til Europa-Kommissionens forordning nr. 796/2004 foretages der fysiske kontrolmålinger hos 5 % af støttemodtagerne enten i form af kontrolbesøg eller telemålinger. Større systematiske fejl mellem Enkeltbetalingssystemet, Markblokregistrets arealregistreringer og de faktiske arealer hos støttemodtagerne vil blive opfanget her.

Det Attesterende Organ har ved sin finansielle revision af regnskabet for 2006 gennemgået 284 enkeltsager, heraf 232 sager under enkeltbetalingsordningen. I ingen af disse sager blev der som nævnt konstateret udbetalingsfejl, hvorfor Det Attesterende Organ og den interne revision vurderede, at regnskabet for 2006 er retvisende og ikke indeholder væsentlige fejl og mangler.

Stedlig revision sammen med Den Europæiske Revisionsret

483. Rigsrevisionen har sammen med Den Europæiske Revisionsret foretaget stedlig revision af EU-tilskud vedrørende 2006 hos de endelige tilskudsmodtagere. Revisionen havde særligt fokus på revision af støtte under enkeltbetalingsordningen og eksportstøtte til sukker. Revisionen viste, at udbetalingerne var foretaget i overensstemmelse med gældende regler.

Rigsrevisionen har ligeledes sammen med Den Europæiske Revisionsret foretaget revision af den fysiske kontrol med udførsel af landbrugsprodukter, der giver ret til udbetaling af eksportstøtte. Revisionen viste, at et stort antal varer under transport til den endelige destination manglede forsegling. De danske myndigheder var enige i, at dette ikke var acceptabelt. SKAT har oplyst, at man vil tage initiativ til at afhjælpe problemet.

Revisionen viste endvidere, at de danske myndigheder kun havde modtaget 2 svar fra andre medlemsstater på 280 henvendelser om uregelmæssigheder, jf. Europa-Kommissionens forordning nr. 2090/2002. Der var enighed om, at det gensidige informationssystem tilsyneladende ikke fungerer, og Rigsrevisionen opfordrede Den Europæiske Revisionsret til generelt at følge op på det gensidige informationssystem, så systemet kommer til at fungere efter hensigten.

Endelig viste revisionen, at der var afstemningsproblemer med indrapporteringerne efter rådsforordning nr. 595/91, artikel 3, for 2003 og 2004. For at afhjælpe disse afstemningsproblemer har Direktoratet for FødevareErhverv fra og med 2005 præciseret, efter hvilke kriterier data skal indrapporteres.

V. Udvalgte emner

A. Digital kommunikation

RIGSREVISIONENS VURDERING

Rigsrevisionen vurderer, at hovedparten af de undersøgte virksomheder har etableret mulighed for digital kommunikation med borgerne på de områder, hvor det er økonomisk rationelt. De økonomiske gevinster er åbenlyse på sagsområder med mange borgere og hyppige indberetninger, og her er der i vidt omfang etableret digitale løsninger. De økonomiske overvejelser er i begrænset omfang dokumenteret i formaliserede business cases og er forbundet med betydelige usikkerheder.

Økonomistyrelsen, Erhvervs- og Byggestyrelsen, SKAT, Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Statsbiblioteket i Århus, Danmarks Meteorologiske Institut og Vejdirektoratet er nogle af de undersøgte virksomheder, som efter Rigsrevisionens vurdering har været bedst til at omsætte regeringens digitaliseringsplaner til faktiske løsninger.

I ca. halvdelen af de besøgte virksomheder var det Rigsrevisionens vurdering, at der var et betydeligt potentiale for forbedringer. Enten var der ikke implementeret digitale faciliteter til løsning af virksomhedernes myndighedsopgaver, eller også var løsningerne simple og uden integration til bagvedliggende systemer. Integrationen skabes i stedet ved genindtastning af oplysningerne i andre systemer.

Undersøgelsen viste endvidere, at de undersøgte virksomheders arbejde med at etablere og udbrede digitale løsninger har været vanskeliggjort af en række barrierer, jf. omtalen i bilag 2. Undersøgelsen har særligt vist, at der fortsat er behov for at styrke det tværgående samarbejde inden for og mellem stat, regioner og kommuner. Rigsrevisionen har noteret sig, at dette punkt allerede indgår i regeringens digitaliseringsplan for 2007-2010.

I næsten alle de undersøgte virksomheder var det relevant at bruge digital signatur i forbindelse med digitaliseringen af et forvaltningsområde. Over halvdelen af disse virksomheder pegede på den digitale signatur som et forhold, der gør det vanskeligt at udbrede digitale løsninger med borgerkontakt.

Rigsrevisionen skal anbefale, at Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, for at skabe mulighed for en bedre digital kommunikation, i særlig grad fokuserer på forbedringer vedrørende anvendelse og udbredelse af digital signatur.

a. Baggrunden for undersøgelsen

484. Statsrevisorerne har anmodet Rigsrevisionen om at undersøge den digitale kommunikation mellem staten og borgerne.

Anmodningen skal ses i lyset af, at de statslige virksomheders vilje og evne til at levere borgervenlige digitale serviceydelser i efteråret 2006 blev omtalt negativt i dagspressen. Desuden er en øget digital forvaltning blandt regeringens målsætninger, og regeringens erklærede vision er, at digitalisering skal bidrage til at skabe en effektiv og sammenhængende offentlig sektor med høj servicekvalitet, hvor borgere og virksomheder er i centrum.

b. Undersøgelsens indhold og metode

485. Digital kommunikation omfatter i denne undersøgelse statens formidling af information til borgeren såvel som digitale løsninger, som giver borgeren adgang til at læse oplysninger om egne personrelaterede forhold, der er registreret i de offentlige systemer. Digital kommunikation omfatter desuden de digitale løsninger, som borgeren kan anvende i forbindelse med fx indberetninger, ansøgninger og klager.

Rigsrevisionen har ved tilrettelæggelse af undersøgelsen valgt at definere "borgere" bredt, så undersøgelsen omfatter kommunikationen mellem staten og samtlige eksterne brugere, herunder borgere, private virksomheder og professionelle formidlere, fx advokater, revisorer og læger.

Rigsrevisionen redegjorde i Statsrevisorernes beretning nr. 4/05 om digitale løsninger i staten for en tidligere undersøgelse, der fokuserede på, om statens virksomheder havde udnyttet mulighederne for at etablere borger- og virksomhedsrettede digitale løsninger, om borgerne anvendte de udbudte digitale løsninger, og om de digitale løsninger havde ført til serviceforbedringer og effektiviseringer. Det var bl.a. Rigsrevisionens vurdering, at hovedparten af virksomhederne havde udnyttet mulighederne for at etablere digitale løsninger, men at der fortsat var et potentiale for digitalisering af flere serviceydelser og indberetninger. Rigsrevisionen vurderede endvidere, at departementerne og virksomhederne gjorde sig strategiske overvejelser om muligheden for digitalisering, men at flere med fordel kunne opstille mål for udviklingen af digitale løsninger.

486. Rigsrevisionen har i den foreliggende undersøgelse fokuseret på følgende 2 problemstillinger:

- Har de undersøgte statslige virksomheder i tilstrækkeligt omfang etableret mulighed for digital kommunikation med borgerne?
- Hvilke barrierer for digital kommunikation med borgerne har virksomhederne oplevet?

Hvordan er data indsamlet?

487. Undersøgelsens datagrundlag er tilvejebragt ved interviews med 27 statslige virksomheder af varierende størrelse og med mange forskelligartede opgavetyper. Ved udvælgelsen af virksomhederne har Rigsrevisionen taget hensyn til, om virksomheden varetager borgerrettede opgaver, og om opgaverne henvender sig til mange borgere. Der er ikke søgt en ligelig repræsentation af ministerområder.

Rigsrevisionen fik ved møderne med de 27 udvalgte statslige virksomheder en præsentation af deres gennemførte og planlagte digitaliseringsprojekter samt de problemer, digitaliseringen havde været forbundet med. Interviewene blev foretaget i perioden november 2006 - marts 2007.

Hvem er de ansvarlige parter på området?

488. Statens virksomheder er ansvarlige for den digitale kommunikation på deres egne områder. Virksomhederne er underlagt de respektive departementer og kan være afhængige af fælles koncernløsninger. Ministeriet for Videnskab Teknologi og Udvikling (Videnskabsministeriet) har det overordnede ansvar for udmøntningen af regeringens it-politik, herunder at skabe rammer og forudsætninger for realiseringen af de mål om digitale løsninger for borgere og private virksomheder, som er opstillet i regeringsgrundlaget fra februar 2005. Ministeriets arbejde udføres i praksis i samarbejde med Den Digitale Taskforce, der er sammensat af medarbejdere fra henholdsvis Kommunernes Landsforening, Danske Regioner og Finansministeriet.

c. Digital kommunikation med borgerne*Hvilke virksomheder er nået langt med digitaliseringen?*

489. Det er Rigsrevisionens vurdering, at følgende virksomheder har opnået en høj grad af digitalisering i forholdet til borgerne: Økonomistyrelsen, Erhvervs- og Byggestyrelsen, SKAT, Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Statsbiblioteket i Århus, Danmarks Meteorologiske Institut og Vejdirektoratet.

Undersøgelsen indikerer, at de virksomheder, som er nået længst med implementering af mulighed for digital kommunikation, har flere års erfaring med digitalisering og er i øvrigt kendetegnet ved, at:

- departementerne er synligt involveret, fx gennem direktør- og resultatkontrakter med underliggende virksomheder
- virksomhedens ledelse er synlig, engageret og aktiv i projekterne
- der i virksomheden er medarbejdere med interesse og kompetence på digitaliseringsområdet
- virksomheden har en velfungerende intern it-funktion.

Økonomiske forhold af betydning for digitalisering

490. De økonomiske virkninger af digitaliseringen har i undersøgelsen vist sig at have stor betydning for, om en statslig virksomhed vælger at digitalisere et forvaltningsområde. Økonomien er fx åbenlyst gunstig for SKAT og Økonomistyrelsen, der har et meget stort antal potentielle brugere, som kan have behov for relativt hyppigt at anvende den digitale service. Desuden kan det konstateres, at lovgivning på et område samt øremærkede finanslovsbevillinger bidrager til, at tekniske og organisatoriske barrierer overvindes og omsættes i digitale løsninger og systemer. Som eksempel herpå kan nævnes, at Fiskeridirektoratet har fået indskrevet et krav om digital indberetning i "Kontrolbekendtgørelsen", og at der via en særlig bevilling var ydet støtte til fiskeopkøberne, så de kunne tilpasse deres systemer til disse krav.

Motivet til at udvikle eller ændre en digital service opstår ofte fra ydre krav, fx ny lovgivning eller krav fra departementet.

Derudover konstaterede Rigsrevisionen, at digitalisering bliver anvendt som et middel til at nå de mål, der følger af EU-projektet AMVAB (Aktivitetsbaseret Måling af Virksomhedernes Administrative Byrder), som pålægger staten at reducere erhvervslivets administrative omkostninger. Dette er en væsentlig drivkraft for fx Fødevarestyrelsen, som arbejder på udvikling af digitale løsninger til ansøgninger og indberetninger.

491. Den Digitale Taskforce anbefaler i en vejledning om værdiestimering, at statens virksomheder i forbindelse med projektovervejelser foretager analyser af forventede udgifter og indtægter i en såkaldt business case. Vejledningen tager i høj grad udgangspunkt i, at projekterne over en – ofte kortere – årrække skal kunne finansiere sig selv gennem administrative besparelser.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at der kan være en modsætning mellem, at løsningerne skal finansiere sig selv inden for en kortere årrække, og det overordnede ønske om at udvikle sammenhængende løsninger på tværs af den offentlige sektor og til gavn for såvel borgere som virksomheder. Nogle effekter viser sig først på meget langt sigt og helt andre steder end i den virksomhed, som står over for en mulig implementering af en løsning.

Rigsrevisionen vurderer, at de principper, der ligger til grund for denne vejledning, i høj grad indgår i de undersøgte virksomheders overvejelser om digitalisering. Det er samtidig Rigsrevisionens vurdering, at virksomhederne har fokus på nytteværdien for borgerne. Overvejelserne er i mindre omfang dokumenteret i formaliserede business cases.

Rigsrevisionen vil behandle dette emne nærmere i forbindelse med opfølgningen på Statsrevisorernes beretning nr. 4/05 om digitale løsninger i staten. Risikovurdering og business case forventes at indgå i opfølgningen, ligesom der vil blive fulgt op på Videnskabsministeriets arbejde med udvikling af en model for måling af realiseret effekt af investeringer i udviklingen af digitale løsninger.

Er der potentiale for forbedringer?

492. Rigsrevisionen har konstateret, at flere myndighedsopgaver administreres med digitale løsninger på et relativt lavt teknologisk udviklingsniveau. I de mest enkle blanketløsninger har borgeren elektronisk adgang til en særlig formular, som borgeren kan printe, udfylde med håndskrift og sende med almindelig post.

I ca. halvdelen af de besøgte statslige virksomheder var det Rigsrevisionens vurdering, at der var et betydeligt potentiale for forbedringer. Enten var der ikke implementeret digitale faciliteter til løsning af myndighedsopgaverne, eller også var løsningerne simple og uden integration til bagvedliggende systemer. Integrationen skabes i stedet ved genindtastning af oplysningerne i andre systemer.

Etablering af digitale løsninger for statens opgaver er en dynamisk proces, hvor behovet og muligheden for løsninger til stadighed ændres, i takt med at de teknologiske muligheder ændrer sig. Det gælder derfor for næsten alle de undersøgte virksomheder, at der fortsat er muligheder for forbedringer, enten ved etablering af nye løsninger eller udvikling af eksisterende.

493. Rigsrevisionen vurderer, at hovedparten af virksomhederne arbejdede målbevidst på at skabe forbedrede muligheder for digital kommunikation. Undersøgelsen har dog også vist, at der er betydelige forskelle mellem virksomhederne imellem, hvilket bl.a. skyldes de forskelligartede vilkår, virksomhederne arbejder under. Rigsrevisionen har i forbindelse med undersøgelsen konstateret, at for næsten alle de besøgte virksomheder indgår det som mål i enten resultatkontrakten eller it-strategien at skabe forbedringer i den digitale kommunikation.

Tager virksomhederne hensyn til borgerne i udviklingen af digitale løsninger?

494. Det var et gennemgående træk i interviewene, at de undersøgte virksomheders motiver til at foretage forbedringer i den digitale kommunikation både var et hensyn til borgerne og virksomheden selv. Det vidtstrakte hensyn til borgerne gør sig specielt gældende for de meget væsentlige informationsportaler, som er etableret af Erhvervs- og Byggestyrelsen og Vejdirektoratet. Der er ikke blandt de undersøgte virksomheder konstateret nogen interessemodsigelser, når det gælder etableringen af digitale løsninger. De løsninger, der er til gavn for borgerne, er også til nytte for virksomhederne selv. Fx vil en service, der giver borgeren mulighed for at følge sin egen sag, give borgeren en bedre information og vil samtidig betyde, at virksomheden skal bruge mindre tid på at besvare henvendelser fra borgeren om udviklingen i sagen.

d. Barrierer for digital kommunikation

495. Ved interviewene med de 27 statslige virksomheder spurgte Rigsrevisionen, om virksomhederne havde oplevet barrierer for den digitale kommunikation og i bekræftende fald hvilke. Barrierer kan bestå i vanskelige problemer, som virksomhederne selv har en mulighed for at løse, eller eksterne problemer, som de ikke har direkte mulighed for selv at løse.

De barrierer, der blev nævnt under interviewene, fremgår af bilag 2. Rigsrevisionen skal særligt fremhæve problemer omkring samarbejde på tværs i staten og problemer med den digitale signatur.

Er der samarbejde på tværs af staten?

496. Rigsrevisionen vurderer, at de undersøgte statslige virksomheder generelt ikke er nået særligt langt, når det gælder samarbejde om systemer og data, der går på tværs af staten eller mellem staten og de kommunale myndigheder. Rigsrevisionen konstaterede dog samtidig, at der er etableret et vist tværgående samarbejde.

Et af problemerne for kommunikationen er forskel på systemer og øvrig teknologi i de virksomheder, der skal samarbejde. Fx oplevede Ankestyrelsen problemer med at udveksle sagsakter elektronisk med Arbejdsskadestyrelsen. Statens Serum Institut oplevede ligeledes forskelle i it-standarder som et problem i kommunikationen med hospitalsvæsenet.

Som eksempel på forskel i prioriteringer kan det nævnes, at domstolene stiller krav om originale dokumenter i papirform. Justitsministeriet har i forbindelse med høringen oplyst, at domstolene er ved at implementere et system, så alle domstole kan modtage elektroniske dokumenter via sikker e-mail.

Set fra borgerens synsvinkel bygger den ideelle digitale løsning på data fra flere forskellige kilder, så borgeren ikke skal indtaste oplysninger, der allerede eksisterer i offentlige registre. At etablere sådanne løsninger kræver, at alle parter er enige om behovet og har ret til at stille oplysningerne til rådighed. Derudover kræver det, at alle har tekniske og økonomiske forudsætninger for at indgå i samarbejdet. Rigsrevisionen kunne i forbindelse med undersøgelsen konstatere, at Færdselsstyrelsen har planer om at udvikle en service, bl.a. til brug for ansøgninger om vejtransporttilladelser for gods eller busdrift, ved at integrere oplysninger fra bl.a. SKAT, Rigspolitiet og fællesoffentlige registre. Projektet er dog indtil videre stillet i bero på grund af tekniske og lovgivningsmæssige problemer.

Som eksempler på tværgående samarbejde, som det er lykkedes at etablere, kan det nævnes, at Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen har en fælles løsning til indberetning af arbejdsulykker, og at der er et samarbejde mellem Fødevarestyrelsen og Plantedirektoratet om gødnings- og husdyrsindberetninger. Derudover har Vejdirektoratet et samarbejde med kommunerne om portalen "Vejportal", som er en samlet indgang til vej- og trafikhjemesider i Danmark.

Etableringen af den fællesoffentlige borgerportal "Borger.dk", som er udviklet i et samarbejde mellem Kommunernes Landsforening og Videnskabsministeriet, giver borgerne en samlet digital indgang til den offentlige sektor.

Problemer med digital signatur

497. I næsten alle de undersøgte virksomheder var det relevant at bruge digital signatur i forbindelse med digitaliseringen af et forvaltningsområde. Over halvdelen af disse virksomheder pegede på den digitale signatur som et forhold, der gør det vanskeligt at udbrede digitale løsninger med borgerkontakt. Det blev således oplyst, at signaturen anvendes i begrænset omfang, og borgerne har oplevet problemer med at installere og anvende den digitale signatur. Den digitale signatur opleves som meget lidt mobil, så anvendelsen har været begrænset til en bestemt fysisk computer. Dette har fx været et problem for hospitalspersonale, som ikke altid har stationære arbejdspladser.

En af konsekvenserne af den manglende brug af digital signatur er, at en kommunikation med en borger kan starte digitalt med en e-mail, mens den bliver besvaret på papir af den offentlige myndighed.

Udbredelsen af signaturen har desuden ikke levet op til forventningerne. Det var regeringens målsætning, at der ved udgangen af 2006 skulle være distribueret 1,1 mio. digitale signaturer, mens den faktiske distribution har været 776.000, jf. Den Digitale Taskforces opfølgning på målene i den offentlige sektors strategi for digital forvaltning 2004-2006.

Videnskabsministeriet har i samarbejde med den danske leverandør af digital signatur etableret nogle løsninger, som forøger fleksibiliteten ved den digitale signatur, herunder muligheden for cd-kort og digital signatur på chipkort.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at udbredelsen af den digitale signatur er en meget væsentlig forudsætning for den fortsatte digitalisering af den offentlige sektor. En langsom udbredelse af den digitale signatur fører til en lavere udnyttelse af de digitale løsninger, hvilket igen betyder, at virksomhederne skal være gearet til at håndtere både manuel papirpost og digitale forretningsgange. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Videnskabsministeriet bør sikre, at næste generation af den digitale signatur bliver mere brugervenlig og fleksibel end den nuværende.

Videnskabsministeriet har i forbindelse med høringen tilkendegivet, at brugervenlighed og mobilitet er afspejlet i kravspecifikationen og de tildelingskriterier, der ligger til grund for udbuddet af næste generation af den digitale signatur.

B. Administrative servicecentre

RIGSREVISIONENS VURDERING

Undersøgelsen viste, at serviceleveranceaftalerne mellem virksomhederne og servicecentrene generelt var tilstrækkeligt præcise og medvirkede til, at de administrative opgaver løses hensigtsmæssigt. Aftalerne var dog i nogle tilfælde for overordnede og uklare med hensyn til opgave- og ansvarsfordeling.

Serviceleveranceaftalerne er et afgørende styringsredskab i forhold til arbejdsfordelingen mellem virksomhederne og servicecentrene, og aftalerne bør derfor være detaljerede og præcise. Rigsrevisionen finder, at virksomhederne og servicecentrene løbende bør være i dialog om opgaveløsningen, ligesom aftalerne med jævne mellemrum bør tages op til evaluering, for at sikre at aftalerne tilpasses virksomhedernes og servicecentrenes aktuelle behov. Der kunne endvidere med fordel i højere grad ske erfaringsudvekslinger på tværs af ministerområderne om udformningen af serviceleveranceaftaler.

Ansvar for løsningen af virksomhedens opgaver ligger fortsat hos virksomheden, selv om den praktiske løsning af opgaver foregår i et servicecenter. Det er således virksomhederne, der har ansvaret for, at bevillinger overholdes, at regnskaberne er rigtige, at der udvises skyldige økonomiske hensyn m.m. Rigsrevisionen finder det derfor afgørende, at virksomhederne sikrer, at de har tilstrækkelige kompetencer til at kunne løse disse opgaver.

Rigsrevisionen finder det væsentligt, at det i serviceleveranceaftalerne præciseres, hvilket materiale servicecentrene skal levere, i hvilken kvalitet og på hvilke tidspunkter. Fx bør virksomhederne til brug for deres godkendelse af regnskabet aftale med servicecentret, hvilke oplysninger centret skal levere.

Rigsrevisionen er positivt indstillet over for udviklingen og udbredelsen af administrative servicecentre i staten, da dette kan medvirke til effektivisering, fleksibilitet, driftssikkerhed samt kvalitets- og kompetenceudvikling. Ved udviklingen af administrative servicecentre er det fortsat vigtigt, at der ikke gås på kompromis med kvaliteten af løsningen af de administrative opgaver, herunder regnskabsaflæggelsen.

a. Indledning

Baggrunden for undersøgelsen

498. Et administrativt servicecenter er en central organisatorisk enhed, der løser administrative opgaver for flere virksomheder på et eller flere ministerområder. Centrene løser typisk opgaver vedrørende økonomi, lønadministration og it-drift. Enkelte større administrative servicecentre yder endvidere virksomhederne rådgivning inden for fx indkøb af varer mv. og tilrettelæggelse af udbud af opgaver.

499. Flere ministerier har de seneste år valgt at få løst nogle af deres administrative opgaver i administrative servicecentre. Ministeriernes beslutning om at oprette administrative servicecentre er begrundet ud fra hensyn som effektivisering, kvalitets- og kompetenceudvikling, besparelshensyn og driftssikkerhed.

500. Finansministeriet følger løbende udviklingen på området og iværksatte i 2006 en undersøgelse af, om den statslige administration kan effektiviseres og professionaliseres

gennem øget brug af administrative servicecentre. Finansministeriets undersøgelse er endnu ikke afsluttet.

Formålet med Rigsrevisionens undersøgelse

501. Den aftale, der indgås mellem servicecentret og virksomheden om opgaveløsningen, ansvarsfordelingen mv., betegnes almindeligvis serviceleveranceaftalen. Rigsrevisionen har fundet det vigtigt at undersøge, om serviceleveranceaftalerne mellem virksomhederne og servicecentrene er tilstrækkeligt præcise og dermed medvirker til, at de administrative opgaver løses hensigtsmæssigt.

Metode

502. Rigsrevisionens undersøgelse har omfattet 5 administrative servicecentre, der er udvalgt, så der sikres variation i centrenes størrelse. Rigsrevisionen har alene udvalgt servicecentre, der har været virksomme i minimum 1 år for at sikre, at centrenes interessenter har en vis erfaring med servicecentret, og at besvarelsene ikke bærer for meget præg af de udfordringer, der ofte er forbundet med implementeringsfasen, og som kan påvirke vurderingen af servicecentrene. Af tabel 40 fremgår de udvalgte administrative servicecentre, baggrundsoplysninger om centrene, samt hvilke opgaver de udfører.

Tabel 40. De udvalgte administrative servicecentres opgaveløsning mv.

	Finansministeriet (FAF)	Kulturministeriet (KUMADM)	Miljøministeriet (CFK)	Familie- og Forbrugerministeriet (AC)	Integrationsministeriet (KLR)
Etableringsår	2003	2005	2004	2004	2006
Antal virksomheder	4	20	4	4	2
Antal årsværk	36	65	148	7	15
Økonomi					
Regnskabsopgaver	X	X	X	X	X
Økonomistyring		X			
Tilskud		X			
Personale					
Personalejura		X	X		
Løn/lønrefusion	X	X	X	X	X
It					
It-drift/support	X	X	X		¹⁾
Andre opgaver					
Indkøb	X	X	X		
Udbud		X	X		
Informationsservice			X		
Ejendomsadministration			X		
Rejsebestilling				X	
Telefonservice	X		X		

¹⁾ Integrationsministeriet har tillige et særskilt administrativt servicecenter på it-området.

503. Det fremgår af tabel 40, at der er stor variation mellem, hvor mange opgaver servicecentrene løser for virksomhederne. Det er således kun regnskabsopgaver og lønadministration, der løses af samtlige 5 servicecentre. KUMADM og CFK er de 2 største servicecentre, og det er også dem, der løser flest forskellige typer opgaver. Ministerierne overvejer løbende, om opgaveporteføljen passer til virksomhedernes behov.

504. For hvert servicecenter har Rigsrevisionen undersøgt 2-5 virksomheder, som servicecentret løser opgaver for. De 5 centre og 19 virksomheder har indgået i undersøgelsen. Der er gennemført interviews ved centrene og virksomhederne, ligesom Rigsrevisionen har gennemgået serviceleveranceaftalerne og anden relevant dokumentation.

b. Er serviceleveranceaftalerne mellem virksomhederne og servicecentrene tilstrækkeligt præcise og medvirker til, at de administrative opgaver løses hensigtsmæssigt?

505. Etableringen af servicecentre ændrer forudsætningerne for løsningen af administrative opgaver. Hvor opgaverne tidligere blev løst af de enkelte virksomheder selv, bliver opgaverne nu løst af servicecentre inden for rammerne af et "kunde-leverandør"-forhold. Der er dog tale om en speciel "kunde-leverandør"-relation. Virksomhederne kan ikke vælge mellem alternative servicecentre, og de kan i realiteten ikke vælge at løse opgaverne selv. Det giver servicecentrene en monopollignende situation, hvor virksomhederne ikke umiddelbart kan vælge dårlig kvalitet og/eller for høj pris fra, men alene kan gøre servicecentrene og departementerne opmærksom herpå.

Serviceleveranceaftalen bliver på den baggrund et afgørende instrument i styring og regulering af forholdet mellem kunde og leverandør. Brugerundersøgelser kan endvidere anvendes som middel til afdækning af tilfredsheden med "kunde-leverandør"-forholdet.

506. Serviceleveranceaftalerne bør tydeligt fastlægge opgave- og ansvarsfordelingen mellem servicecentrene og virksomhederne. Endvidere skal grundlaget for aftalerne – fx kvalitetsstandarder, leveringsfrister, produktionsmål, priser for ydelserne m.m. – være præciseret. Ved udformningen af aftalerne skal det endvidere sikres, at aftalerne lever op til kravet om, at virksomhedernes regnskabsgodkendelser er i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1693 af 19. december 2006 om statens regnskabsvæsen mv. (regnskabsbekendtgørelsen).

Ansaret for løsningen af virksomhedens opgaver ligger fortsat hos virksomheden, selv om den praktiske løsning af opgaver foregår i et servicecenter. Det er således virksomhederne, der har ansvaret for, at bevillinger overholdes, at regnskaberne er rigtige, at der udvises skyldige økonomiske hensyn m.m.

507. Undersøgelsen viste, at serviceleveranceaftalerne mellem virksomhederne og servicecentrene generelt var tilstrækkeligt præcise og dermed medvirkede til, at de administrative opgaver løses hensigtsmæssigt. Aftalerne var dog i nogle tilfælde for overordnede og uklare med hensyn til opgave- og ansvarsfordeling. Undersøgelsen viste, at servicecentrene og virksomhederne skal være særligt opmærksomme på følgende forhold:

- Serviceleveranceaftalerne skal evalueres og ajourføres.
- Virksomhederne skal råde over tilstrækkelige kompetencer til at kunne anvende ydelserne fra servicecentrene.
- Ansvars- og opgavefordeling vedrørende regnskabsgodkendelse mv. skal sikre, at virksomhedernes regnskabsgodkendelser er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen.

Serviceleveranceaftalerne skal evalueres og ajourføres

508. Undersøgelsen viste, at de første versioner af serviceleveranceaftalerne generelt var for upræcise i forhold til arbejdsfordelingen mellem virksomhederne og servicecentrene. Dette havde resulteret i dobbeltarbejde, fx ved at afstemninger blev foretaget af både virksomheden og servicecentret. Endvidere var der eksempler på, at nogle opgaver slet ikke blev løst, fx afstemninger.

Flere servicecentre fokuserede endvidere i for høj grad på centrenes egen produktion og nedprioriterede service over for virksomhederne. Dette kom fx til udtryk ved ensidig anven-

delse af helpdesks ved it-problemer og ensidig prioritering af skriftlig dokumentation i stedet for personlig kontakt. På it-området skulle medarbejderne i virksomhederne selv formulere deres it-problemer via e-mail med risiko for, at de ikke kunne formulere problemet tilstrækkeligt præcist, hvorefter servicecentret ikke kunne løse problemet eller løste et problem, der ikke eksisterede.

509. De manglende præciseringer i aftalerne har medført en uhensigtsmæssig opgaveløsning og har dermed kostet ekstra resurser, både på ledelses- og medarbejderniveau.

510. Både Finansministeriet, Kulturministeriet og Miljøministeriet har løbende præciseret serviceleveranceaftalerne. Præciseringerne retter sig primært mod at beskrive opgavefordelingen på et mere detaljeret niveau. I tredje generation af serviceaftalerne på Finansministeriets område er der fx præcise definitioner af alle delydelser og af ansvarsfordelingen for alle delydelser.

Finansministeriet understreger, at behovet for præcise og velfungerende serviceleveranceaftaler ikke bliver mindre, såfremt der i stigende grad arbejdes imod tværministerielle servicecentre. Rigsrevisionen er enig heri.

511. Rigsrevisionen finder, at serviceleveranceaftalerne er et afgørende styringsredskab i forhold til arbejdsfordelingen mellem virksomhederne og servicecentrene. Serviceleveranceaftalerne bør tydeligt fastlægge opgave- og ansvarsfordelingen mellem servicecentrene og virksomhederne. Aftalerne bør være detaljerede og præcise såvel i forhold til de ydelser, som servicecentrene skal levere, som det materiale, virksomhederne skal levere til centrene. Endvidere skal grundlaget for aftalerne – fx kvalitetsstandarder, leveringsfrister, produktionsmål, priser for ydelserne m.m. – være fastlagt.

Rigsrevisionen finder videre, at virksomhederne og servicecentrene løbende bør være i dialog om opgaveløsningen, ligesom aftalerne med jævne mellemrum bør tages op til evaluering, for at sikre at de er tilpasset virksomhedernes og servicecentrenes aktuelle behov.

512. Der kunne endvidere med fordel i højere grad ske erfaringsudvekslinger på tværs af ministerområderne om udformningen af serviceleveranceaftaler.

Virksomhederne skal råde over tilstrækkelige kompetencer til at kunne anvende ydelserne fra servicecentrene

513. Hovedparten af servicecentrene er dannet ved, at de relevante medarbejdere i virksomhederne er flyttet over i servicecentrene. Det har vist sig at være vanskeligt for nogle virksomheder at opretholde tilstrækkelige kompetencer til, at virksomhederne har kunnet få det fulde udbytte af ydelserne fra servicecentrene. Omkostningsreformen har forstærket problemet, da denne har medført et øget behov for faglige kompetencer såvel i virksomhederne som i servicecentrene.

514. Når en virksomhed overfører administrative opgaver og medarbejdere til et servicecenter, er det vigtigt, at virksomhedens ledelse for det første gør sig klart, hvilke opgaver virksomheden fortsat selv skal løse, og for det andet sikrer, at virksomheden råder over de kompetencer, der er nødvendige for, at virksomheden kan varetage disse opgaver.

515. En afklaring af de kompetencer, der er behov for i virksomheden, vil i sagens natur afhænge af, hvilke opgaver der er overført, men også virksomhedens særlige vilkår vil indgå i overvejelserne. En virksomhed, der har overdraget regnskabsopgaver til et servicecenter, vil fx have behov for medarbejdere, der kan rådgive ledelsen vedrørende afskrivninger, hvis virksomheden har betydelige aktiver.

516. På Kulturministeriets område, hvor der er mange mindre virksomheder, har man valgt, at servicecentret stiller en økonomikonsulent til rådighed for virksomhederne, som kan rådgive om statslig økonomistyring. Virksomhederne behøver dermed ikke selv at råde over

medarbejdere med kvalifikationer og erfaring på dette område. Det er i øvrigt Kulturministeriets erfaring, at netop etableringen af et administrativt servicecenter på ministerområdet, hvor kompetencerne inden for omkostningsregnskaber kunne koncentreres, muliggjorde en hensigtsmæssig implementeringen af omkostningsreformen i alle virksomhederne på ministerområdet.

517. Undersøgelsen viste, at virksomhederne i flere tilfælde ikke havde tilstrækkelige kompetencer til at anvende ydelserne fra servicecentrene til de opgaver, virksomheden stadig selv skal løse.

518. Ansvar for løsningen af virksomhedens opgaver ligger fortsat hos virksomheden, selv om den praktiske løsning af opgaver foregår i et servicecenter. Det er således virksomhederne, der har ansvaret for, at bevillinger overholdes, at regnskaberne er rigtige, at der udvises skyldige økonomiske hensyn m.m. Rigsrevisionen finder det derfor afgørende, at virksomhederne sikrer, at de har tilstrækkelige kompetencer til at kunne anvende ydelserne fra servicecentrene til de opgaver, virksomheden stadig selv skal løse.

Ansvars- og opgavefordeling vedrørende regnskabsgodkendelse mv. skal sikre, at virksomhedernes regnskabsgodkendelser er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen

519. Ifølge regnskabsbekendtgørelsen skal de regnskabsførende institutioner månedligt bekræfte, at registreringerne i koncernsystemet er i overensstemmelse med registreringerne i det lokale økonomisystem (jf. § 34, stk. 2).

520. Økonomistyrelsen har forudsat, at departementerne stiller krav til virksomhederne om en kvartalsvis godkendelse af regnskaberne. Den årlige godkendelse af virksomhedernes regnskaber over for departementerne fremgår direkte af § 36, stk. 2. De forhold, virksomheden skal kontrollere og vurdere ved godkendelsen, er fastsat i § 37.

521. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at servicecentrene kan stå for og have ansvaret for den månedlige bekræftelse efter regnskabsbekendtgørelsens § 34, stk. 2., mens den kvartalsvise og årlige godkendelse skal foretages af virksomheden selv.

522. Undersøgelsen viste, at servicecentret i Miljøministeriet udarbejder regnskabserklæringer og sender dem til virksomhederne sammen med det underliggende dokumentationsmateriale. Andre servicecentre skriver blot en e-mail om, at afstemningerne er gennemført, uden at pege på eventuelle problemer og uden at sende dokumentationsmateriale med. I disse tilfælde har virksomhederne selv stikprøvevist gennemført afstemninger for at sikre kvaliteten af servicecentrenes arbejde.

523. Rigsrevisionen skal understrege vigtigheden af, at ledelsen i virksomheden skal tage stilling til, om servicecentret skal have ansvaret for den månedlige bekræftelse, og om der er behov for månedligt at modtage oplysninger fra servicecentrene om, hvilke afstemninger der er udført suppleret med bemærkninger om eventuelle problemer. Fx kan man aftale, at bogholderiet hver måned udfylder tjeklister som dokumentation for udførte afstemninger og lignende kontroller.

For det andet skal virksomhedernes ledelser tage stilling til, hvilke oplysninger man ønsker at modtage fra servicecentret til brug for den kvartalsvise og årlige regnskabsgodkendelse i henhold til § 36. Det skal således tydeligt og klart fremgå af serviceleveranceaftalerne, hvilket materiale servicecentrene skal levere, i hvilken kvalitet, på hvilke tidspunkter og i hvilken form.

524. Rigsrevisionen er positivt indstillet over for udviklingen og udbredelsen af administrative servicecentre i staten, da denne kan medvirke til effektivisering, fleksibilitet, driftssikkerhed samt kvalitets- og kompetenceudvikling. Ved udviklingen af administrative servicecentre er det fortsat vigtigt, at der ikke gås på kompromis med kvaliteten af løsningen af de administrative opgaver, herunder regnskabsaflæggelsen.

C. Cheflønspuljeordningen

RIGSREVISIONENS VURDERING

Staten styrer lønniveauet for de øverste lønrammer i staten, idet dette bl.a. medvirker til at sikre, at der ikke sker lønglidninger på de underliggende lønniveauer. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at administrationen af cheflønspuljen, som er en af metoderne til at styre lønniveauet for de øverste lønrammer, ikke foregår helt hensigtsmæssigt.

Rigsrevisionen kan konstatere, at der ikke er sikret et overblik over, hvorvidt cheflønspuljens beløbsrammer overholdes – hverken fra Personalestyrelsens side eller på ministerområdeniveau. Personalestyrelsen foretager ikke en overordnet opfølgning, og departementerne foretager ikke en systematiseret opfølgning på virksomhedernes cheflønspuljeforbrug. Rigsrevisionens undersøgelse har dog vist, at alle virksomheder fører et cheflønspuljeregnskab og foretager opfølgning på eget puljeforbrug.

Rigsrevisionen finder, at Personalestyrelsen, som øverste myndighed for fordeling af puljen, bør kende omfanget af puljens størrelse, så der kan foretages en overordnet opfølgning på puljeforbruget. Rigsrevisionen finder videre, at departementerne stadig har det overordnede ansvar for, at ministerområdets samlede pulje ikke overskrides, og at den manglende opfølgning fra departementets side kan medføre, at virksomhederne kun har sporadisk fokus på opgørelse af puljemidlerne.

Departementerne har generelt ikke opstillet kriterier for den overordnede fordeling af cheflønspuljemidler, der kan bidrage til at sikre en målrettet anvendelse af cheflønspuljemidlerne. Det er Rigsrevisionens vurdering, at sådanne retningslinjer eller strategier kan bidrage til, at cheflønsmidlerne anvendes mere målrettet.

Fortolkningen af regelsættet foregår på enkelte områder uensartet. Den uensartede fortolkning af regelsættet bevirker, at cheflønspuljen ikke belastes ensartet. Det er Rigsrevisionens vurdering, at reglerne på området er komplekse, og at en administrativ regelforenkling kunne være hensigtsmæssig. De mange undtagelser gør efter Rigsrevisionens vurdering regelsættet komplekst og kan medvirke til at besværliggøre administrationen.

Finansministeriet har sikret systemunderstøttelse i Statens Lønssystem (SLS), men udarbejdelse af korrekte opgørelser, afstemninger og opfølgning på cheflønspuljen forudsætter særligt kendskab til lønssystemet hos virksomhederne i forbindelse med indrapporteringerne. Rigsrevisionen kan konstatere, at der er ringe kendskab til mulighederne i SLS. Hvis faciliteterne i SLS anvendes, er indrapporteringerne oftest fejlbehæftede. Den uensartede systemanvendelse medfører risiko for unøjagtige puljeopgørelser. Det er Rigsrevisionens vurdering, at et enklere opgørelsessystem vil medvirke til at sikre ensartethed og øge gennemskuelsen af virksomhedernes forbrug. Rigsrevisionen finder også, at virksomhederne bør have øget fokus på korrekt indrapportering af løndata til SLS.

a. Baggrunden for undersøgelsen

525. Staten har en ambition om ikke at være lønførende, og der er derfor indført forskellige ordninger, der skal sikre en styring af lønniveauet for de øverste lønrammer. Lønnen for de øverste lønrammer skal herefter virke regulerende for de øvrige lønninger, så der ikke sker lønglidning.

526. Chefløn består af flere elementer. Lønnen består af en grundløn, der er centralt fastsat, samt tillæg, som forhandles decentralt. Tillæg kan enten ydes som varige og midlertidige tillæg eller som engangsydelser.

Styringen af de øverste lønniveauer sker bl.a. i form af en cheflønspulje, der regulerer og begrænser den sum, der decentralt kan bruges på tillæg til chefer. Ud over tillæg fra cheflønspuljen kan virksomhederne anvende ansættelsesformer og lønelementer, som ikke belaster puljen. Således belaster hverken engangsvederlag, resultatløn eller åremålstillæg puljen. Cheflønspuljen begrænser altså alene den faste del af lønnen.

527. Rigsrevisionen har i Statsrevisorernes beretning nr. 5/06 om ansættelsesformer i staten behandlet ansættelsesformer for chefer. Undersøgelsen omfattede bl.a. åremålsansættelse samt ansættelsesformer, hvor visse løndelev ikke belaster cheflønspuljen. Nærværende undersøgelse af cheflønspuljen fokuserer derfor specifikt på styringen af cheflønspuljeordningen og virksomhedernes administration heraf.

528. Cheflønspuljeordningen blev indført i 1991, hvor den erstattede tidligere ministerpuljeordninger og chefpuljer. Den blev bl.a. indført for at sikre en højere grad af lønpolitisk dispositionsfrihed samt en mere effektiv udnyttelse af puljemidlerne end under de tidligere ordninger.

Administrationen af cheflønspuljeordningen involverer ifølge reglerne på området 3 aktører:

- *Finansministeriet* administrerer regelsættet vedrørende cheflønspuljen og fordeler puljen til ressortministerierne.
- *Ressortministeriet* fordeler puljen videre til virksomhederne på ministerområdet og selve departementet.
- *Virksomhederne* fordeler puljen blandt cheferne, fører regnskab med virksomhedens puljeforbrug og registrerer forbruget i lønsystemet.

b. Undersøgelsens indhold og metode

Hvad er formålet med undersøgelsen, hvad har vi undersøgt og hvordan?

529. Formålet med undersøgelsen er at kortlægge og vurdere styringen og administrationen af cheflønspuljen.

Resultatet af undersøgelsen er sammenfattet under følgende overskrifter:

- Har de 3 aktører sikret tilstrækkelig opfølgning på cheflønspuljeforbruget?
- Har departementerne opstillet kriterier for den overordnede fordeling af cheflønspuljemidlerne?
- Er regelsættet administrerbart?
- Har Finansministeriet sikret tilstrækkelig systemunderstøttelse til at udarbejde korrekte opgørelser, afstemninger og opfølgning på cheflønspuljen?

Inden svarene på spørgsmålene gennemgås, vil de dele af regelsættet for cheflønspuljen, der er relevante for undersøgelsen, blive gennemgået.

Metode

530. Rigsrevisionens undersøgelse er gennemført ved interviews med Personalestyrelsen for at afdække styrelsens rolle og ansvar i forbindelse med fordeling af puljemidler samt afklaring af regelsættet på området. Videre er der gennemført interviews eller spørgeskemaundersøgelse ved 13 departementer med det formål at klarlægge, hvordan departementerne styrer og administrerer cheflønspuljemidlerne på ministerområdet og opgør egne puljemidler.

I forbindelse med den løbende revision er der desuden foretaget en gennemgang af administrationen af cheflønspuljeområdet ved 12 virksomheder.

For at undersøge virksomhedernes anvendelse af Statens Lønssystem (SLS) er der foretaget en undersøgelse af lønsystemets faciliteter til understøttelse af cheflønspuljeområdet. Videre er data indrapporteret til SLS gennemgået på baggrund af en stikprøve udtrukket herfra.

C. Cheflønspuljens regelgrundlag

Regelsæt

531. Reglerne fremgår af Finansministeriets cirkulære om chefløn af 13. august 2003 og af en teknisk vejledning om chefløn fra 1999 udarbejdet af Finansministeriet i samarbejde med de faglige organisationer. Derudover har Økonomistyrelsen i en vejledning beskrevet, hvordan data vedrørende cheflønspuljen skal håndteres i SLS.

Cheflønspuljen omfatter stillinger i lønramme 35 og opefter på skalatrinssystemet med særlige undtagelser.

532. Puljens samlede størrelse fastlægges ved overenskomstforhandlingerne mellem Finansministeriet og de faglige organisationer. Cheflønspuljen fordeles hvert år pr. 1. april, hvor hvert ministerområde får udmeldt en pulje til chefløn af Personalestyrelsen.

Midlerne fordeles ved ansættelser, årlige lønforhandlinger eller omklassificeringer til højere lønrammer. Der er dog alene tale om en dispositionsret, da udgiften til tillæg afholdes inden for det ordinære lønsumsloft.

Regelsættet for cheflønspuljeordningen beskriver bl.a., hvordan puljemidlerne skal fordeles. Finansministeriet fordeler puljemidlerne til de enkelte ressortministerier på baggrund af lønsummen til medarbejdere omfattet af cheflønspuljeordningen. Dette sker efter aftale med de faglige organisationer. Herefter fordeler ressortministerierne puljemidlerne videre til virksomhederne.

Regelsættet fastlægger ikke retningslinjer for, hvordan departementerne skal fordele puljemidlerne til virksomhederne inden for de enkelte ministerområder. Det er frivilligt, om departementer og virksomheder vil fordele og anvende midlerne. Såfremt midlerne ikke anvendes, kan departementet herefter enten fordele dispositionsretten mellem ministerområdets øvrige virksomheder eller beslutte sig for ikke at anvende midlerne.

533. Tillæg til chefer afholdt af cheflønspuljen kan enten aftales som midlertidige eller varige. Engangsvederlag afholdes som udgangspunkt ikke længere af cheflønspuljen. Der er dog stadig enkelte personalegrupper, hvor engangsvederlag ifølge regelsættet belaster cheflønspuljen.

Cheflønspuljemidlerne er genanvendelige midler, hvilket betyder, at virksomheden ved stillingsophør eller ophør af midlertidigt tillæg igen har dispositionsret over midlerne. Der gælder dog en række undtagelser herfra, ligesom der i øvrigt er en række undtagelser fra de generelle regler. Det skyldes, at regelsættet løbende er blevet ændret i forbindelse med overenskomstfornyelserne.

d. Styringen og administrationen af cheflønspuljen

Har de 3 aktører sikret tilstrækkelig opfølgning på cheflønspuljeforbruget?

534. Samlet set kan Rigsrevisionen konstatere, at der ikke er sikret et overblik over, hvorvidt cheflønspuljens beløbsrammer overholdes – hverken fra Personalestyrelsens side eller på ministerområdeniveau. Personalestyrelsen foretager ikke en overordnet opfølgning, og departementerne foretager ikke en systematiseret opfølgning på virksomhedernes cheflønspuljeforbrug. Rigsrevisionens undersøgelse har endvidere vist, at alle virksomheder fører et cheflønspuljeregnskab og foretager opfølgning på eget puljeforbrug.

Personalestyrelsens udmeldinger af cheflønspuljer og opfølgning på forbrug

535. Personalestyrelsen udsender regelsæt og vejledninger samt breve til alle ministerområder, når det årlige dispositionsbeløb skal udmeldes til ministerområderne. Ifølge Personalestyrelsen er det det enkelte ministerområdes eget ansvar at fordele puljemidlerne på ministerområdet.

536. Rigsrevisionen har søgt at fremskaffe oplysninger om cheflønspuljens størrelse. Personalestyrelsen har oplyst, at det ikke er muligt at lave sådan en opgørelse. Det skyldes primært, at ressortomlægninger gennem årene har medført, at der er flyttet puljemidler såvel imellem som inden for de enkelte ministerområder. Derudover indgår der også tilbageførte og genanvendelige midler i puljen. Dette er midler, der tilbageføres til det pågældende ministeriums cheflønspulje, fx i forbindelse med stillingsledighed.

Cheflønspuljen består af den oprindelige pulje med tillæg af de opskrivninger, der aftales ved overenskomstforhandlingerne. Personalestyrelsen har oplyst, at de samlede faste tillæg udbetalt til chefer omfattet af cheflønspuljen udgør ca. 435 mio. kr. Beløbet viser dog alene forbruget og ikke det samlede råderum. Skønnet over puljens størrelse er altså behæftet med usikkerhed.

Det har heller ikke været muligt at få et samlet overblik over, hvor mange personer der får tillæg finansieret af cheflønspuljen. På grundlag af Finansministeriets forhandlingsdatabase har Personalestyrelsen dog opgjort, at der er ca. 5.350 årsværk, der opfylder kriterierne for at kunne få midler fra cheflønspuljen.

537. Personalestyrelsen foretager ikke en systematisk opfølgning på, om ressortministerierne overholder de udmeldte cheflønspuljer, ligesom der ikke foretages en systematisk opfølgning på, om virksomhederne overholder regelsættet. Personalestyrelsen har oplyst, at cheflønsmrådet følges via de lønstatistiske værktøjer som led i den almindelige lønovervågning, hvor der er fokus på såvel lønudviklingen som lønniveauerne for chefgrupperne i staten. Personalestyrelsen kan i den forbindelse indgå i dialog med ministerierne om cheflønspolitikken. Styrelsen vurderer, at der først og fremmest bør sættes på en videreudvikling af den lønstatistiske overvågning og dialogen med ministerierne om deres cheflønspolitik og lønrelationer.

Rigsrevisionen finder, at Personalestyrelsen, som øverste myndighed for fordeling af puljen, bør kende omfanget af puljens størrelse, så der kan foretages en overordnet opfølgning på puljeforbruget.

Personalestyrelsen har oplyst, at cheflønspuljeordningen i sin nuværende form ikke er indrettet, så puljeforbrug mv. på de enkelte ministerområder løbende kan følges og kontrolleres. Hvis en sådan centralt forankret overvågningsmulighed skal etableres og være effektiv, vil det forudsætte, at der gennemføres ændringer i aftale- og cirkulæregrundlaget foruden etablering af rapporteringsprocedurer mv. Efter Personalestyrelsens opfattelse vil der være risiko for en bureaukratisering af ordningen. Rigsrevisionen er enig i, at en bureaukratisk løsning ikke er ønskværdig, men finder dog fortsat, at Personalestyrelsen bør overveje, om en overvågning af puljeforbruget kan integreres i den øvrige styring af cheflønsmrådet.

Departementer og virksomheders puljeopgørelser samt opfølgning på forbrug

538. Departementerne fordeler puljemidlerne til virksomhederne. Ministerier og virksomheder har ansvaret for at føre regnskab med puljemidlerne. Det fremgår ikke af vejledningen, hvorvidt det forventes, at departementerne foretager en opfølgning på det samlede puljeforbrug for ministerområdet.

539. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at hovedparten af departementerne er konsekvente med årligt at udsende oplysninger om puljemidler til virksomhederne. Enkelte virksomheder har dog givet udtryk for, at departementet til tider udsender oplysningerne med forsinkelse. De pågældende virksomheder har oplyst, at det besværliggør administrationen af midler i puljeår for virksomheden.

540. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der som oftest ikke er etableret en fast procedure for, om departementerne orienteres om virksomhedens forbrug og i givet fald hvor ofte. Ansvaret for cheflønspuljemidlerne er ifølge departementerne generelt uddelegeret til virksomhederne og dermed også ansvaret for, at det udmeldte cheflønspuljeniveau ikke overskrides.

Hovedparten af departementerne har dog reserveret en del af ministerområdets pulje, som virksomhederne har mulighed for at søge om. Samtidig får departementerne meddelelse om virksomhedernes aktuelle forbrug, når virksomhederne søger om ekstra midler. Dermed kan departementerne holde øje med, om der sker puljeoverskridelser. Såfremt der ikke søges om midler, eller virksomhederne ikke selv oplyser departementet om overskridelser, forudsætter departementerne, at virksomhederne holder sig inden for den udmeldte pulje. Ifølge departementerne medvirker dette til at sikre, at puljen ikke nødvendigvis overskrides, selv om departementerne ikke foretager en systematiseret opfølgning på forbruget.

541. Undersøgelsen viste, at Beskæftigelsesministeriets departement årligt indhenter oplysninger om virksomhedernes forbrug af cheflønspuljen. Rigsrevisionen finder, at departementets fokus på cheflønspuljen medvirker til at sikre en hensigtsmæssig administration og styring af cheflønspuljen i de underliggende virksomheder. Det er Rigsrevisionens vurdering, at indsendelse af puljeopgørelser giver departementet bedre mulighed for at få overblik over forbruget af den samlede pulje på ministerområdet. Det er Rigsrevisionens anbefaling, at de øvrige departementer overvejer en lignende styring af området.

542. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at alle virksomheder fører et cheflønspuljeregnskab og foretager opfølgning på eget puljeforbrug.

Rigsrevisionen finder, at ressortministeriet stadig har det overordnede ansvar for, at ministerområdets samlede pulje ikke overskrides, eller om der er ledige puljemidler, som kan anvendes i andre virksomheder på ministerområdet.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at den manglende opfølgning fra departementets side kan medføre, at virksomhederne kun har sporadisk fokus på opgørelse af puljemidlerne.

Rigsrevisionen vurderer, at selv om der er reserveret en pulje til uforudsete udgifter, er der stadig risiko for, at den samlede puljeramme overskrides, hvis der forekommer flere eller betydelige overskridelser. Dermed kan cheflønspuljen for det enkelte ministerområde blive overskredet.

Har departementerne opstillet kriterier for den overordnede fordeling af cheflønspuljemidlerne?

543. Undersøgelsen har vist, at departementerne generelt ikke har opstillet kriterier for anvendelsen af cheflønspuljemidlerne, der kan bidrage til at sikre en målrettet anvendelse af cheflønspuljemidlerne.

Departementernes fordeling af puljemidlerne

544. Det fremgår ikke af regelsættet, hvordan midlerne til de underliggende virksomheder skal fordeles.

Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at hovedparten af departementerne fordeler cheflønspuljemidlerne mellem virksomhederne på baggrund af lønsummen eller antallet af chefstillinger i virksomhederne.

545. Beskæftigelsesministeriets departement har udarbejdet retningslinjer for fordeling af cheflønspuljen på ministerområdet, herunder også hvordan virksomhederne skal håndtere tilbageførte midler, samt styring af lønniveauet og cheflønspuljens funktion i forhold hertil.

546. I de senere år er der indført en række frihedsgrader på lønområdet, bl.a. med Ny Løn. Hensigten med Ny Løn er, at lønnen i højere grad skal afspejle kvalifikationer og kompetencer samt fastsættes individuelt. Det er Rigsrevisionens vurdering, at virksomhederne af samme grund kan have individuelle behov ved aflønning af chefer.

547. Rigsrevisionen har konstateret, at departementerne generelt ikke har udarbejdet retningslinjer eller strategier for den overordnede fordeling af cheflønspuljemidler. Det er Rigsrevisionens vurdering, at sådanne retningslinjer eller strategier kan bidrage til, at cheflønsmidlerne anvendes mere målrettet.

Er regelsættet administrerbart?

548. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at fortolkningen af regelsættet på enkelte områder foregår uensartet. Den uensartede fortolkning af regelsættet bevirker, at cheflønspuljen ikke belastes ensartet.

549. Virksomhederne har oplyst, at de generelt er tilfredse med Personalestyrelsens cirkulærer og vejledninger på området, og at regelsættet er gennemskueligt og forståeligt. Flere virksomheder bemærker dog, at selve ordningen er kompleks at administrere, og at cheflønspuljeordningen med fordel kunne forenkles. Videre er det blevet bemærket, at det komplekse regelsæt medfører, at der anvendes meget tid på administrationen af cheflønspuljen i forhold til disponeringsbeløbet.

Flere departementer har udtrykt tvivl om, hvorvidt de underliggende virksomheder er i stand til at håndtere det komplekse regelsæt på området. Enkelte departementer har derfor udsendt en vejledning til virksomhederne.

Ved gennemgangen har Rigsrevisionen set eksempler på, at særligt komplekse regler administreres forskelligt. Fx har der ikke været ens praksis blandt virksomhederne for, hvorvidt pensionen belastede puljeopgørelserne, selv om udgiften til pension af tillæg ifølge regelsættet belaster cheflønspuljen, og tillæg til chefer generelt er pensionsgivende.

550. Det er Rigsrevisionens vurdering, at reglerne på området er komplekse, og at en administrativ regelforenkling kunne være hensigtsmæssig. De mange undtagelser gør efter Rigsrevisionens vurdering regelsættet komplekst og kan medvirke til at besværliggøre administrationen.

Rigsrevisionen vurderer videre, at det alternativt kan medvirke til at sikre en mere ensartet administration af regelsættet, hvis regelsættet præciserer, hvordan særligt vanskelige regler administreres.

Personalestyrelsen er enig med Rigsrevisionen i, at regelsættet på visse punkter er komplekst, og vil overveje en forenkling i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2008. Personalestyrelsen overvejer ligeledes en revision af cheflønspuljeordningen. Rigsrevisionens vurderinger og anbefalinger vil indgå i disse overvejelser. Personalestyrelsen under-

streger dog, at regelsættet er fastsat i en aftale mellem Finansministeriet og centralorganisationerne, og at Finansministeriet derfor ikke ensidigt kan foretage ændringer i reglerne.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Personalestyrelsen overvejer en forenkling af ordningen.

Har Finansministeriet sikret tilstrækkelig systemunderstøttelse til at udarbejde korrekte opgørelser, afstemninger og opfølgning på cheflønspuljen?

551. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at Finansministeriet har sikret systemunderstøttelse i SLS, men at udarbejdelse af korrekte opgørelser, afstemninger og opfølgning på cheflønspuljen forudsætter særligt kendskab til lønsystemet hos virksomhederne i forbindelse med indrapporteringerne.

Rigsrevisionen kan konstatere, at der er ringe kendskab til mulighederne i SLS. Hvis faciliteterne i SLS anvendes, er indrapporteringerne oftest fejlbehæftede. Samtidig er der dog efterspørgsel efter systemunderstøttelse i form af et enklere opgørelsessystem.

Validiteten af SLS-indrapporteringer

552. SLS giver mulighed for at registrere forbruget af cheflønspuljemidler på særlige statistik-koder. Økonomistyrelsen har udsendt en beskrivelse af, hvilke forhold virksomhederne skal være særligt opmærksomme på ved indrapportering af cheflønstillæg til SLS. Videre fremgår det, hvilke statistik-koder der skal anvendes, samt hvilke muligheder der eksisterer for kontrol af, om indrapporteringen er korrekt.

553. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at halvdelen af virksomhederne ikke anvender SLS ved registrering af cheflønspuljetillæg. Flere virksomheder har oplyst, at statistik-koderne ikke anvendes systematisk, og at anvendelsen afhænger af den enkelte lønmedarbejders kendskab til lønsystemet og indrapportering af statistik-koder mv. Rigsrevisionen vurderer, at dette skyldes, at indrapporteringen til lønsystemet er teknisk besværlig og dermed vanskelig for virksomhederne at anvende.

Rigsrevisionens gennemgang af cheflønspuljeopgørelserne har vist, at hovedparten af virksomhederne i stedet anvender egenudviklede regneark. Enkelte virksomheder har givet udtryk for, at det er én medarbejder, der har kendskab til reglerne på området og til, hvordan opgørelserne læses. Opgørelserne er således ikke i alle tilfælde gennemskuelige for udenforstående. Departementernes mulighed for at anvende opgørelserne til opfølgning på forbruget mindskes derved. Hovedparten af departementerne og flere virksomheder har efterlyst, at der stilles et enklere opgørelsessystem til rådighed.

554. Rigsrevisionen har foretaget en undersøgelse af 25 tilfældigt udvalgte chefer, ansat ved forskellige virksomheder og departementer i staten, for at efterprøve validiteten af de indrapporteringer, der foretages til SLS. Rigsrevisionen har ved undersøgelsen konstateret, at der i 68 % af tilfældene ikke var foretaget korrekt indrapportering. I 8 tilfælde var der ikke indrapporteret statistik-koder til lønsystemet, og i 9 tilfælde var beløbene ikke indrapporteret korrekt. Fejlene var af teknisk karakter og vedrørte ikke den beløbsmæssige udbetaling af cheflønstillæg. Fejlene har dog betydning for anvendelsen af statistiske oplysninger om cheflønspuljen og forringer validiteten i løndatabaser og rapporter, der anvender data fra SLS.

555. Det er Rigsrevisionens vurdering, at et enklere opgørelsessystem vil medvirke til at sikre ensartethed og øge gennemskueligheden af virksomhedernes forbrug. Videre vil det forbedre departementernes mulighed for at følge forbruget og sammenligne virksomhedernes opgørelser samt Personalestyrelsens mulighed for at kontrollere ministerområderne.

556. Departementerne og virksomhederne har efterspurgt muligheden for at kunne afstemme cheflønspuljeopgørelserne. Rigsrevisionen har konstateret, at der er en rapport i SLS, der giver mulighed for at trække oplysninger om cheflønninger. Rapporten opgør mi-

nisterområdets forbrug af cheflønspuljemidler ud fra statistikkoderne. Det er derfor Rigsrevisionens vurdering, at opgørelser af cheflønspuljen ud fra SLS-data ikke er valide, da virksomhederne ikke anvender SLS systematisk og korrekt.

557. Rigsrevisionen finder, at den uensartede systemanvendelse medfører risiko for unøjagtige puljeopgørelser, og at der bør lægges vægt på brugervenlige opgørelses- og afstemningsmuligheder, der medvirker til at sikre korrekte opgørelser af cheflønspuljeforbruget.

Videre er der fundet et forholdsmæssigt stort antal fejl i en mindre stikprøve. Fejlene bør efter Rigsrevisionens vurdering kunne undgås ved en øget opmærksomhed i virksomhederne i forbindelse med indrapporteringen til SLS. Rigsrevisionen finder desuden, at Personalestyrelsen bør sikre, at virksomhederne får kendskab til de nuværende rapportmuligheder, og at det overvejes, om der kan udvikles mere enkle og anvendelige rapportmuligheder i SLS.

Det er ikke umiddelbart Økonomistyrelsens vurdering, at selve indrapporteringen til SLS er vanskelig. Styrelsen vil dog overveje, om vejledningerne kan forbedres, ligesom styrelsen vil se på mulighederne for at udarbejde et afstemningsuddata, der i højere grad opfylder virksomhedernes og departementernes behov. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende.

D. 15 kommuners forvaltning af integrationsloven

RIGSREVISIONENS VURDERING

Undersøgelsen viste, at 5 kommuner havde formuleret en egentlig integrationspolitik, mens 10 kommuner i varierende omfang havde fastsat mål for dele af integrationsindsatsen i budgetter, virksomhedsplaner, handleplaner mv. Der var imidlertid væsentlige forskelle i omfanget og kvaliteten i målfastsættelsen. Generelt havde kommunerne i deres styring af integrationsindsatsen fokus på udlændingenes tilegnelse af det danske sprog og på den beskæftigelsesrettede indsats. Det var Rigsrevisionens opfattelse, at en samlet integrationsindsats over for den enkelte udlænding forudsætter mere helhedsorienterede og tværgående overvejelser i kommunerne. Dette kunne ske ved et systematisk arbejde med opstilling af konkrete og sammenhængende mål for den samlede integrationsindsats. Rigsrevisionen anbefaler, at kommunerne overvejer igangsætning af sådanne processer med henblik på at synliggøre kommunens prioriteringer i integrationsindsatsen. Dette kan tilvejebringe en dokumenteret viden om sammenhængen mellem indsats og effekt.

Kommunerne havde generelt etableret hensigtsmæssige procedurer for indgåelsen af individuelle kontrakter med udlændinge, der sikrede, at indgåelsen af kontrakterne overholdt lovgivningens krav. Det var Rigsrevisionens opfattelse, at indholdet i kontrakterne havde en høj grad af standardisering, der reducerede det individuelle præg i de opstillede mål og aftalte aktiviteter. En mere individuel beskrivelse i kontrakterne kunne give den enkelte udlænding større forståelse for anvendelsen heraf og medvirke til, at kontrakterne bliver et mere effektivt værktøj til styringen af introduktionsprogrammet. Rigsrevisionen konstaterede, at de indgåede kontrakter i flere kommuner ikke blev anvendt aktivt i den løbende opfølgning på udlændingens gennemførelse af introduktionsprogrammet. Det var Rigsrevisionens vurdering, at den manglende anvendelse af kontrakterne i opfølgningen primært forekom, når kontrakternes målsætninger og aktiviteter var for sporadisk beskrevet.

Undersøgelsen viste, at i 14 kommuner havde man ibrugtaget et it-system til tilskudsadministrationen, og at kommunernes hjemtagelse af grundtilskud og programtilskud var forholdsvist uproblematisk, så længe de anlagte forretningsgange blev fulgt, og den løbende ajourføring af data i tilskudssystemet blev foretaget. Undersøgelsen viste, at i 3 kommuner var organiseringen af registreringsopgaven sårbar, hvilket havde givet anledning til væsentlige bemærkninger fra disse kommuners revisorer, og i et enkelt tilfælde havde revisor taget forbehold på tilskudsopgørelsen.

Kommunerne havde visse problemer med hjemtagelse af resultattilskud vedrørende ordinær beskæftigelse på grund af kravene til dokumentationen. Disse krav forudsatte, at den enkelte udlænding frivilligt og på kommunens opfordring fremsendte oplysninger i form af lønsedler, idet kommunerne ikke havde hjemmel til at kræve oplysningerne udleveret. I 14 kommuner var der etableret en pragmatisk løsning, hvor der forud for hjemtagelsen af dette tilskud blev rettet henvendelse til udlændingene med anmodning om en kopi af deres lønsedler. De fleste udlændinge havde imødekommet henvendelsen. Rigsrevisionen finder det uheldigt, at Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration (Integrationsministeriet) havde fastsat dokumentationskrav for hjemtagelsen af resultattilskud, som var baseret på udlændingenes frivillige fremsendelse af oplysninger. Integrationsministeriet er enig i, at dette ikke er en optimal løsning, men vurderer efter afvejning af fordele og ulemper, at dette er den bedst mulige løsning på nuværende tidspunkt. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Integrationsministeriet fortsat bør overveje mulighederne for at skabe en mere hensigtsmæssig ordning, der er enklere at administrere for kommunerne.

a. Baggrund for undersøgelsen

558. Rigsrevisionen gennemgår årligt i et antal kommuner de dele af kommunernes regnskaber, hvor staten yder hel eller delvis refusion af de afholdte udgifter, jf. rigsrevisorlovens § 5. I 2006 besøgte Rigsrevisionen 15 kommuner, der var valgt ud fra generelle kriterier om Rigsrevisionens tidligere besøg, valg af revisor, geografisk beliggenhed samt størrelse. Gennemgangen blev foretaget i København, Hvidovre, Glostrup, Herlev, Brøndby, Vallensbæk, Ishøj, Fredensborg-Humlebæk, Karlebo, Ringsted, Bornholm, Odder, Morsø, Dronninglund og Brønderslev kommuner.

I forbindelse med regnskabs gennemgangen blev der tillige gennemført en særskilt undersøgelse af kommunernes administration af integrationslovens bestemmelser om introduktionsprogram. Gennemgangen var afgrænset til regnskabsårene 2003-2005, men der blev i vurderingerne taget hensyn til, at flere kommuner i 2006 havde gennemført ændringer i forvaltningen af integrationsloven. Undersøgelsen har ikke omfattet kommunernes beskæftigelsesindsats for udlændinge omfattet af integrationsloven, idet dette ville have krævet en særskilt gennemgang af kommunernes administration af beskæftigelsesområdet.

Lovgrundlag

559. Integrationsloven har som mål at sikre, at nyankomne udlændinge, som får opholdstilladelse i Danmark, bliver introduceret til det danske samfund, og at de ved en integrationsindsats og egen indsats bliver ydende og deltagende medlemmer i det danske samfund på lige fod med andre borgere. Integrationsindsatsen skal endvidere bidrage til, at nyankomne udlændinge hurtigst muligt bliver selvforsørgende gennem beskæftigelse.

I integrationsloven er fastsat, at kommunerne har ansvaret for at tilbyde et introduktionsprogram til hver udlænding, der er omfattet af loven. Integrationsloven omfatter flygtninge, familiesammenførte udlændinge til flygtninge samt andre familiesammenførte udlændinge. Introduktionsprogrammet for den enkelte udlænding varer højst 3 år og omfatter danskundervisning, kursus i samfundsforståelse og aktive tilbud rettet mod beskæftigelse. De aktive tilbud skal kun tilbydes udlændinge, der er berettigede til at modtage introduktionsydelse, mens de øvrige dele i programmet skal tilbydes alle udlændinge. Indholdet i introduktionsprogrammet bliver fastlagt i en individuel kontrakt, som kommunerne skal indgå med den enkelte udlænding.

Kommunernes tilbud til udlændinge bliver finansieret gennem en række statslige tilskud, som omfatter såvel generelle tilskud som aktivitetsbaserede tilskud. Statens samlede udgifter til aktiviteter i henhold til introduktionsprogram og danskuddannelse udgjorde ca. 3,4 mia. kr. i 2003 faldende til ca. 1,1 mia. kr. i 2005.

Folketinget vedtog i januar 2007 en ændring af integrationsloven, der indebærer en ændring og forenkling af finansieringssystemet med virkning fra 1. januar 2008. Ændringen forventes at indebære en administrativ lettelse ved kommunernes hjemtagelse af refusion på integrationsområdet.

560. Der er løbende foretaget væsentlige ændringer af lovgivningen på integrationsområdet. Dette har haft betydning for såvel kommunernes tilrettelæggelse af indsatsen som for indholdet i tilbuddene til udlændinge omfattet af integrationsloven. I 2002 blev det bl.a. indført, at omfanget og indholdet af introduktionsprogrammet skulle fastlægges i en individuel kontrakt, som kommunen indgår med udlændingen. Kontrakten skal være indgået inden 1 måned efter, at kommunen har overtaget ansvaret for udlændingen, idet dette har betydning for kommunens hjemtagelse af tilskud fra staten. Med virkning fra 1. april 2006 blev der gennemført en række ændringer i integrationsloven, bl.a. vedrørende integrationskontrakten. Rigsrevisionens undersøgelse har primært vedrørt sager fra perioden før denne lovændring. Rigsrevisionen har i sine vurderinger af bl.a. integrationskontrakterne taget hensyn til ændringerne.

Herudover blev der i 2002 foretaget en række ændringer i udlændingeloven, der fastsætter kravene til udlændinges ophold i Danmark, hvilket har medført et fald i antallet af opholdstilladelser til udlændinge, som er omfattet af integrationsloven. Tabel 41 viser udviklingen i antallet af udlændige fordelt på opholdsgrundlag og omfattet af introduktionsprogrammet i perioden 2001-2006.

Tabel 41. Udlændinge omfattet af introduktionsprogrammet i perioden 2001-2006 (Antal)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Flygtninge	4.714	8.308	7.902	6.002	3.333	2.263
Familiesammenført til flygtninge	2.044	3.012	3.015	2.533	1.720	1.046
Familiesammenført til andre	7.878	11.313	10.124	7.872	5.671	4.260
Udlændinge i alt	14.636	22.633	21.041	16.407	10.724	7.569

Kilde: Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.

Det fremgår af tabel 41, at antallet af udlændinge omfattet af introduktionsprogrammet er faldet fra 14.636 personer i 2001 til 7.569 personer i 2006, svarende til et fald på ca. 50 %. Udviklingen er markant i perioden efter ændringerne i udlændingeloven i 2002, hvor antallet af flygtninge og familiesammenførte hertil falder fra 11.320 personer til 3.309 personer.

De løbende ændringer af såvel integrationsloven som udlændingeloven har på grund af faldet i antallet af udlændinge omfattet af introduktionsprogrammet medført et fald i statens udgifter på området. Endvidere har ændringerne i integrationsloven givet enkelte problemer i forbindelse med kommunernes hjemtagelse af tilskud. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration (Integrationsministeriet) har således ved regnskabsaflæggelsen for 2003 og 2004 konstateret væsentlige mindreforbrug på flere tilskudsordninger og har som forklaring angivet, at kommunerne ikke har hjemtaget de tilskud, som de har været berettiget til.

b. Undersøgelsens indhold

561. Formålet med undersøgelsen var at kortlægge og vurdere, hvordan kommunerne sikrede, at lovgivningens formål og krav til den samlede integrationsindsats i den enkelte sag blev efterlevet, samt sikre, at vilkårene for hjemtagelsen af statstilskud på integrationsområdet blev overholdt. Følgende spørgsmål er blevet undersøgt:

- Har kommunerne formuleret en integrationspolitik og opstillet operationelle mål for indsatsen, der understøtter en samlet integrationsindsats over for den enkelte udlænding?
- Udarbejder kommunerne de individuelle kontrakter i henhold til lovgivningen, og er kontrakterne et effektivt styringsværktøj for indsatsen i forhold til den enkelte udlænding?
- Hvordan sikrer kommunerne, at hjemtagelsen af tilskud fra staten sker i overensstemmelse med lovgivningen, og er gældende regler administrerbare?

Undersøgelsen omfattede kortlægning af kommunernes organisation, styrings- og administrationsgrundlag ved interviews med relevante ledere og medarbejdere samt gennemgang af udleverede dokumenter. Rigsrevisionen foretog gennemgang af 4-6 personsager i de enkelte kommuner med henblik på at få indblik i kommunens praksis ved udarbejdelsen af og opfølgningen på individuelle kontrakter samt dokumentationen for hjemtagelsen af tilskud.

c. Styringen af integrationsindsatsen

562. Lovgivningen fastsætter en række overordnede formål for kommunernes indsats over for nyankomne udlændinge. Disse skal sikres mulighed for deltagelse på lige fod med andre borgere i samfundets politiske, økonomiske, arbejdsmæssige, sociale, religiøse og kulturelle liv. Ligeledes skal indsatsen give den enkelte udlænding en forståelse for det danske samfunds grundlæggende værdier og normer. I lovgivningen er der ikke krav om, at kommunerne skal udarbejde en integrationspolitik eller opstille konkrete mål for den samlede integrationsindsats i forhold til udlændinge omfattet af integrationsloven.

563. Rigsrevisionen fandt det væsentligt at afdække kommunernes konkrete udmøntning af lovgivningens overordnede formål i form af politikker og målsætninger. For det første er politikker og målsætninger udtryk for kommunernes formelle fortolkning af de overordnede målsætninger i integrationsloven. For det andet er politikker og målsætninger en måde, hvorpå borgerne kan få et indtryk af kommunernes prioriteringer i indsatsen. For det tredje er politikker og målsætninger væsentlige interne styringsredskaber i forhold til medarbejderne i kommunerne.

Kommunernes politik for integrationsindsatsen

564. Undersøgelsen viste, at 5 kommuner havde formuleret en egentlig integrationspolitik, mens 10 kommuner i varierende omfang havde fastsat mål for dele af integrationsindsatsen i budgetter, virksomhedsplaner, handleplaner mv. Disse kommuner havde ikke udarbejdet en særskilt integrationspolitik, fordi udlændinge blev betragtet på lige fod med andre borgere i kommunen og derfor ikke udgjorde et selvstændigt indsatsområde. Det var opfattelsen, at udlændinge under integrationslovgivningen, bortset fra tilbud om danskuddannelse, skulle have samme tilbud som andre borgere i kommunen. Indsatsen over for udlændinge var derfor typisk omfattet af de generelle politikker på det sociale område, fx i form af beskæftigelsesrettede tilbud.

Kommunernes opstilling af mål for integrationsindsatsen

565. Alle kommuner havde i budgetter, handleplaner eller virksomhedsplaner opstillet overordnede og generelle mål for indsatsen over for udlændinge omfattet af integrationsloven. Der var imidlertid væsentlige forskelle i omfanget og kvaliteten i målfastsættelsen.

I 10 kommuner var der ikke formuleret konkrete mål for den samlede integrationsindsats, men primært anvendt lovgivningens overordnede formål om integrationsindsatsen suppleret med mål for progressionen i udlændingenes danskundervisning. Det var Rigsrevisionens opfattelse, at en sådan målstruktur ikke understøttede en præcis styring af integrationsindsatsen og vanskeliggjorde en vurdering af effekten af de enkelte initiativer.

I 5 kommuner var der med udgangspunkt i integrationslovens overordnede formål etableret såvel kvantitative som kvalitative mål for integrationsindsatsen. Målene omfattede primært danskuddannelse og beskæftigelse. I 2006 havde 2 af disse kommuner igangsat et udviklingsarbejde med henblik på formuleringen af en helhedsorienteret og tværgående integrationspolitik, som også omfattede andre aspekter af integrationsindsatsen end danskuddannelse og beskæftigelse. Hensigten var bl.a. at implementere resultatbaseret effektmåling og ved opstilling af specifikke indikatorer/succeskriterier at følge og styre den samlede integrationsindsats.

566. Rigsrevisionen konstaterede, at kommunerne i deres styring af integrationsindsatsen havde fokus på udlændingenes tilegnelse af det danske sprog og fokus på den beskæftigelsesrettede indsats, men at de opstillede mål for indsatsen i de fleste kommuner var på et overordnet niveau. Rigsrevisionen fandt, at kommunerne med fordel kunne fokusere mere på formulering og opstilling af konkrete mål for den samlede integrationsindsats.

Rigsrevisionen er opmærksom på, at tilegnelsen af det danske sprog og tilknytning til arbejdsmarkedet er nødvendige forudsætninger for en vellykket integrationsindsats. Lovgivningens formål med integrationsindsatsen er imidlertid mere vidtrækkende, idet indsatsen

skal bidrage til, at nyankomne udlændinge sikres mulighed for deltagelse på lige fod med andre borgere i samfundets politiske, økonomiske, arbejdsmæssige, sociale, religiøse og kulturelle liv, samt give den enkelte udlænding en forståelse for det danske samfunds grundlæggende værdier og normer.

Det var Rigsrevisionens opfattelse, at konkret udmøntning af lovgivningens formål forudsætter mere helhedsorienterede og tværgående overvejelser i kommunerne om den samlede integrationsindsats. Dette kunne ske ved et systematisk arbejde med opstilling af konkrete og sammenhængende mål for den samlede integrationsindsats. Samtidig bør der skabes en sammenhæng til de opstillede mål for introduktionsprogrammet for den enkelte udlænding, som fremgår af den individuelle kontrakt. Rigsrevisionen anbefaler, at kommunerne overvejer igangsætning af sådanne processer med henblik på at synliggøre kommunens prioriteringer i integrationsindsatsen. Dette kan tilvejebringe en dokumenteret viden om sammenhængen mellem indsats og effekt.

d. Anvendelsen af individuelle kontrakter

567. Kommunerne skal udarbejde en individuel kontrakt med den enkelte udlænding, der tilbydes et introduktionsprogram. Kontrakten skal udarbejdes i samarbejde med den enkelte udlænding inden 1 måned efter, at kommunen har overtaget ansvaret for udlændingen. Lovgivningen giver mulighed for, at den første kontrakt mellem kommunen og udlændingen er foreløbig, indtil der er foretaget en afklaring af udlændingens kompetencer, ønsker og behov.

I kontrakten fastsættes omfang og indhold af udlændingens introduktionsprogram, og den individuelle kontrakt skal sigte mod udlændingens introduktion på arbejdsmarkedet eller mod en uddannelse. Kontrakten skal revideres, hvis der er behov herfor.

568. Integrationsministeriet har i et bilag til bekendtgørelsen om introduktionsprogram udarbejdet et paradigme for kontrakten. Paradigmet indeholder bl.a. opholdsoplysninger, familiemæssige og sociale forhold samt udlændingens uddannelsesbaggrund og erhvervs erfaring. Dertil kommer oplysninger om helbredsmæssige forhold, målsætninger for udlændingen og oplysninger om introduktionsprogrammets indhold på både kort og langt sigt samt et afsnit om konsekvenser som følge af manglende opfyldelse af kontrakten.

569. Rigsrevisionen fandt det væsentligt at afdække, om kommunerne overholder de formelle krav i lovgivningen for udarbejdelsen af individuelle kontrakter med den enkelte udlænding. Dette omfattede såvel overholdelse af tidsfrister for indgåelsen af kontrakten som kravene til løbende opfølgning i den enkelte sag. Kontrakterne er et vigtigt værktøj i tilrettelæggelsen af integrationsindsatsen i forhold til den enkelte udlænding, og derfor blev det fundet væsentligt at foretage en kvalitativ vurdering af indholdet i kontrakterne. Dette omfattede primært en vurdering af kontrakternes detaljeringsgrad i opstillede mål og aktiviteter samt vurdering af kommunernes anvendelse af kontrakterne i den løbende opfølgning.

Kommunernes udarbejdelse af de individuelle kontrakter

570. Undersøgelsen viste, at kommunerne generelt prioriterede at få indkaldt udlændingen til samtale inden for den 1. måned efter, at kommunen havde overtaget ansvaret for integrationen. Gennemgangen af personsager viste, at i 3 kommuner var kontrakten ikke i alle sager udarbejdet inden for den 1. måned.

Årsagerne til den manglende overholdelse af tidsfristen kunne overordnet inddeles i 2 kategorier. Den ene kategori omfattede udlændinge, som ikke kom til aftalte møder, hvilket kunne skyldes helbredsmæssige forhold (sygdom, barsel mv.) eller manglende motivation hos udlændingen til at drøfte kontrakten. Sidstnævnte årsag var typisk hos selvforsørgende udlændinge, idet disse typisk havde beskæftigelse og kun skulle have tilbudt danskundervisning.

Den anden kategori var begrundet med manglende personaleresurser i kommunen til at udarbejde kontrakterne på grund af sygdom/vakante stillinger, eller at sagsbehandleren ikke fandt det muligt at gennemføre kompetenceafklaring inden for tidsfristen.

Selvforsørgende og familiesammenførte udlændinge er ikke berettigede til introduktionsydelse. Dette betyder, at disse udlændinge ikke har noget økonomisk incitament til at kontakte de kommunale myndigheder. Det er altså op til de enkelte kommuner at sikre, at der etableres kontakt til udlændingen med henblik på udarbejdelse af kontrakten inden månedsfristens udløb.

Da kommunernes mulighed for at hjemtage eventuelt resultattilskud afhænger af, at den individuelle kontrakt er udarbejdet inden for fristen, kan det have økonomisk betydning for kommunen at overholde fristen.

Der er en del variation i kommunernes håndtering af problematikken. Nogle kommuner har udarbejdet faste procedurer med henblik på at opnå kontakt til udlændingene, mens andre kommuner ikke har sådanne procedurer og derfor i visse tilfælde ikke får udarbejdet de individuelle kontrakter rettidigt.

571. Rigsrevisionen bemærker, at kontrakterne skal udarbejdes inden for den 1. måned. I de situationer, hvor det ikke er muligt at foretage en endelig afklaring af udlændingens færdigheder inden for tidsfristen, kan kommunerne indgå en foreløbig kontrakt med udlændingen. Denne bør indeholde en beskrivelse af de aktiviteter, der umiddelbart kan iværksættes, samt indeholde mål for, hvornår og hvordan afklaringen af udlændingens færdigheder kan finde sted. Såfremt helbredsmæssige forhold hos udlændingen ikke gør det muligt at iværksætte introduktionsprogrammet, har kommunerne hjemmel til at undlade eller udskyde igangsætningen heraf.

Indholdet i de individuelle kontrakter

572. Undersøgelsen viste, at 2 kommuner anvendte det paradigme for kontrakten, der var udarbejdet af Integrationsministeriet, mens 13 kommuner havde udarbejdet eget koncept med udgangspunkt i paradigmet.

På den baggrund var strukturen i kommunernes kontrakter relativt ensartet, hvorimod der var store forskelle i kontraktens detaljeringsgrad. Det ene yderpunkt var kontrakter med detaljerede oplysninger om udlændingens baggrund og ønsker. Disse var udmøntet i formulering af konkrete målsætninger på såvel kort som langt sigt samt med angivelse af tilhørende aktiviteter.

Det andet yderpunkt var kontrakter med meget få oplysninger om udlændingens baggrund og ønsker, hvor der ikke var opstillet målsætninger for introduktionsprogrammet, men kun anført, at vedkommende skulle gennemføre danskundervisning.

Kommunernes opfølgning på de individuelle kontrakter

573. Kommunerne skal løbende påse, at kontrakten overholdes, og mindst hver 3. måned foretage opfølgning på kontraktens indhold og målsætning.

Undersøgelsen viste, at kommunerne generelt havde etableret hensigtsmæssige procedurer, der skulle sikre opfølgning i de enkelte sager mindst hver 3. måned. Gennemgangen af personsager viste, at 3 kommuner i perioder havde haft svært ved at overholde kravet. Årsagen var typisk manglende personaleresurser ved sygdom og/eller vakante stillinger. Dette havde medført, at de etablerede procedurer for opfølgning ikke var blevet fulgt i alle personsager på området. Den manglende opfølgning var typisk blevet konstateret af kommunens revisor, og kommunernes ledelse havde taget initiativer til at overholde lovgivningen.

En kommune havde foretaget grundlæggende ændringer i ledelsestilsynet, en anden kommune ændrede organisationen, mens en tredje kommune ændrede procedurerne for indkaldelsen af udlændingene.

Endelig viste undersøgelsen, at kun ved meget afgørende ændringer i udlændingens forhold eller i introduktionsprogrammets indhold blev der udarbejdet tillæg til de indgåede kontrakter.

574. Det var Rigsrevisionens vurdering, at kravet om udarbejdelse af individuelle kontrakter og ministeriets paradigme herfor havde medvirket til, at kommunerne i højere grad overholdt de formelle krav til introduktionsprogrammets etablering og forløb.

Det var Rigsrevisionens opfattelse, at indholdet i kontrakterne havde en høj grad af standardisering, der reducerede det individuelle præg i de opstillede mål og aftalte aktiviteter. En mere individuel beskrivelse i kontrakterne kunne give den enkelte udlænding større forståelse for anvendelsen heraf og medvirke til, at kontrakterne bliver et mere effektivt værktøj til styringen af introduktionsprogrammet. Rigsrevisionen konstaterede, at de indgåede kontrakter i flere kommuner ikke blev anvendt aktivt i den løbende opfølgning på udlændingens gennemførelse af introduktionsprogrammet. Det var Rigsrevisionens vurdering, at den manglende anvendelse af kontrakterne i opfølgningen primært forekom, når kontraktens målsætninger og aktiviteter var for sporadisk beskrevet.

Rigsrevisionen fandt, at alle kommuner havde etableret hensigtsmæssige procedurer for den løbende lovpligtige opfølgning på kontrakterne hver 3. måned. Generelt blev dette efterlevet, idet kun 3 kommuner i perioder ikke havde fulgt de etablerede procedurer for opfølgning.

e. Kommunernes hjemtagelse af statstilskud

575. Staten yder en række tilskud til finansiering af kommunernes integrationsindsats i den 3-årige introduktionsperiode, der omfatter såvel generelle tilskud som aktivitetsbaserede tilskud.

Kommunerne modtager et grundtilskud for hver udlænding omfattet af integrationsloven, som ikke er øremærket til en bestemt udgift. Herudover yder staten en række aktivitetsbaserede tilskud i form af programtilskud, hvor tilskuddets størrelse er afhængigt af den igangsatte aktivitet. Derudover yder staten resultattilskud, hvis en udlænding har bestået danskprøven på det niveau, der er fastsat i kontrakten. Der ydes ligeledes et resultattilskud, hvis udlændingen inden for den 3-årige introduktionsperiode har været i ordinær beskæftigelse i en sammenhængende periode på mindst 6 måneder. Tilskuddene udløses kun, hvis der er indgået en individuel kontrakt mellem kommunen og udlændingen. Resultattilskuddene er som grundtilskuddet ikke øremærkede til en bestemt udgift eller til udlændingeområdet.

Kommunernes hjemtagelse af grund- og programtilskud

576. Kommunerne havde ved overtagelsen af integrationsindsatsen generelt haft svært ved at leve op til lovgivningens krav til tilskuds- og aktivitetsregistrering på området. Indenrigsministeriet havde i 1999 foranlediget en undersøgelse gennemført, der bl.a. omfattede kommunernes forretningsgange og it-systemer til tilskuds- og aktivitetsregistrering. På daværende tidspunkt foregik kommunernes registreringer primært i egenudviklede regnearksmodeller. Efterfølgende var udviklet et it-system til administration af tilskud på integrationsområdet, som på baggrund af registrering af persondata, aktiviteter mv. foretager beregningerne af de tilskud, der løbende kan hjemtages. I 14 kommuner var systemet taget i anvendelse, mens 1 kommune anvendte en regnearksmodel. Såfremt kommunerne etablerer betryggende forretningsgange, der sikrer løbende registrering i tilskudssystemet af introduktionsprogrammets forløb for den enkelte udlænding, burde kommunerne hjemtage alle berettigede tilskud.

Integrationsministeriet havde imidlertid ved regnskabsaflæggelsen for 2003 og 2004 konstateret væsentlige mindreforbrug på flere tilskudsordninger og som forklaring angivet, at kommunerne ikke havde hjemtaget de tilskud, som de har været berettiget til. På den baggrund fandt Rigsrevisionen det væsentligt at afdække kommunernes tilskudsadministration med henblik på at vurdere, om kommunernes manglende hjemtagelse af tilskud kunne skyldes uhensigtsmæssigheder i kravene til kommunernes administration af området.

577. Rigsrevisionen konstaterede, at kommunerne generelt havde implementeret hensigtsmæssige forretningsgange og kontroller i forhold til løbende registrering af aktiviteter, men at flere kommuner var sårbare i tilskudsadministrationen. I 3 kommuner var opgaven med registrering og ajourføring af data i tilskudssystemet placeret hos en enkelt medarbejder, og ved medarbejderens fravær blev systemet ikke vedligeholdt. Dette havde givet anledning til væsentlige bemærkninger fra disse kommuners revisorer, og i et enkelt tilfælde havde revisor taget forbehold på tilskudsopgørelsen.

Endvidere blev det konstateret, at 5 kommuner havde oplevet problemer, når udlændinge omfattet af integrationsloven flyttede mellem kommunerne, idet fraflytningskommunen ikke altid rettede henvendelse til tilflytterkommunen. Såfremt udlændingen ikke selv rettede henvendelse til tilflytterkommunen, kunne dette indebære en risiko for, at kommunen ikke havde kendskab til alle borgere omfattet af integrationsloven og derved ikke fik hjemtaget alle berettigede tilskud fra staten. Rigsrevisionen finder, at kommunerne kan reducere denne risiko ved at etablere en procedure for løbende indhentning af oplysninger fra folkeregistret om til- og fraflyttede udlændinge.

578. Undersøgelsen viste, at kommunernes hjemtagelse af grundtilskud og programtilskud var forholdsvist uproblematisk, så længe de anlagte forretningsgange blev fulgt, og den løbende ajourføring af data i tilskudssystemet blev foretaget.

Kommunernes hjemtagelse af resultattilskud

579. Kommunerne kan, jf. integrationslovens § 45, stk. 17, nr. 2, hjemtage et resultattilskud, når en udlænding i den 3-årige introduktionsperiode opnår ordinær beskæftigelse i en sammenhængende periode på mindst 6 måneder og med en gennemsnitlig arbejdstid på mindst 20 timer ugentligt. En forudsætning for kommunernes hjemtagelse af tilskuddet er, at beskæftigelsens omfang og arbejdstid er dokumenteret. I situationer, hvor arbejdstiden ikke eller kun meget vanskeligt kan kontrolleres, omregnes lønnen til timer via en omregningssats efter regler i lov om arbejdsløshedsforsikring. For den undersøgte periode var satsen 157,17 kr. i 2003 stigende til 168,85 kr. i 2005.

Undersøgelsen viste, at kommunerne havde svært ved at opfylde lovens krav ved hjemtagelse af dette resultattilskud, idet kommunerne generelt havde begrænset kontakt med udlændinge i ordinær beskæftigelse. Disse udlændinge modtager ikke offentlige ydelser til forsørgelse og har derfor ikke oplysningspligt over for kommunerne. 14 kommuner havde forud for hjemtagelsen af dette tilskud rettet henvendelse til udlændingene og anmodet om en kopi af deres lønsedler. De fleste udlændinge havde frivilligt imødekommet henvendelsen.

580. En enkelt kommune havde primært hjemtaget tilskuddet ved anvendelse af omregningssatsen, hvorved kommunen kun i begrænset omfang havde hjemtaget resultattilskud vedrørende ordinær beskæftigelse. Størrelsen af det hjemtagne tilskud svarede til, at ca. 9 % af kommunens udlændinge omfattet af introduktionsprogrammet var kommet i ordinær beskæftigelse på over 20 timer ugentligt. Det var imidlertid kommunens skøn, at antallet af udlændinge i ordinær beskæftigelse var væsentligt højere, og såfremt dokumentationen havde været til stede, kunne kommunen have hjemtaget tilskud for ca. 47 % af udlændingene. Forskellen skyldes, at omregningssatsen var på et forholdsvist højt niveau, når man sammenholder med den gennemsnitlige indkomst for denne gruppe af udlændinge, der typisk var beskæftiget i ufaglærte job. Ved anvendelse af omregningssatsen på den udbetalte løn var det kun i meget få sager, at det beregnede timetal oversteg kravet om mindst 20 timer ugentligt.

Kommunen havde været i dialog med Integrationsministeriet og Skatteministeriet om mulighederne for fremskaffelse af dokumentation for udlændingenes indkomst, men der var endnu ikke fundet en løsning. Kommunen overvejede at rette henvendelse til udlændingene med henblik på deres fremsendelse af lønsedler. Dette ville dog forudsætte en manuel gennemgang af alle personsager på området, hvilket ville blive meget resursekrævende på grund af det betydelige antal sager.

581. Rigsrevisionen vurderer, at kommunerne generelt overholdt gældende krav til tilskuds- og aktivitetsregistreringen i forbindelse med hjemtagelsen af statstilskud samt havde etableret hensigtsmæssige forretningsgange for tilskudsadministrationen. Det var dog Rigsrevisionens opfattelse, at 3 kommuner var meget sårbare i deres organisering af aktivitetsregistreringen og den løbende ajourføring af grundlaget for hjemtagelsen af tilskud på området, idet denne opgave blev varetaget af en enkelt medarbejder.

Rigsrevisionen anbefaler, at kommunerne ved udlændinges fraflytninger hurtigere tager kontakt til tilflytterkommunen med henblik på overdragelse af integrationsansvaret. Endvidere bør kommunerne implementere forretningsgange i forhold til folkeregistret med henblik på løbende modtagelse af til- og fraflytningslister, idet dette sikrer kommunerne et løbende ajourført grundlag for antallet af udlændinge bosiddende i kommunen, der er omfattet af introduktionsprogrammet.

Kommunerne havde visse problemer med hjemtagelse af resultattilskud vedrørende ordinær beskæftigelse på grund af kravene til dokumentationen. Dette forudsatte, at den enkelte udlænding frivilligt og på kommunens opfordring fremsendte oplysninger i form af lønsedler, idet kommunerne ikke havde hjemmel til at kræve oplysningerne udleveret. I 14 kommuner var der etableret en pragmatisk løsning, hvor der forud for hjemtagelsen af dette tilskud blev rettet henvendelse til udlændingene med anmodning om en kopi af deres lønsedler. De fleste udlændinge havde imødekommet henvendelsen. Rigsrevisionen finder det uheldigt, at ministeriet havde fastsat dokumentationskrav for hjemtagelsen af resultattilskud, som var baseret på udlændingenes frivillige fremsendelse af oplysninger.

582. Integrationsministeriet er enig i, at det ville være mest hensigtsmæssigt, hvis kommunens hjemtagelse af resultattilskud ikke var baseret på udlændingens frivillige fremsendelse af oplysninger. Dokumentationskravet er imidlertid fastsat efter en afvejning af forskellige hensyn, herunder overvejelser om, hvorvidt et bureaukratisk system ville være at foretrække. Endvidere ville alternativet være, at man indførte en pligt for udlændingen til at indsende oplysninger, hvilket ville være virkningsløst uden en sanktionsmulighed. Her vurderer Integrationsministeriet ligeledes, at indførelsen af pligt og sanktion ikke ville stå i rimeligt forhold til kommunernes ulempe ved i visse tilfælde ikke at modtage de ønskede oplysninger.

Det er fortsat Rigsrevisionens opfattelse, at Integrationsministeriet bør overveje, om der kan skabes en mere hensigtsmæssig ordning på området.

VI. Statsregnskabet

Driftsregnskabet for udgifter og indtægter samt anlægsregnskabet

583. Tabel 42 viser driftsregnskabet for udgifter og indtægter samt anlægsregnskabet specificeret på finanslovparagraffer.

Afvigelsen mellem bevillings- og regnskabstallene fremgår endvidere af tabellen.

584. Indtægter indgår både i indtægtsregnskabet og udgiftsregnskabet. Indtægter, der efter de internationale statistiske definitioner indregnes i skattetrykket, placeres i statsregnskabet på indtægtsregnskabet. Øvrige indtægter henføres til udgiftsregnskabet, der dermed omfatter de nettoudgifter, der skal finansieres.

Tabel 42. Driftsregnskab for udgifter og indtægter og anlægsregnskabet for 2006
(Mio. kr.)

	Regnskabstal			Afvigelse mellem bevilling og regnskab		
	Drifts- regnskab Udgifter	Drifts- regnskab Indtægter	Anlægs- regnskab	Drifts- regnskab Udgifter	Drifts- regnskab Indtægter	Anlægs- regnskab
§ 1. Dronningen	62,8			+0,4		
§ 2. Medlemmer af det kongelige hus	20,6			+0,2		
§ 3. Folketinget	814,7			21,9		
§ 5. Statsministeriet	104,6			7,8		
§ 6. Udenrigsministeriet	13.661,1	309,3	51,8	74,2	+49,3	+19,0
§ 7. Finansministeriet	6.955,0	633,0	121,8	47,5	+693,1	+3,5
§ 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet	352,6	11,6		984,0	+25,3	
§ 9. Skatteministeriet	5.475,8	145,0		119,8	7,8	
§ 11. Justitsministeriet	12.143,9	3.061,3	148,8	+61,5	579,3	+85,3
§ 12. Forsvarsministeriet	19.559,3	21,6	1.645,1	+156,8	+1,7	+282,0
§ 15. Socialministeriet	110.633,3		8,3	1.471,2		+4,8
§ 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet	66.803,0	7,5		+974,8	+0,9	
§ 17. Beskæftigelsesministeriet	67.397,2	21,1		5.891,3	5,1	
§ 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	2.176,0		+35,5	139,5		36,3
§ 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	14.153,2	387,8	+4,7	89,7	+28,8	+31,3
§ 20. Undervisningsministeriet	30.782,6	79,3	1,6	965,0	42,7	+22,8
§ 21. Kulturministeriet	4.425,0	127,1	293,6	+75,2	50,9	44,5
§ 22. Kirkeministeriet	551,9		27,0	5,0		6,6
§ 23. Miljøministeriet	1.683,1	103,1	33,0	+196,4	53,1	61,7
§ 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	1.977,5	0,1	69,3	+13,5	0,1	+86,7
§ 27. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender	12.462,7		37,9	+190,5		+33,2
§ 28. Transport- og Energi- ministeriet	9.351,2	13.089,2	2.392,5	264,2	687,9	+35,1
§ 34. Arbejdsmarkedsfond		88.691,4			1.323,4	
§ 35. Generelle reserver	6.574,2			+774,2		
§ 36. Pensionsvæsenet	13.888,0			180,3		
§ 37. Renter	28.270,9	7.466,4		+1.338,5	882,2	
§ 38. Skatter og afgifter	29.343,2	448.832,6		448,2	46.696,2	
I alt	459.623,5	562.987,5	4.790,6	6.927,6	49.529,6	+454,6
DAU-saldoen		98.573,5			56.002,6	

Note: En positiv afvigelse mellem bevilling og regnskab er udtryk for merindtægter eller mindreudgifter i forhold til bevillingen, og en negativ afvigelse er udtryk for mindreindtægter eller merudgifter i forhold til bevillingen.

585. Forskellen mellem de samlede udgifter og indtægter på §§ 1-38 betegnes DAU-saldoen.

Det fremgår af tabellen, at DAU-saldoen for 2006 udviser et overskud på 98,6 mia. kr. Overskuddet er dermed 56 mia. kr. større end budgetteret.

Driftsregnskabet for udgifter

586. Driftsregnskabet for udgifter udviser en mindreudgift på 6,9 mia. kr. Mindreudgiften svarer dermed til knap 1,5 % af de bevilgede udgifter.

Den største afvigelse forekommer i Beskæftigelsesministeriet, der har en mindreudgift på 5,9 mia. kr., svarende til 8 % af bevillingen. Mindreudgiften skyldes hovedsageligt et lavere aktivitetsniveau end forudsat, hvilket skal ses i sammenhæng med et fald i ledigheden gennem 2006. Således er den gennemsnitlige ledighed med dagpengeret for 2006 opgjort til 95.600 personer mod en forventet ledighed på 115.000 personer.

Driftsregnskabet for indtægter

587. På driftsregnskabet for indtægter er der merindtægter på 49,5 mia. kr., svarende til 10 % af de budgetterede indtægter.

Merindtægten kan især henføres til, at indtægterne fra skatter og afgifter blev 46,7 mia. kr. større end budgetteret.

588. De største merindtægter stammer fra pensionsafkastskat (12 mia. kr.), indkomstskat af selskaber (10,7 mia. kr.), merværdiafgift (9,9 mia. kr.) og personskatter (7,8 mia. kr.).

Merindtægterne fra pensionsafkastskat er omtalt i kap. III.E.

589. Merindtægten fra indkomstskat af selskaber stammer i al væsentlighed fra en mindreudgift på restskatteafregning, idet der har været en undervurdering af indkomstskatterne for 2005, og en merindtægt på acontoskat, da indtjeningen i selskaberne har været højere end forventet i 2006.

Merindtægten fra merværdiafgiften skyldes, at væksten i momsgrundlaget var højere end den budgetterede vækstrate.

Merindtægten fra personskatter skyldes, at forskudsskatter i form af A- og B-skat blev 3,9 mia. kr. større end forventet. Provenuet af udbytteskatten, frivillige indbetalinger og pensionsbeskatning blev henholdsvis ca. 2 mia. kr., 4 mia. kr. og 0,6 mia. kr. større end forventet. Derimod indebar reguleringerne vedrørende tidligere år i form af restskat og overskydende skat samlet nettoudgifter på 2,7 mia. kr. mere end budgetteret.

Anlægsregnskabet

590. Anlægsregnskabet udviser et merforbrug på 0,5 mia. kr. Afvigelsen er sammensat af en række mindre mer- og mindreforbrug.

Statens status

591. Tabel 43 viser statens balance primo og ultimo 2006. Ændringerne fra primo til ultimo 2006 er anført i tabellens sidste kolonne.

Tabel 43. Statens status 2006
(Mio. kr.)

	Primo 2006	Ultimo 2006	Nettotilgang
AKTIVER			
Anlægsaktiver:			
Ejendomme og anlæg	144.038,4	149.080,4	5.042,0
Udlån og tilgodehavender	137.654,1	147.797,7	10.143,5
Værdipapirer	7.630,9	7.615,7	+15,2
Emissionskurstab mv., statslån mv.	+1.167,7	+145,7	1.022,0
Anlægsaktiver i alt	288.155,8	304.348,1	16.192,3
Omsætningsaktiver:			
Driftsaktiver	0,0	0,0	0,0
Lagerbeholdninger	17.907,7	16.409,3	+1.498,4
Debitorer	74.102,1	60.864,9	+13.237,2
Mellemværender med Danmarks Nationalbank	50.335,5	67.592,9	17.257,4
Likvidbeholdninger	28.229,1	50.143,5	21.914,4
Omsætningsaktiver i alt	170.574,5	195.010,7	24.436,2
Andre aktiver:			
Aktiver for særlige fonde	147.845,2	147.242,2	+602,9
Andre aktiver i alt	147.845,2	147.242,2	+602,9
Aktiver i alt	606.575,5	646.601,1	40.025,6
PASSIVER			
Egenkapital:			
Balancekonto	+323.215,5	+224.916,4	98.299,1
Egenkapital i alt	+323.215,5	+224.916,4	98.299,1
Langfristet gæld:			
Indenlandsk statsgæld	456.387,2	411.757,6	+44.629,6
Udenlandsk statsgæld	90.681,0	79.818,9	+10.862,2
Prioritetsgæld	26,6	24,4	+2,2
Anden langfristet gæld	42.597,9	43.686,1	1.088,2
Donationer	2.080,1	2.079,9	+0,2
Langfristet gæld i alt	591.772,8	537.366,9	+54.406,0
Kortfristet gæld:			
Indenlandsk statsgæld	60.092,0	42.660,0	+17.432,0
Udenlandsk statsgæld	0,0	0,0	0,0
Periodiserede renter på statsgælden	3.381,3	1.760,4	+1.620,9
Afgivne tilsagn	95.101,0	97.142,1	2.041,2
Mellemregning med særlige fonde	5,5	5,5	0,0
Anden kortfristet gæld (kreditører)	24.464,6	37.334,1	12.869,5
Hensættelser til feriepengeforpligtelser mv.	7.128,6	8.006,2	877,6
Kortfristet gæld i alt	190.173,0	186.908,3	+3.264,7
Andre passiver:			
Kapitaler for særlige fonde	147.845,2	147.242,2	+602,9
Andre passiver i alt	147.845,2	147.242,2	+602,9
Passiver i alt	606.575,5	646.601,1	40.025,6

Aktiverne ultimo 2006

592. Det fremgår af tabel 43, at statens samlede aktiver ultimo 2006 er på 647 mia. kr. Aktiverne er sammensat af de 3 hovedposter "Anlægsaktiver", "Omsætningsaktiver" og "Andre aktiver".

593. "Anlægsaktiver" er den største af de 3 poster og udgør 304 mia. kr., svarende til 47 % af de samlede aktiver, og består hovedsageligt af 2 poster. Den ene er "Ejendomme og anlæg" opgjort til 149 mia. kr. Den anden markante post under anlægsaktiver er "Udlån og tilgodehavender" på 148 mia. kr.

594. "Omsætningsaktiver" udgør 195 mia. kr. "Mellemværender med Danmarks Nationalbank", der er den største post under omsætningsaktiverne, udgør 68 mia. kr.

595. "Andre aktiver" på 147 mia. kr. er identisk med "Aktiver for særlige fonde". Beløbet svarer til fondenes nettoformue og modsvares af en post på passivside. Nettoformuen oplyses i statens samlede status som følge af fondenes særlige juridiske tilknytning til staten.

Den Sociale Pensionsfond tegner sig med en nettoformue på 140 mia. kr. for 95 % af de særlige fondes formue. Andre særlige fonde er bl.a. Højteknologifonden samt Finansieringsfonden til øgede uddelinger fra Danmarks Grundforskningsfond. Disse udgør tilsammen 6 mia. kr.

Passiverne ultimo 2006

596. Statens passiver ultimo 2006 på 647 mia. kr. er sammensat af de 4 hovedposter "Egenkapital", "Langfristet gæld", "Kortfristet gæld" og "Andre passiver". Posterne fremgår af tabel 43.

597. Statens egenkapital, der svarer til differencen mellem de samlede aktiver og den samlede gæld inkl. andre passiver, er på +225 mia. kr.

598. "Langfristet gæld" udgør 537 mia. kr., "Kortfristet gæld" 187 mia. kr. og "Andre passiver" 148 mia. kr.

599. Den største post under "Langfristet gæld" er "Indenlandsk statsgæld" på 412 mia. kr., mens den største post under "Kortfristet gæld" er "Afgivne tilsagn" på 97 mia. kr.

Baggrunden for, at posten "Afgivne tilsagn" er optaget på status, er, at statens fremtidige forpligtelser på tilskudsområdet og for visse udlån skal modsvares af en hensættelse på status. Hovedparten af tilsagnene er knyttet til støttet byggeri.

600. "Andre passiver" på 148 mia. kr., der er identisk med "Kapitaler for særlige fonde", er som nævnt modsvaret af posten "Aktiver for særlige fonde" under hovedposten "Andre aktiver".

Primokorrekationer til statens status

601. Statens status ultimo 2005 blev korrigeret med netto 2,4 mia. kr. Korrektionerne er indeholdt i statens status primo 2006. Korrektionerne, der betegnes primokorrektioner, fremgår af statsregnskabet, men er ikke medtaget i tabel 43.

Primokorrektionerne medførte, at statens status ultimo 2005 på 604 mia. kr. steg til 607 mia. kr. primo 2006.

602. Primokorrektionerne er hovedsageligt en følge af ændringer i regnskabsprincipper eller omflytninger mellem forskellige langfristede statusposter. Primokorrektionerne registreres direkte på den enkelte statuskonto uden udgifts- eller indtægtsvirkning på statens drift.

603. Statens egenkapital blev ændret med 20 mia. kr., mens afgivne tilsagn blev forhøjet med 19 mia. kr. som følge af primokorrekationer. De 19 mia. kr. vedrørte Udenrigsministeriet, hvor udviklingsbistanden er overgået til tilsagnsprincippet pr. 1. januar 2006. Overgangen til tilsagnsprincippet gør, at den fulde udgift vedrørende et flerårigt tilskud budgetteres og udgiftsføres i det år, hvor tilsagnet afgives. Det betyder, at en flerårig udgift anses for afholdt, når staten meddeler et tilsagn og dermed påtager sig en forpligtelse over for tredje-part, uanset om tilskuddet udbetales i indeværende eller senere finansår.

604. Rigsrevisionen finder, at de primokorrekationer på netto 2,4 mia. kr., der er foretaget til statens status, generelt er velbegrundede. Rigsrevisionen havde dog bemærkninger til en enkelt primokorrektion på Beskæftigelsesministeriets område, som er omtalt i kap. III.J.

Udviklingen i statens status i 2006

605. Det fremgår af tabel 43, at statens samlede aktiver og samlede passiver steg med 40 mia. kr. fra primo 2006 til ultimo 2006.

606. Det fremgår videre af tabel 43, at statens negative egenkapital i løbet af 2006 blev formindsket med 98 mia. kr., så den nu udgør ÷225 mia. kr. Forbedringen skyldes statens løbende overskud i 2006, der er anvendt til nedbringelse af statsgælden.

607. Tillægges de tidligere nævnte primokorrekationer, som påvirkede egenkapitalen negativt med 20 mia. kr., er egenkapitalen fra ultimo 2005 til ultimo 2006 forbedret med 79 mia. kr.

VII. Baggrundsoplysninger om revisionen

Revisionen omfattet af beretningen

608. Statsregnskabet for 2006 omfatter 19 ministerområder, der er opdelt i 175 virksomheder. Rigsrevisionen reviderer disse virksomheder samt 72 selvejende institutioner, der finansieres ved statslige tilskud og derfor ikke indgår i statsregnskabet som virksomheder. Rigsrevisionen reviderer ikke statsregnskabet § 3. Folketinget, idet Folketingets regnskab revideres af et privat revisionsfirma.

609. Det er resultatet af revisionen af virksomhederne og de selvejende institutioner, der indgår i denne beretning om revisionen af statsregnskabet. Rigsrevisionen gennemgår også regnskaber fra statslige aktieselskaber og reviderer regnskaber fra selvstændige forvaltningssubjekter. Resultaterne heraf tilgår bestyrelserne og præsenteres alene i denne beretning, hvis Rigsrevisionen skønner, at resultaterne har en særlig interesse for Statsrevisorerne og Folketinget.

610. Rigsrevisionen gennemfører derudover større undersøgelser af dele af den statslige forvaltning. Undersøgelserne behandler emner af økonomisk eller principiel betydning og relaterer sig kun i mindre omfang specifikt til regnskabet's rigtighed. Undersøgelsesresultater rapporteres i særskilte beretninger.

Revisionsprodukter

611. Revisionen er opdelt i en række revisionsprodukter, fx revision i årets løb, it-revision, tilskudsrevision, udvidet gennemgang af årsrapporter, afsluttende revision og bevillingskontrol. Samtlige revisionsprodukter fremgår af bilag 1.

612. På nær bevillingskontrollen, som udføres på hovedkontoniveau, retter revisionsprodukterne sig mod de enkelte virksomheder.

613. Rigsrevisionens revisionsprodukter omfatter også revision af regnskaber med intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9. Rigsrevisionens revision baserer sig dels på Rigsrevisionens egen revision, dels på den interne revisions arbejde. Det er Rigsrevisionen, der har ansvaret for revisionen, selv om der er indgået aftale om intern revision.

Revisionens dækning

614. Revisionen af et ministerområde udføres ved stikprøvevise undersøgelser. Revisionen er planlagt ud fra væsentlighed og risiko, og planlægningen foretages i dialog med departementerne.

Valget af virksomheder, der skal revideres, og de revisionsprodukter, der skal indgå i revisionen pr. virksomhed, vælges efter en flerårig turnus under hensyntagen til væsentlighed og risiko. I vurdering af risiko indgår såvel virksomhedernes vilkår generelt som indtægterne og udgifternes karakter.

3 revisionsprodukter udføres dog hvert år for alle relevante virksomheder. Det drejer sig om bevillingskontrol, afsluttende revision og revision af regnskaber med intern revision.

615. Revisionen af ministerområderne er udført som planlagt og med en dækning, som giver Rigsrevisionen et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere regnskabsforvaltningen på hvert ministerområde.

Revisionsprincipper

616. Revisionen er udført i overensstemmelse med God Offentlig Revisionsskik.

God Offentlig Revisionsskik indebærer bl.a., at revisor ikke alene efterprøver rigtigheden af statens regnskab, men ligeledes undersøger en række aspekter vedrørende den offentlige forvaltnings overholdelse af bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

617. Ved revisionen af de enkelte virksomheder anvender Rigsrevisionen systemanalytisk revision som det overordnede revisionsprincip.

Systemanalytisk revision har 2 formål. For det første at konstatere, om der i virksomheden er etableret en række hensigtsmæssige forretningsgange og interne kontroller, der kan medvirke til at sikre regnskabets rigtighed og dispositionernes lovlighed.

For det andet at konstatere, om forretningsgangene og de interne kontroller har virket i den reviderede periode. Dette kontrolleres ved gennemgang af bilagenes beløb, kontering, attestation/godkendelse samt eventuelle underliggende kontrakter mv.

618. Rigsrevisionen anvender tillige substansrevision. Substansrevisionen har til formål at verificere indholdet af konkrete regnskabsposter og/eller enkeltbilag og at vurdere, om dispositionerne har været i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Karakterskala

619. Rigsrevisionen anvender 4 karakterer ved de bedømmelser, der gives i tilknytningen til revisionerne.

Karaktererne er meget tilfredsstillende, tilfredsstillende, ikke helt tilfredsstillende og ikke tilfredsstillende.

620. Karaktergivningen foregår typisk ved, at Rigsrevisionen for hvert af de områder, der indgår i ét revisionsprodukt, har opstillet en række standarder. Hver standard vil indgå med forskellig vægt afhængigt af, hvor vigtige de er i forhold til den konkrete virksomhed.

Til illustration kan nævnes revisionsproduktet revision i årets løb. Produktet omfatter bl.a. områderne forvaltning af udgifter, forvaltning af indtægter og betalingsforretninger. Standarden for betalingsforretninger vil ved revisionen blive vægtet særligt højt i virksomheder med store likvide beholdninger og bevægelser, mens standarden for administration af indtægter vægtes lavt, hvis virksomheden kun har beskedne indbetalinger.

Ved revisionen vurderer Rigsrevisionen så, i hvilket omfang virksomheden lever op til standarderne. På baggrund af den vægt, som standarderne indgår med, giver Rigsrevisionen en karakter på 4-trins-skalaen.

621. Hvis bedømmelsen *meget tilfredsstillende* gives, har virksomheden opfyldt alle væsentlige standarder, og der er alene basis for mindre forbedringer af ordensmæssig karakter.

Ved bedømmelsen *tilfredsstillende* har virksomheden opfyldt hovedparten af de væsentlige standarder, men der er enkelte områder, hvor der er basis for forbedringer.

Bedømmelsen *ikke helt tilfredsstillende* gives, hvis virksomheden ikke har opfyldt flere af de væsentlige standarder. Der bør foretages forbedringer.

Hvis bedømmelsen *ikke tilfredsstillende* gives, har virksomheden ikke opfyldt hovedparten af de væsentligste standarder. Der skal snarest foretages forbedringer.

622. Rigsrevisionen anvender typisk ved enkeltsager andre vurderende udtryk. Disse kan ikke henføres til en given karakterskala.

Bilag 1. Bedømmelse pr. produkt for hver virksomhed

Forkortelser:

I = Ingen bemærkninger

B = Bemærkninger

MT = Meget tilfredsstillende

T = Tilfredsstillende

IHT = Ikke helt tilfredsstillende

IT = Ikke tilfredsstillende

[illegible]

Forkortelser:

I = Ingen bemærkninger
B = Bemærkninger
MT = Meget tilfredsstillende
T = Tilfredsstillende
IHT = Ikke helt tilfredsstillende
IT = Ikke tilfredsstillende

[illegible]

Forkortelser:

I = Ingen bemærkninger
 B = Bemærkninger
 MT = Meget tilfredsstillende
 T = Tilfredsstillende
 IHT = Ikke helt tilfredsstillende
 IT = Ikke tilfredsstillende

	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Pensionsrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision
§ 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration												
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations departement	I	T	T				T			MT		
Udlændingesservice	I	T	T	T		T	T	T				
Flygtningenævnet	I	T										
Dansk Røde Kors' Asylafdeling				T								T
§ 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling												
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings departement	I	IHT	T									
Forsknings- og Innovationsstyrelsen	I	IHT										
IT- og Telestyrelsen	I	T					T					
Universitets- og Bygningsstyrelsen	I	IHT							T			
Studenterrådgivningen	I	T										
Københavns Universitet		T	T					T				T
Aarhus Universitet		T	T					T				T
Syddansk Universitet		T	T					T				T
Roskilde Universitetscenter		T	T					T				T
Aalborg Universitet		T	T					T				T
Handelshøjskolen i København		T	T					T				T
Handelshøjskolen i Århus (inkl. IT-Vest)		T	T					T				T
Danmarks Farmaceutiske Universitet		T	T					T				T
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole		T	T					T				T
IT-Universitetet		T	T					T				T
Danmarks Tekniske Universitet		T	T					T				T
Danmarks Pædagogiske Universitet		T	T					T				T
Rektorkollegiets Sekretariat	I	T		IHT								
Forskningscenter Risø	I	T	IHT				T	T				
Dansk Dekommissionering	I	T	T					T				
Danmarks Rumcenter	I	T		T								
Dansk Polarcenter	I	T	T					T				
Det Administrative Bibliotek	I	T		T								
Teknologirådet	I	T	IHT					T				

I = Ingen bemærkninger
B = Bemærkninger
MT = Meget tilfredsstillende
T = Tilfredsstillende
IHT = Ikke helt tilfredsstillende
IT = Ikke tilfredsstillende

[illegible]

Forkortelser:

I = Ingen bemærkninger

B = Bemærkninger

MT = Meget tilfredsstillende

T = Tilfredsstillende

IHT = Ikke helt tilfredsstillende

IT = Ikke tilfredsstillende

	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Pensionsrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision
§ 21. Kulturministeriet												
Danmarks Kunstmuseer	I	T		T				T				
Statens Arkiver	I	T										
Dansk Folkemindesamling	I	T	T					MT				
Dansk Sprognævn	I	T		IHT				T				
Kulturarvsstyrelsen	I	IHT				T						
Nationalmuseet	I	T	T					T				
Statens Forsvarshistoriske Museum	I	T		T								
Dansk Landbrugsmuseum	I	T		T				T				
Jagt- og Skovbrugsmuseet	I	T										
Statens Museum for Kunst	I	T	T									
Den Hirschsprungske Samling	I	T										
Ordrupgaard	I	T		IT				T				
Arkitektskolen Aarhus	I	T						IHT				
Kunstakademiets Arkitektskole	I	T	T			T		T				
Kunstakademiets Billedkunstskoler	I	T		T								
Kunstakademiets Konservatorskole	I	T	T					T				
Danmarks Designskole	I	T	T									
Glas- og Keramikskolen på Bornholm	I	T						T				
Det Kgl. Danske Musikkonservatorium	I	T										
Det Jyske Musikkonservatorium	I	T										
Vestjysk Musikkonservatorium	I	T		T								
Det Fynske Musikkonservatorium	I	T		T								
Nordjysk Musikkonservatorium	B	T	T			T						
Rytmisk Musikkonservatorium	I	T										
Statens Teaterskole	I	T						IHT				
Den Danske Filmskole	I	T	T					T				
Danmarks Biblioteksskole	I	T										
Mediesekretariatet	I	T										
§ 22. Kirkeministeriet												
Kirkeministeriets departement	I	T	T			T						

Forkortelser:

I = Ingen bemærkninger
B = Bemærkninger
MT = Meget tilfredsstillende
T = Tilfredsstillende
IHT = Ikke helt tilfredsstillende
IT = Ikke tilfredsstillende

[illegible]

Forkortelser:

I = Ingen bemærkninger

B = Bemærkninger

MT = Meget tilfredsstillende

T = Tilfredsstillende

IHT = Ikke helt tilfredsstillende

IT = Ikke tilfredsstillende

	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Pensionsrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision
§ 28. Transport- og Energiministeriet												
Kommissarius ved Statens Ekspropriationer i Jylland	I	T										
Danmarks Vej- og Bromuseum	I	T										
Vejdirektoratet	I	T	IHT	T			T	IHT	T			
Færdselsstyrelsen	I	IT	IHT				T					
Statens Luftfartsvæsen	I	T										
Danmarks Meteorologiske Institut	I	T										
Naviair (Flyvesikringstjenesten)	I	T	T						T			
Kystdirektoratet	I	T	MT									
Trafikstyrelsen for jernbane og færger	I	T		T								
Banedanmark	I	T		T								T
Energistyrelsen	I	T	T									
Energiklagenævnet	I	T										
Enhed til administration af fonden for statsdeltagelse i kulbrintelicenser	I	T										
Elsparefonden	I	IHT										

¹⁾ Der er foretaget 2 pensionsrevisioner. Pensionsrevisionen i Økonomistyrelsen blev vurderet *ikke helt tilfredsstillende*, mens pensionsrevisionen for Efterlønskassen for lærere i friskolen og efterskolen var *tilfredsstillende*.

²⁾ Gennemgangen vedrører regnskaberne for 2 fonde.

Bilag 2. Barrierer for digital kommunikation blandt de 27 besøgte statslige virksomheder

Problemer med **manglende sammenhæng på tværs** af den offentlige sektor skyldes bl.a. forskel på modenhed og prioriteringer blandt de virksomheder, der er involveret i de digitale løsninger. Der er forskel på de tekniske standarder, virksomhederne anvender, og mange virksomheder har ældre systemer, som ikke uden videre kan tilpasses til nye krav.

Færdselsstyrelsen havde arbejdet på et projekt til effektivisering af administrationen af tilladelser til vejtransport. En af de meget store udfordringer i dette projekt var at tilvejebringe sammenhængende data hovedsageligt fra Rigspolitiet og SKAT. Projektet er indtil videre stillet i bero.

Forbrugerstyrelsen anførte, at alle klagesager potentielt kan havne ved domstolene, og at domstolene i konkrete situationer har brug for originale dokumenter i papirform. Som tidligere nævnt er domstolene ved at implementere et system, som gør det muligt for alle domstole at modtage elektroniske dokumenter via sikker e-mail.

Manglende **it-parathed på borgerside** er et forhold, som er gået igen i mange interviews. En forudsætning for, at en digital løsning er til gavn for virksomheden, er, at en tilstrækkelig stor andel af de potentielle borgere gør brug af den etablerede løsning. Da det som hovedregel er frivilligt, om borgeren vil anvende den digitale løsning eller en traditionel papirbåren løsning, skal virksomheden være indstillet på at kunne håndtere 2 parallelle forretningsgange.

Miljøstyrelsen anførte, at borgernes it-parathed, herunder anvendelse af digital signatur, var den største barriere for udbredelsen af digitale løsninger.

Arbejdsskadestyrelsen havde erfaret, at større private virksomheder i langt højere grad indberettede arbejdsskader gennem systemet EASY end de mindre arbejdsgivere. Gevinsten ved den lettere indberetning opleves måske ikke af de mindre arbejdsgivere helt at stå mål med besværet med at oprette sig i systemet og melde sig til.

Plantedirektoratet så det som en udfordring at vænne borgerne til at arbejde digitalt. Det blev oplyst, at 31.000 ud af et samlet antal på 55.000 gødningsregnskaber blev indrapporteret digitalt, mens de resterende 24.000 blev sendt pr. post og skulle indrapporteres af direktoratet selv. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i forbindelse med høringen oplyst, at andelen for digitalt indberettede gødningsregnskaber er betydeligt højere i 2007, hvilket bl.a. skyldes øget brugervenlighed og flere forud udfyldte oplysninger.

For at den digitale kommunikation kan fungere, er der en række **tekniske forudsætninger**, der skal være opfyldt. Virksomhederne nævnte især den digitale signatur og ESDH-systemer som problemer.

Digital signatur blev af de fleste virksomheder anført som en væsentlig barriere og en årsag til manglende borgeranvendelse, bl.a. fordi den digitale signatur i vidt omfang er bundet til en bestemt computer, og fordi der er problemer med implementering og anvendelsen af den.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen oplyste, at den tid, virksomheden sparer ved, at borgerne registrerer digitalt, bliver brugt på support af borgerne over telefonen. Virksomheden har oprettet en supportgruppe, som næsten udelukkende beskæftiger sig med vejledning til borgerne om anvendelsen af den digitale signatur.

For **Udlændingesservice** er det i relation til digitale løsninger et stort problem, at udlændinge ikke kan erhverve en digital signatur.

Ankestyrelsen oplyste ved interviewet, at bestræbelserne på digitalisering af klagebehandlingen indtil videre var strandet på problemer med at sende krypterede e-mails i den størrelse, der var behov for. Socialministeriet har i forbindelse med høringen oplyst, at disse problemer nu er overvundet, samt at Ankestyrelsen arbejder videre med løsninger, der kan forbedre den digitale klagebehandling og sagsstyring.

Sundhedsvæsenets Patientklagenævn manglede et ESDH-system og måtte afvente en fælles koncernløsning gældende for hele ministerområdet (Indenrigs- og Sundhedsministeriet). Statens Arkiver (Kulturministeriet) afventede ligeledes en tværministeriel beslutning på dette område.

Arbejdstilsynet anførte, at det er en forudsætning for en problemfri skriftlig kommunikation mellem staten og borgerne, at staten råder over et register med gyldige og opdaterede e-mail-adresser.

Økonomiske forhold har bl.a. betydning for muligheden for at investere i nye løsninger og at ansætte medarbejdere med faglig ekspertise.

Statens Serum Institut har gennemført en foranalyse om modernisering af meldesystemet for smitsomme sygdomme, så den papirbaserede indberetning kan afløses af direkte indberetning fra lægerne. Der er endnu ikke truffet beslutning om projektets gennemførelse.

Mange virksomheder anførte, at det er relativt dyrt at få udviklet de blanketter, som skal gøres tilgængelige under Virk.dk.

Statens Arkiver anførte manglende resurser som den største barriere for den videre udvikling af digitale løsninger og anførte, at det er vanskeligt eller umuligt at reducere kapaciteten på læsesal mv., i takt med at antallet af besøgende falder i forbindelse med en digitalisering.

Flere virksomheder fremhævede, at kravene om tilgængelighed bliver øget, når der stilles digitale løsninger til rådighed. Det kan være en økonomisk belastning at være forpligtet til at overvåge it-systemerne døgnet rundt.

Lovmæssige forhold er en faktor, som kan have både positiv og negativ betydning for muligheden for at skabe gode digitale løsninger. Nogle barrierer er fx kravet om at tage hensyn til personfølsomme data og manglende muligheder for at rejse krav om eller motivere til anvendelse af digitale løsninger.

SKAT, som har haft stor succes med tilvejebringelse af digitale løsninger, oplyste, at departementet altid havde taget hensyn til digitalisering ved udformningen af ny eller ændret lovgivning.

Fiskeridirektoratet oplyste, at et krav om digital indberetning var indskrevet i "Kontrolbekendtgørelsen", og at der for år tilbage via en særlig bevilling var ydet støtte til fiskeopkøberne, så de kunne tilpasse deres systemer til disse krav.

Fødevarestyrelsen havde relativt dårlige erfaringer med at få borgerne, fx små butiksejere, til at anvende digitale løsninger og ønskede en bedre støtte via lovgivningen på området. Desuden anførte styrelsen, at man skal tage højde for, at udenlandske myndigheder ofte forlanger stempler og underskrifter på fx certifikater, der skal anvendes ved eksport af dyr.

Også andre virksomheder, fx **Erhvervs- og Byggestyrelsen**, anførte, at udenlandske krav kan være en begrænsning for digitale løsninger i Danmark.